

„Toate popoarele civilizate
au respectat femeia!”

Jean-Jaques Rousseau

34

Viața noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață aparținând
Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad
Nr. 34 • Martie • 2017

Doamna Elena Cuza
(1825-1909)

Legenda femeii

Pe când făcuse lumea
Și primul ei bărbat,
Văzând c-Adam e singur
Și veșnic întristat,

Luat de grijă, Domnul
A stat și s-a gândit
Să facă pentru dânsul
Ceva deosebit.

Și i-a desprins o coastă
Pe când Adam dormea,
Dar Eva-i din mai multe,
După părerea mea:

Ea are și din șarpe
Venin și unduire
Și de la luna plină
Atâta strălucire.

Iar noaptea i-a dat taina
Ca nimeni s-o dezlege
Și-n toată lumea asta-i
Nebun cine-o-nțelege.

Iar vântu-a dat în păru-i
O blândă adiere
Și trestia și-albina
Suplețe-n grai și miere.

Din somnul cel letargic
Adam când s-a trezit

Și-un gândurit aparte
În preajmă-a auzit,

Frecându-și iute ochii,
Spre cer i-a îndreptat
Și-a mulțumit fierbinte
De-a dreptul încântat.

Ca noi toți, începură
Și dâșii traiu-n doi
Și cearta și-mpăcarea...
Întocmai ca și noi.

De câte ori bărbatul
Simțea că-i este foame,
Venea întins la Eva
Ca să primească poame.

Și pomul era-n stare
Mereu ca să rodească,
Iar Eva, prin grădină,
Știa să le-ndulcească.

Se spune că femeia
Venind pe astă-lume,
Nu a venit aiurea,
Ci a venit anume.

Și s-a-ntrupat din toate,
Dar și din coasta stângă,
Să-i rădă-n ochi viața
Și ploile să plângă.

Petruș Andrei

Revista „Viața noastră”

Revistă de cultură și viață aparținând Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

Din cuprins

Nicolaie MIHAI <i>Faptele trec întotdeauna înaintea vorbelor</i>	3	Gruia NOVAC <i>Portret laconic de animator</i>	24	Carmen FRĂȚIMAN <i>Raiul din care bătaia poate fi ruptă</i>	41
Gruia NOVAC <i>Ziua Culturii Naționale - emblemă a spiritului românesc</i>	4	Virgil VESEL <i>Un punct de vedere</i>	25	Nicolaie MIHAI <i>Gânduri și impresii de... centru</i>	42
Gruia NOVAC <i>Nicolae Labiș ar fi împlinit, în 2016, 81 de ani</i>	6	Florentina Loredana DALIAN <i>Oameni în iarnă</i>	27	Teodora Elena ZALDEA <i>De-a lungul unui an ...</i>	43
Petruș ANDREI <i>Pictorul Ion Daghi – „Eminesciana plastică”</i>	8	Lucia MUNTEANU <i>„Peste amurg a nins cu fulgi roșii”</i>	28	Teodora Elena ZALDEA <i>Aflăm de la Federația Națională a Pensionarilor din România</i>	45
Gruia NOVAC <i>M. Eminescu în ziua Culturii Naționale</i>	11	Gruia NOVAC <i>Rezonanța cântecului pădurii în codrul fost frate cu românul</i>	30	Gruia NOVAC <i>Miopia ca paravan</i>	46
Zîna TĂMĂȘANU <i>Femeia - marele mister al omenirii</i>	12	Livia ANDREI <i>Actualitatea poetului Ion Luca Caragiale</i>	32	Gruia NOVAC <i>Un cuvânt vechi: neabețedat (!)</i>	47
Gheorghe VLAD <i>Exilul voluntar al Elenei Cuza (5.1)</i>	13	Gruia NOVAC <i>Opt vorbe simple despre opt doamne vestite din istoria românilor</i>	34	Daniela TEODORU <i>Sistemul nervos vegetativ</i>	48
Marcel PROCA <i>Alexandru Ioan Cuza și Bârladul</i>	15	Szenti Gheorghe Csaba <i>Final</i>	35	Jorj DULGHERU <i>Formația vocal-instrumentală „Doina Similei”</i>	49
Teodora COSTEA CAZACU <i>Petruleana (V)</i>	17	Florian PRICOP <i>O stea din firmamentul gimnasticii românești</i>	36	Nelu Vasile - NEVA <i>Selecție epigrame</i>	51
Nicolaie MIHAI <i>Sentiment de sinceră admirație</i>	19	Ghiță CRISTIAN <i>Profesorul Gheorghe Alupoie - un truditor pe tărâmul artelor plastice</i>	37	Florian PRICOP <i>60 de ani de rugby la Bârlad (6)</i>	52
Gruia NOVAC <i>Corul „Crizantema” are 5 ani !</i>	20	Vasile FILIP <i>Rondeluri divine</i>	39	REBUS <i>Nelu Vasile, Serghei Coloșenco, Costel Filiuță, Dumitru David</i>	54
Ecaterina TELETIN <i>Primăvara, natura se trezește la viață</i>	22	Alexandru ZUB <i>Secvențe din „cartea de vitejie” a neamului</i>	40	EVENIMENT EDITORIAL	58
				EPISTOLĂ ÎNCHINĂTOARE	59

Colectivul de redacție

- Gruia NOVAC
- Serghei COLOȘENCO
- Nicolaie MIHAI
- Teodora ZALDEA - asistent relații publice și comunicare
- Petruș ANDREI
- Gheorghe GHERGHE
- Sorin BOCAN - operator I.T.

Tehnoredactare:

- Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui, et. 2,
cam. 13

Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341, 0235-425.933

E-mail: revista@carpbarlad.ro

Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 - 3580 ; ISSN-L = 2247 - 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

FAPTELE TREC ÎNTOTDEAUNA ÎNAINTEA VORBELOR

Suntem la început de an și obișnuința te obligă să nu pierzi din vedere rezultatele reale ale celui care a trecut, dar să te gândești, cu răspundere civică și morală, la pașii pe care trebuie să-i faci, obligatoriu și firesc, în anul care deja curge.

Îmi amintesc, în sprijinul afirmațiilor de mai sus, de un moment din junețea mea studențească. Disciplina dreptului are rădăcini care ating fundamentele antichității latine, fără de care, probabil, principiile care guvernează jurisprudența n-ar avea verticalitatea și rigoarea academice cunoscute. Acesta fiind adevărul, un distins profesor al nostru, de la Facultatea de Științe Juridice a Universității ieșene, înaintea unui curs de bază ne-a amintit un vers din celebra **Fastele**, a poetului Publius Ovidiu Naso (43 î.e.n. – 17 e.n.), care suna așa: „Non opus est verbis, credite rebus!”, în traducere românească: „Nu-i nevoie de vorbe, credeți faptele!” A mai repetat versul, ca pe o maximă sentențioasă, noi, învățăceii, înțelegând că se insistă asupra unui principiu călăuzitor, căruia, în drept, i se mai spune și convicțiune.

De ce, stimați prieteni, v-am povestit episodul? Pentru că am lucrat într-o profesiune de mare răspundere, în care vorbele își au rostul lor, dar faptele, pe baza cărora hotărâști soarta unor oameni, au prevalență și precumpănesc. Este unul din marile câștiguri ale experienței mele din magistratură. Învățătura din facultate și practica profesională mi-au oferit deprinderi imperturbabile, pe care, în funcție de variatele situații ale relațiilor socio-profesionale, le aplic cu moderație sau cu stăruință în exercitarea funcției de acum, aceea de președinte al dumneavoastră.

Rezultatele noastre, an de an, sunt mai bune și mai variate. Revista „Viața noastră”, de-a lungul întregului

an 2016, le-a arătat în amănunt, evidențiind atât munca specifică de satisfacere a nevoilor materiale ale membrilor Casei, cât și menținerea stării de bine prin acțiuni cultural-artistice care să întrețină dorința de viață activă. Am procedat așa, pentru că m-a călăuzit întotdeauna credința că, dacă ești cinstit cu cei care ți-au acordat încrederea lor, faptele vor fi acelea care te vor menține vertical, nu vorbele. Sau, mai bine zis, vorbele trebuie alăturate faptelor, fără de care n-ar exista temeiul rostirii lor.

Ce ne propunem noi pentru anul 2017? Înainte de toate, putere de muncă și sănătate, ca să putem împlini toate dorințele noastre. Speranțe pentru ca acest an să fie rodnic sunt, par a se întrevădea. Poate se va ameliora și dezbinarea prezentă în societatea românească; poate va fi redescoperit cultul pentru muncă, iubirea aproapelui și respectul pentru Țară și însemnele ei; poate se va diminua lăcomia de avere și va apărea simțul de ajutorare a celor cu adevărat nevoiași; poate se va lărgi cărarea spre Biserică, apropiindu-ne astfel mai mult de Dumnezeu; poate se va răspândi pacea și liniștea sufletească între hotarele încă neîmplinite ale acestui neam!

Dacă toate acestea vor deveni, măcar parțial, realitate, Casa de Ajutor Reciproc „Elena Cuza” din Bârlad va prospera mai mult, spre beneficiul membrilor și simpatizanților ei.

Comitetul Director și Președintele acestui C.A.R.P. se vor strădui să facă din 2017 un an al unor și mai mulțumitoare realizări. Este angajamentul nostru, pe care nu avem dreptul să-l ignorăm. Succes tuturor!

Nicolaie MIHA

Președintele C.A.R.P. „Elena Cuza”
Bârlad

Ziua Culturii Naționale emblemă a spiritului românesc

Gruia NOVAC

Conferința mea de azi nu e o odă, ci fotografia unei stări create în jurul ideii de **ZI A CULTURII NAȚIONALE**.

Conferința mea nu e expresia bucuriei că pot spune ceea ce cred, ci mărturisirea mahnirii că ceea ce afirm e imaginea unei realități pe care n-am dorit-o și despre care n-am crezut că va prinde rădăcini în România.

x
x x

Dacă n-am fi constatat că stabilirea sărbătorii nu știu cărei îndeletniciri a însemnat și decretarea unei anume zile pentru celebrare, acestea înmulțindu-se ca ciupercile după ploaie, am putea zice, fără teama de a greși, că acest obicei a devenit o modă. Așa se face că – și nu la nivel național, ci internațional chiar – au apărut tot felul de **ZILE**, unele hilare, ca de exemplu **ZIUA MONDIALĂ A RĂSULUI**, hotărâtă a fi, anual, pe **4 MAI**.

Societățile, mai cu seamă cele moderne, pe măsura creșterii gradului de civilizație, simt nevoia sărbătorilor fastuoase, sărbători care nu solicită prea mult intelectul, ci stările instinctuale, viscerele sau emoționale, finalitatea fiind excentrismul și senzualitatea, la care participă mase întregi ale vulgului neculturalizat.

De aceea, în 2010, a putut apărea ca bizară propunerea de a se institui, în România, o **ZI A CULTURII NAȚIONALE**. Pentru ca această zi specială să aibă un impact cât de cât intelectual, s-a apelat la un truc demagogic, care ține mai mult de informarea superficială, gen publicitate TV, decât de cultura generalizată: s-a stabilit ca această zi să fie 15 IANUARIE, pentru că s-a născut, în 1850, Eminescu.

De atunci, din 2010, România are o **ZI A CULTURII NAȚIONALE**. Măcar la nivel teoretic s-a rezolvat o necesitate de spirit, în felul acesta fiind canalizată atenția și spre o zonă perenă a poporului român, popor care – cel puțin prin

tradițiile folclorului manifestate la evenimente religioase ori laice – și-a arătat întotdeauna aplecarea spre profund și moralitate.

O asemenea zi, nominalizată cu predilecție a fi a **CULTURII**, are menirea reală de a socializa creația tradițională și modernă, dar și de a a îndepărta pericolul de pierdere sau de minimalizare a spiritului românesc, cel care ne-a menținut, prin secole, uniți în cuget și-n simțiri.

O asemenea Zi – **A CULTURII** – are sau ar trebui să aibă o menire specială, în sensul de a academiza necesitatea ridicării standardului cultural al națiunii prin fiecare individ în parte, indiferent de etnia aparținătoare sau de orientările religioase ori politice. Plecându-se de la raționamentul că starea culturală individuală devine realitate numai dacă se împlinesc, în proporție covârșitoare, educația intelectuală și comportamentală, rostul unei asemenea zile emblemă va fi concretizat. Soluția ca acest deziderat să se împlinească este **ȘCOALA**. Vigoarea și statura unei plante se asigură încă din faza de răsad. Acceptând comparația, trebuie să cădem de acord că, în acest moment, rezultatele școlii românești nu sunt optimiste. Printr-o democratizare excesivă a relațiilor cadru didactic – elev a fost șubrezit însuși sistemul care asigură nu numai cantitatea de cunoștințe cerute de evoluție și perfecționare, ci mai ales aplicarea acestora în exercițiul cotidian. Altfel spus, formal s-a pus accent pe informație și s-a renunțat, tacit sau conjunctural, la educație. În acest fel, a fost minată și baza care are rostul de a stimula civilizația. Civilizația nu înseamnă doar perfecționare tehnologică, începând cu aparatura casnică foarte diversificată, ci mai cu seamă comportament nederanjant în relațiile dintre indivizi și între aceștia și societate.

O asemenea menire trebuie să aibă **ZIUA CULTURII NAȚIONALE**, zi stabilită la o dată anume, dar dacă ne amintim de ea doar la 15 Ianuarie, n-am făcut mare scofală. Mai ales că, atunci, rostim sentențios cuvântul **CULTURĂ**, dar vorbim numai despre Eminescu, repetând aceleași și aceleași formule encomiastice, meritate de altfel, la adresa Poetului Național, fără să mai intereseze ecourile poeziei lui în această contemporaneitate mai puțin națională și mai cu osebire europeană.

O sărbătoare perfectă a **CULTURII NAȚIONALE** rămâne un vis frumos. Perioada din 1944 până azi ne-a învățat două lecții cu efecte dezastruoase pe termen lung: 1. lenea, în disprețul ei pentru cultul muncii; 2. desconsiderarea, dacă nu cumva defăimarea istoriei românilor. Or, o menire cu adevărat rodnică a **ZILEI CULTURII NAȚIONALE** ar fi tocmai redescoperirea și revitalizarea virtuților uitate ale acestui popor, virtuți care, din fericire, n-au murit, ci stau îngropate undeva în conștiințe latente.

Ce ar fi necesar să se mai întâmple dacă chiar am lua în serios conceptul de cultură, fie că ne amintim de el o dată pe an?! Spuneam mai sus că dacă vrem cultură, e nevoie să se facă **educație**, cu absolut toate semnificațiile pe care le trage după el acest cuvânt. Va dura demersul poate și o generație (adică minimum 30-40 de ani!), dar ar merita pentru viitorime. Ce ar trebui să se întâmple de ZIUA CULTURII NAȚIONALE? Să se inițieze un curs permanent de școlire a clasei politice, fiindcă politica este o profesiune în țările civilizate. La noi, încă e mijloc de a-ți satisface interesele. Aparent, eu generalizez, dar cei mai mulți politicieni sunt neșcoliți politic și atunci cântă după ureche, ca lăutarii nativi, dar analfabeți. Cu asemenea politicieni nu ne putem aștepta la legi care să stabilească rolul primordial al **ȘCOLII**, adică îmbinarea măcar egală a instrucției cu educația. Priviți azi strada. E animată, e pestriță, e zgomotoasă, e inestetică. Cine-s majoritarii care populează strada? Tinerii până în 25-30 de ani, proveniți din părinți neșcoliți suficient și ei după evenimentele din 1989. Sunt ei vinovați? Nu în totalitate. Școala, dorind și ea democratizare, s-a liberalizat, dar preferând libertinajul, nu libertatea.

Se știe de unde ar trebui să înceapă procesul de reanimare socială la noi. Dar e nevoie de voință politică și de redescoperit spiritul național și limba română. Dintre toate limbile învățate în școală, cel mai prost se însușește și se vorbește **limba română**. De ce? Un răspuns real ne-ar mârni peste măsură. Priviți, vă rog, firmele diferitelor magazine din oraș. Peste 80% sunt cu nume și grafie străine, de regulă în engleză. E rău? E bine? Hotărâți dumneavoastră.

Asta aștept eu de la celebrarea **ZILEI CULTURII NAȚIONALE**: întoarcerea conștiinței la națiune și redescoperirea cimitirelor strămoșești. Nu vrem să învățăm nimic de la maghiarii din România, care ne dau mereu lecții de patriotism, iar noi ne facem că știm totul. Starea noastră de suficiență va deveni încet-încet, stare de lașitate, care va întreține rezistența noastră la cultura națională. Asta va fi clipa în care ne vom topi la flăcările spectaculoase ale unei europenizări active și viclene, pierzându-ne identitatea proprie, din pricină că ne-am scandalizat mereu cu vecinii din mahala, dând prioritate amicitiei cu Ilie Cuțui din marginea ailaltă a satului...

Dar, să nu disperăm. Să ne bucurăm, deocamdată, că ZIUA CULTURII NAȚIONALE coincide cu ziua nașterii Celui care ne va reprezenta în fața lui Dumnezeu și când noi nu vom mai fi. Vi-l reamintesc pe M. Eminescu care, exact acum 136 de ani, scria versuri absolut actuale, precum:

**„Prea v-ați arătat arama, sfâșiind această țară,
Prea făcurăți neamul nostru de rușine și ocară...”**

13-15 ianuarie 2017
Bârlad

Public spectator

Prof. Mihaela Oprea

Nicolaie Mihai

Nuria Sânziana Darie

Surorile Denisa și Raluca Toma

Prof. Petruș Andrei

Nicolae LABIȘ

AR FI ÎMPLINIT, ÎN 2016, 81 DE ANI

Gruia NOVAC

lași, 1952, toamna. Sediul organizației orășenești a Uniunii Tineretului Muncitor se afla într-o clădire veche, dar cochetă, cu fațada la trotuarul apropiat și cu intrarea laterală-sud pe niște scări îngrijite de beton, clădire aflată pe strada Cuza Vodă, aproape de și pe aceeași parte cu Turnul Goliei. Aici, într-o duminică dimineața, cu încă doi-trei colegi de la Școala Pedagogică „Vasile Lupu”, am fost convocați (sic!) la o ședință a cnaclului literar al tineretului muncitor. Printre participanți, și elevul Nicolae Labiș. Nu i-aș fi reținut numele, dacă nu s-ar fi răspândit, rapid și fără efort, zvonul stărnit, nu știu de cine, că acest elev de la Școala Medie „Mihail Sadoveanu” (azi Colegiul Național) a fost mutat disciplinar de la Liceul „Nicu Gane” din Fălticeni.

Ce-a citit atunci – dacă va fi citit ceva – nu-mi amintesc, însă fizionomia adolescentului mi-a rămas întipărită în memorie. Ochiul era teribil de pătrunzător, sprâncenele bogate aproape că se uneau, două cute deasupra nasului evidențiau un nas puternic și hotărât (ca să nu zic obraznic!), o mustață mijie bine, cu un contur stufos dar neglijent, toate arătau o figură de copil, încrunțată (sau poate concentrată!), care scotea la vedere o bărbie, frumos conturată, de om matur. Părea să se exprime greoi, în momentul acela, cu o naivitate pe care mi-o explic azi, motivând observația prin existența unor buze groase care-i dădeau o alură de bărbat bosumflat. De altfel, și acum mă animă încredințarea că tânărul – oricum, mai altfel decât noi, ceilalți – nu numai că părea, dar chiar purta cu sine o nemulțumire tacită.

Când am terminat eu școala (în 1953), am aflat că plecase la București, chemat ori recrutat, unde urma cursurile „fabricii de poeți”, adică Școala de Literatură și Critică Literară „M. Eminescu”.

Târziu, destul de târziu am făcut cunoștință, în direct, cu întreaga lui operă, fascinantă prin unicitatea dată de un gen de valoare pe care n-o găsim la niciunul din generația sa.

Moartea prematură i-a fost, paradoxal, benefică. Aplecarea serioasă asupra poeziei sale, de către condeiele nefabricate ale timpului de atunci și de mai târziu, au arătat, în amănunt, toate, chiar toate fațetele Omului și Poetului. E de la sine înțeles că speculațiile au prevalat adesea, dar acestea n-au întinat totuși aura pe care Nicolae Labiș o poartă. Și nu-i am în vedere doar pe obsedații care bat aceeași mone-dă: complotul. N-au scăpat de „aceștia” nici Eminescu, nici Marin Preda, nici chiar Cezar Ivănescu...

Că a avut o viață, hai să-i zicem interesantă, e adevărat! Eticheta hilară de „poet comunist”, pusă de cei care nu

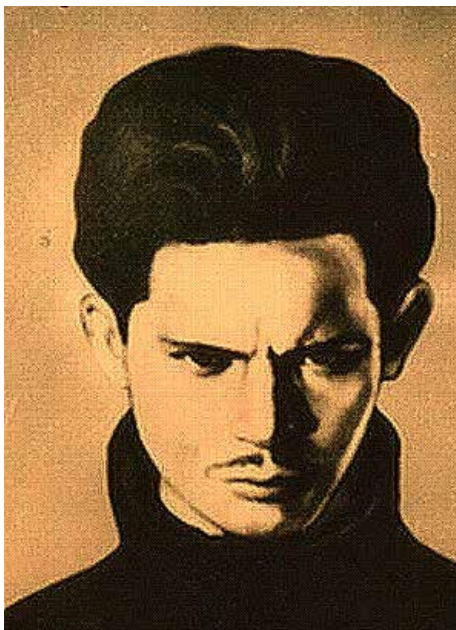
sunt în stare să îngaimă câteva propoziții raționale despre ideologia comunistă, nu va reuși nicicând să-l înțeleagă pe Poetul care pricepea cel mai bine, dar în felul Său, conceptul de libertate. De ce a fost exclus Labiș din U.T.M.? De ce? Că era poet comunist!? La Congresul Scriitorilor din Republica Populară Română, cu lucrări desfășurate pe zile multe (18-23 iunie, 1956), Raportul General al U.S. din R.P.R. a fost citit

de secretarul general (al scriitorimii), Mihai Beniuc (scriitor, de altfel, cu antecedente poetice de luat în seamă prin volumul, *Cântece de pierzanie*, din 1938, plină perioadă interbelică!) făcea referiri și la... „indisciplinați”. Iată un fragment: **„Se găsesc și din aceia care preferă libertatea de a nu vorbi despre marile adevăruri ale vieții, ale omului, și de a purta pe cititor de nas. Snobism, evazionism, influențe ale ideologiei burgheze, infiltrații liberaliste în capul artistului, slaba pregătire ideologică, lipsă de contact multilateral cu realitatea precum și confuzii cu privire la raportul dintre libertate și îndrumare, pot face câteodată și pe la noi pe unii să alunece în gropile de lângă drum și să pornească după focuri mincinoase pe cărări inexistente. Adesea este**

cazul la tinerii care vor să «măsoare veacul cu pasul lor și singur». Întocmai cum spune un copil pe care vrei să-l ajuți să treacă peste prag și el răspunde încăpățânat «Eu trec și cade. Așa tânărul poet Labiș, de exemplu.» Argumentele

critice ale lui Mihai Beniuc, de la „snobism” și până la „jocurile mincinoase”, au în vedere mai multe persoane, numele lui Labiș fiind rostit în extremis. Poate că întregul lui comportament de gândire și statură etică îl deosebeau dintre toți ai generației lui, conferindu-i un statut de personalitate unică. Acest „amănunt” l-o fi sesizat și raportorul, așa că alegerea numelui vine ca o confirmare a individualității sale. Eu nu cred că regimul era deranjat de talentul său indiscutabil, ci mai cu seamă de curajul cu care pune-a niște adevăruri incomode în forme artistice care depășeau posibilitățile scriitorilor (sic!) vremii. Crezurile sale, inoculate odată cu educația tacită primită de la părinții și bunicii din Poiana-Mărului și Mălini, erau exprimate cu sinceritatea mărturisirilor, nu prea pe placul politicianilor aleși, atât dintre pământeni, cât și dintre alogeni, în proporție egală. Dar Labiș avea „boala privighetorii”: nu putea învăța altă melodie și, fiindcă iubea libertatea, refuza mereu și mereu... eliberarea. (Cine cunoaște povestea s-o rememoreze!)

Prieteni, Nicolae Labiș trebuie citit și recitit; de explicat, doar la cerere. Naturaletă versului lui poate fi prilej de ironie pentru superficiali sau oportuniști, dar asta nu înseamnă

diminuarea valorii lui care doar cu a lui Eminescu poate fi asemuită. „**Este grozav de vesel în oraș -/ Tramvaiele cu muzica lor dură,/ Copilul cu nas cârn lipit de geam/ Și, într-o curte, tufa de răsună.../ În fiecare dimineață cred,/ Când suierând pășesc cu vântu-n față,/ Că niciodată încă n-am trăit/ O mai fermecătoare dimineață.**” (Cuvântul eroului, vol. „Primele iubiri”, E.P.L., București, pag. 380, din care vom mai da exemple). Când l-am văzut, în 1952, nu știam cine este. Acuma – asta însemnând toți anii mei ulteriori – cineva-mi spune că POETUL Labiș e chiar cel de-atunci. Frânturi din scurta lui perioadă ieșeană am aflat de la prietenul și colegul meu de facultate, poetul Vasile Filip, care-a-nvățat în aceeași clasă cu Labiș la „Național”, fiindu-i tovarăș și-ntr-o tabără montană. Cică îi intimida și pe profesori cu inteligența lui, însă mai ales cu spontaneitatea care nu ierta. Îmi relata, Vasile Filip, că Labiș părea un om grăbit, de aceea probabil citea enorm și mereu, puneă întrebări îndrăznețe, imposibile pentru vârsta celorlalți colegi, dar și încerca să(-și) răspundă rapid, parcă pentru a se verifica și fără să-i pese că ceilalți rămâneau uluiți. Se grăbea...

...Revista „Viața Românească” din ianuarie, 1957, publica, postum, o poezie pe care N. Labiș o scrisese în ziua de 3 decembrie, 1956. Exact cu o săptămână înainte de nefericitul accident de tramvai (10 decembrie, 1956!). Pe **2 decembrie, 1956 împlinise 21 de ani. Era născut în 1935.** Strofa întâi trebuie să v-o reamintesc: „**Sunt douăzeci de ani și încă unul.../ N-aș vrea nici unul să i-l dau minciunii/ Să zboare toți spre zare cum colunul/ Care apoi se-ntoarce în pântecul genunii.**” (Sunt douăzeci de ani..., pg. 323).

Mulți cititori, și când spun mulți îmi rezerv dreptul de a păstra, pentru mine, o doză severă de relativitate, mulți – ziceam – reduc poezia lui Labiș la patetismul din „Moartea căprioarei”. E riscul lor, aceștia nu-l vor înțelege niciodată pe Labiș, acceptându-i pe moralistii, pe puriștii care, din motive (interese?) ferme, obscure însă, îl vor țâri în zona speculațiilor ideologice, care prind teribil la oportuniști. Nicolae Labiș, însă este creatorul unei poezii insurecționale, mascată de inteligența artistică a poetului și de veșmântul stilistic a cărui unicitate stă în chiar eufemismele mai dificil de sesizat de către profani. Mă ascultați? Mă urmăriți? „**Trec văile cu cântec, și-n cântec urc pe coaste/ Ca să cobor spre alte văi largi, cu nou cuvânt.../ La cumpăna de munte, sub cerurile vaste,/ Mă las tăcut cu ceafa la pământ.../ Scânteii și muchii lucii în zări, pe stânci, vibrează/ Când sufletu-n tăcere cu lună mi-l încarc/ Și-mi răspândesc făptura pe-ntregul pisc de rază,/ Descătușând prelungul minții arc.../ Reiau apoi colanul de zile dăruite,/ Le-nșir pios pe cale și sufletu-mi încord,/ Astfel, pân-oi ajunge la mările-nverzite,/ La mările uitării, cu sloiuri, de la nord.**” (Odihna lăutarului, pg. 210, datată: iulie, 1956, Mălini)

E-adevărat, unele poezii, la o analiză cu celeritate întocmită, pot conduce la opinii care să nască, vezi Doamne, certitudini. Da, titluri precum *Partidului* (pg. 283), *Manifest* (285), *Comunistului* (71), dar, ca-n *Bilanț* (288) de exemplu, ele sunt destinate celor cu știință de carte, nu activiștilor (de orice fel), nu fărăfrecvențiștilor, nu rebelilor fără rebeliuni. Ce-ar înțelege **aceștia** oare din fragmentul final din *Bilanț*? „**Se măcinau vechi legi și se surpau,/ Și izvorau elanuri uriașe,/ Prin noapte pâlpâia cu licăriri/ Fluorescența noilor orașe./ Iar oamenii simțeau cum cu putere/ Un sânge nou**

le arde în artere,/ Cel care a decis și a schimbat,/ Și viselor le-a dat puteri și viață,/ Tot eu eram, de mine oglindit,/ Tot eu – mulțimea adunată-n piață.” (!)

Curios, n-a scris despre Lenin, nici despre Stalin, dar i-a făcut o statuă lui Marx, care „**de-un veac încheiat s-a săpat nepătat/ Chipul lui viu în mentalul memoriei mele.**” N-ați citit versurile de la pag. 281! *Lui Marx*. Lăsându-vă vie curiozitatea, vă ademenesc doar cu câteva, numai și numai pentru a vă convinge că el n-a scris doar „Moartea căprioarei”!... „**Marx, mi-amintesc și-acum de tine./ Zburdai cu puștanul în cârcă, și-n creierul tău/ Gânduri în timpul acesta treceau în dulbine.../ Să limpezească pe veacuri lumina de hău.../ Să doară-acest timp consemnându-l, să doară, să cheme/ Lumea la clopote și la blesteme,/ Să cheme, să doară, să cheme-n vibrări repetate/ Lumea la fapte și luciditate.**”

Nu știu câți cititori serioși mai are Nicolaie Labiș în ceasul de față; dar simțul meu nativ îmi spune că foarte mulți dintre aceștia sunt defecți, explicația putând fi găsită în absența lecturilor, concomitente cu judecata analitică logică. Singurul lui volum, *Primele iubiri*, din 1956, urmat de postumul *Lupta cu inerția* (1958), sunt în măsură să-i convingă de bună credința Poetului care a căutat permanent „curatul sunet al perfecțiunii”, dintr-un noian de teme variate, selectate fără precipitare și cu stăpânire, puse într-o euritmie doar la Eminescu simțită. E banal să afirm că forma și fondul constituie un tot consolidat perfect, dar o spun mai ales pentru aceia neobișnuiți cu travaliul serios. În cazul lui Labiș exemplificările aproape că-s inutile, dar dacă o fac, e pentru că mai bine să prisosească, decât să rămână „omul” nedumerit... „**Cineva-mi spunea: «În lume/ Echilibrul-i neclintit -/ Fericite-aceste spume/ Împăcate-n infinit,/ Fericiti și noi, în timp/ Înceați și-n Olimp -/ Sufletul limpede, cugetul clar.../ Marea respiră precum ar dormi/ Calmă, puternică-n zorii de zi.../ Et quelle paix semble se concevoir!»**” (Marină, pag. 261).

Poate că cel care a înțeles cel mai bine opera lui Nicolae Labiș este Nicolaie Cărlan, biograful lui, trăitor în Suceava, un excepțional istoriograf și un împătimit al poeziei bune.

Eu? Eu mă mângâi la gândul că, alături de alți stâlpi, aproape biblici, ai Literaturii Române, îl am și pe „prietenul” meu în spirit și gând, **Nicolae Labiș**. Mi-o spune însuși Poetul, și le spune la fel tuturor acelor care pricep „omul recent” – pur și... perfect –, în dorința intențională de găsire (sic!) a panaceului universal pentru întronarea dreptății pe Planeta Albastră. „**Atunci, puri și mândri, când vom apuca/ Frânele vremii în palme ca-n clește,/ Nu-i vom ierta pe cei răi și cei lași,/ Vom răsădi tot ce încă lipsește./ Astăzi, în creșterea noastră de mai,/ Sporiți-vă forța simțirii și-a minții,/ Sorbiți însetați și cu cugetul treaz/ Cele ce pot să ne-nvețe părinții.**” (În mai, pag. 436).

Nicolae Labiș? Ar fi împlinit în Decembrie 2016 – nins ori nenins – 81 de ani.

10 noiembrie 2016
Bârlad

* *dulbină*, -ini (s.f.), bulboană; loc adânc și primejdios într-un lac, într-un râu (din bg. „dălbina”)

Pictorul Ion Daghi – „Eminesciana plastică”

(Ciclul filosofic, tipograf: Ed. Universul, Chișinău, 2015, limbile română și franceză)

Prof. Petruș ANDREI

Un colectiv de oameni minunați: (Ion Daghi – pictor din Republica Moldova, Dumitru Gabura – coordonator, Mariana Gabura – redactor, Larisa Tanasieva – traducătoare, acad. Mihai Cimpoi – consultant, Elena Madan, Maxim Covalenco – procesare computerizată, Mihai Bacniski – copertă, Iurie Foca – foto) a scos la Chișinău excepționalul album ***Eminesciana plastică (Ciclul filosofic)***, album ce conține 39 de opere de mari dimensiuni dedicate „vizionarismului cosmic și antropologic eminescian, câte o lucrare pentru fiecare an pământesc al lui Eminescu” (Theodor Codreanu). Receptorul de frumos artistic, pe lângă plăcerea estetică pe care o dobândește citind opera poetică eminesciană, mai obține și o satisfacție triplă (rațională, senzorială și spirituală), după cum precizează acad. Mihai Cimpoi în prefața acestui album de excepție. Despre cele 39 de tablouri inspirate din lirica filosofică eminesciană au vorbit „cu exaltare, încântare și admirație” numeroși critici de artă și oameni de cultură.

Academicianul - scriitor și om politic Nicolae Dabija afirmă cu sensibilitate și persuasiune: „Dacă ar fi posibil ca Eminescu să vadă această operă plastică, cu siguranță s-ar recunoaște în comentariile picturale ale operelor sale făcute de maestrul Ion Daghi.”

„În *Eminesciana plastică*, susține cu autoritate acad. Mihai Cimpoi, autorul este preocupat mai mult de exprimarea ideilor filosofice care pătrund aproape toată creația Poetului. Astfel, tablourile animă emoțional privitorul nu numai prin farmecul combinațiilor plastice ale nuanțelor de clarobscur cromatic, dar și prin tendința lor de a provoca anumite meditații asupra vieții umane și sensului existenței omului pe pământ. Acest fenomen, spune în continuare acad. Mihai Cimpoi, funcționează ca o trăsătură inerentă culturii naționale extrasă din folclorul românesc și ajunsă până în prezent din adâncul antichității neamului care a populat mii de ani pământurile balcanice și litoralul de nord al Mării Negre (conform lui Herodot).”

„Ion Daghi, după cum ne dezvăluie Grigore Elisei, e un pictor basarabean robit poeziei eminesciene, preocupat să-i releve sentimentele de profunzime prin găsirea unor echivalențe plastice originale.”

Pictorul Ion Daghi, după cum apreciază eminescologul Theodor Codreanu, „excelează în pictura de șevalet și cea monumentală. În pictura de șevalet se realizează excepționalul ciclu de 39 de opere de mari dimensiuni dedicat vizionarismului cosmic și antropologic eminescian (...).

Acest ciclu, unic în arta plastică românească, ar merita el însuși un studiu aparte, impresionând prin măiestria coloristică, știința compozițională, o capacitate excepțională de a surprinde marile geneze și frământări cosmice și metafizice în spiritul antologic arheității eminesciene, așa cum se conturează în poeme precum „Scrisoarea I”, „Luceafărul”, „Povestea magului călător în stele”, „Lacul” etc.

Se prea poate ca acest ciclu de 39 de tablouri să constituie capodopera creației lui Ion Daghi.” (Theodor Codreanu)

Pictorul român Ion Daghi este o personalitate de primă mărime a artei plastice românești de talie europeană, nu numai ca plastician, ci și ca teoretician. Lucrările sale, după cum ne informează exegetul Theodor Codreanu se află în colecții din Moldova, România, Germania, Franța, Italia, Belgia, Ucraina, Rusia, Israel, Arabia Saudită...

Apărut în condiții grafice de excepție albumul prezintă fiecare lucrare în parte, pictorul Ion Daghi exemplificând cu versurile care au stat la baza inspirației sale. Din rațiuni didactice și ținând seama de spațiul editorial

vom cita după fiecare tablou doar titlul creației eminesciene.

În „*Apeiron*” (după „*Strigoii*”) prima lucrare, după Anaximandru, principiul, elementul primar și cauza materială a lucrurilor, este folosită unitatea contrariilor: albul cu negrul, negativul și pozitivul, viața și moartea, materia și antimateria, el și ea, ying și yang.

„*Nebuloasa EMINESCU*” (după „*Povestea magului călător în stele*”) are în centru chipul Poetului aflat „deasupra vămii lumii” de care încă nu s-a desprins și pe care o domină. Tabloul excelează „prin nuanțe contrastante și tente cromatice cu tonuri de luminozitate”. (Ion Daghi)

„*Dor de viață*” (după „*Scrisoarea I*”)

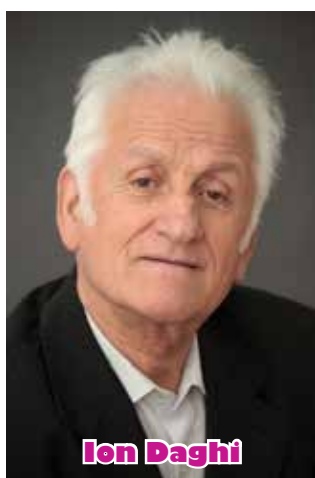
Tabloul, la care pictorul a lucrat peste 25 de ani prezintă „evoluția materiei fizice” de la pacea începutului la crearea ființelor vii. Este cea mai reușită transpunere în artă a ideilor eminesciene.

„*Întrețineri de idei*” („*De-a născoci noi ipoteze*”)

Ion Daghi pictează idei. Geniala minte a Poetului l-a dus cu mii de veacuri înapoi, dar și cu mii de veacuri înainte. Claritatea este aceea a începuturilor, extrem de bogată în culori calde și reci, galbenul fiind cea mai caldă și albastrul cea mai rece.

„*Întrepătrunderea lumilor*” („*Scrisoarea I*”)

Ion Daghi a pictat „ieșirea omului în cosmos” și cucerirea universului care, fiind operă dumnezeiască, nu poate fi

Ion Daghi

condamnata la pieire. Chiar dacă viața, amenințată în permanență de om, se va stinge pe pământ „Poate că din plăsmuirea smârcului cu ceața/ Se va ivi, pesemne,/ Fierbinte iarăși viața.” (Tudor Arghezi)

„Ontogeneza lirică” („Cântecul lăutarului”)

Cele patru versuri care l-au inspirat pe pictor vorbesc despre destinul artistului (muzician, pictor, poet etc.) în contemporaneitate și în posterioritate. În această operă plastică, pictorul Ion Daghi transpune pe pânză ideea ontogenezei, „metamorfoza materiei” „de la formele ei abstracte și brutale în partea de jos a tabloului, trecute nedeterminat prin întunericul mediului acvatic (sugerat de culoarea verde închis n.n.). Culoarele deschise din partea superioară a tabloului sugerează transformarea lor în altele care conțin energia luminii.” (Ion Daghi)

„Dincolo de voi” („De-oi adormi”)

Explicațiile pictorului Ion Daghi sunt binevenite. Tabloul este construit pe două asimetrii: pe verticală și pe orizontală. Linia neagră simbolizează mormântul sau trecerea de la zi la noapte, de la viață la moarte. Luna și Luceafărul însoțesc veșnic Poetul. Coloritul tabloului, prin culori deschise, plăcute ochiului, induce o stare de liniște sufletească, de împăcare a Poetului cu sine și cu lumea, de seninătate în fața morții...

„Umbre cosmice” („Confesiune”)

„Umbra, des întâlnită în creația eminesciană, conform *Dicționarului de simboluri*” (Editura Artemis, București, 1994), este, pe de o parte, ceea ce se opune luminii, iar pe de alta, însăși originea lucrurilor trecătoare, ireale, schimbătoare.” Umbra este aspectul yin opus aspectului yang, socotită „a doua natură a ființelor și a lucrurilor și este, de obicei, legată de moarte, de împărăția umbrelor. Trupul cu umbra lui atestă existența contrariilor. Tabloul reprezintă o imagine „a unui corp ceresc aflat între umbre. Una densă, în culori calde, din întunericul căreia pornește corpul, alta albastră și profundă, cu un punct luminos în centru, în care intră masa corpului ceresc amintit.” Impresia de plutire este dată de liniile longitudinale.

„Cărări eminesciene” („Făt - Frumos din tei”)

Pentru Mihai Eminescu, natura este cadrul ideal pentru povestea de iubire din multe creații ale sale. „În tablou, cărările Poetului sunt văzute și redate, trecătoare peste ape și munți, codri și depărtări albastre, începându-se și terminându-se în infinit. Structura compozițională a lucrării precum și cromatica ei cu lumini și umbre încântă ochiul privitorului și-l predispune la meditație.”

„Din neant în veșnicie” („Ca o făclie”)

Poetul Mihai Eminescu este conștient de genialitatea sa („Fost-am în lume poate unic”) și se adresează geniilor lumii punându-le în antiteză cu cei mulți care-și duc „sărmanele lor vieți”, fericiindu-i totodată. Un „laudatio” pentru cei care și-au dedicat întreaga viață pentru slujirea adevărului. În tablou se ghicesc ființe umane, masa celor mulți, peste care plutește lumina geniului. Cromatica este bogată și diversă.

„Cumpăna vieții” („Gemenii”)

Mihai Eminescu a încercat să ne creeze o mitologie asemănătoare celei greco-romane cu care ne înrudit. Gemenii Sarmis și Brigbelu, personaje shakespeariene, sunt acei „regi dacici” cu sângele otrăvit de dorința de mărire și putere. Impresionante sunt versurile prin care societatea românească este radiografiată. Tabloul „Cumpăna vieții” este construit pe asimetrie, cele două părți fiind divizate de clepsidra timpului. Viața și moartea sunt îngemănate și sugerate.

Viața noastră

„Regenerări destructive” („Demonism”)

Mihai Eminescu visa o societate umană mai curată și mai dreaptă, pe ruinele celei vechi. În tablou se observă craterul unui vulcan și se intuiește un cutremur în adânc.

„Al codrului vis feeric” („Diana”)

Poezia „Diana” este întruchiparea unui vis de iubire. Pictorul Ion Daghi creează un cadru feeric pentru un astfel de vis. Remarcabile sunt: „coloritul bogat și misterios, modelarea în clarobscur a formelor, configurarea lirică a întregului în care simți poezia care induce în sufletul privitorului sentimentul nobil al frumosului.”

„Racordare” („Ca o făclie”)

Menirea Poetului este să se creadă „Ca o făclie”. Spre deosebire de „un creier bolnav și o inimă de rând” el „racordează” trecutul la viitor, viața la moarte, minciuna la adevăr, fiindcă adevărul „ca și păcatul mumii Eve,/ De față-i pretutindeni și pururea aieve”. „În tabloul de față la baza racordării stă armonizarea între două imagini plastice contrapuse după culoare, ton și saturație cromatică.”

„Trecere în eternitate” („Apari să dai lumină”)

Ființa adorată de Poet este o „donna angelicata”, Mihai Eminescu acoperind-o cu o ploaie de metafore în versuri de o frumusețe cum numai Dante sau Petrarca au putut scrie: „marmură albă”, „ramură-nflorită”, „zâmbet în visul meu cel trist”, „Tu numai ești în visu-mi luceafărul pe mări”. Trecerea în neființă a fost o preocupare, dacă nu dominantă, măcar constantă a Poetului: „Mai am un singur dor”, „Odă (în metru antic)”, „Melancolie”, „O, mamă” etc.

„Autorul tabloului înfățișează duhul Poetului printr-o siluetă alcătuită din niște elemente plastice de culoare albăstrie, trecând pe lângă umbra unei găuri negre, ridicându-se mai departe spre stelele veșniciei cosmice.”

„În iureșul aspirațiilor” („Scrisoarea III”)

Cele două versuri sunt desprinse din visul de mărire al sultanului. Luna se preschimbă în fecioară și apoi, redevenind semilună, ajunge pe steagul turcilor. „Poezia de dragoste a lui Mihai Eminescu depășește limita orbitei pământenești înaintând în cugetul adânc al Universului.” (Ion Daghi)

În sufletul îndrăgostiților se produc atracții magnetice asemănătoare vârtejurilor și tulburărilor naturale. Cromatica tabloului, prin nuanțe și tonuri juxtapuse, uimește și seduce privitorul.

„Abandon” („Andrei Mureșanu”)

Poemul, vizionar și sceptic, este ca multe alte creații eminesciene, de strictă actualitate. Omul însuși pregătește „al lumilor sicriu” și „pe lumile murinde” se întinde lințolul.

Tabloul înfățișează „zeci de figuri umane care abandonează, vrând sau nevrând, modul lor de viață”, „căutând în mod rebel în spaț”, situații mai prielnice de viață.

„Cules de stele” („Un luceafăr”)

Opera plastică prezintă pământul, jos, partea mai întunecată, și cerul cu stele, iar printre ele Poetul, un visător, încercând să le culeagă.

„Ascensiune” („Și dacă...”)

Opera plastică adaugă noi sensuri poeziei care, în concepția sa, este mai mult decât o poezie de dragoste. Chipul poetului apare multiplicat, iar lacul este un „vârtej de galaxie agitată” în care se oglindesc stelele de pe cerul literaturii române.

„Coordonate eminesciene” („Memento mori”)

Pictorul Ion Daghi și-a imaginat opera eminesciană ca „axis mundi” care iradiază în toate cele patru puncte cardinale.

„Intercalarea dimensiunilor” („Memento mori”)

Amplul poem eminescian, comparat cu „legenda secolelor” de Victor Hugo, se deschide cu podoabe stilistice greu de egalat în poezia lumii: „Turma visurilor mele eu le pasc ca oi de aur/ Când al nopții întuneric – înstelatul rege maur -/ Lasă norii lui molatici înfioiați în pat ceresc/ Iară luna argintie, ca un palid dulce soare,/ Vrăji aduce peste lume printr-a stelelor ninsoare,/ Când în straturi luminoase basmele copile cresc.”

Tabloul ilustrează „cele două dimensiuni cosmice și terestre” și legătura dintre teluric și transcendent.

„Comoara sufletului neprihănit” („Pe aceeași ulicioară”)

Mihai Eminescu a înfățișat femeia în toate ipostazele și ideea de iubire. Satisfacția estetică este dată de nudul din tablou, care mai mult se ghicește, luminat de razele de lună. Luceafărul de deasupra ei aparține unei alte lumi, cu care ea nu este compatibilă.

„Două lumi” („Luceafărul”)

Tabloul zugrăvește „Două lumi”, lumea reală, efemeră și lumea ideilor aflată în transcendent, acolo unde-i este sortit Luceafărului să veșnicească; de aici și răceala întrebării din finalul capodoperei eminesciene.

„În abis” („Memento mori”)

Tabloul este creat pe ideea de „turbion” care înghite orice formă a materiei fizice, printr-un vârtej ce absoarbe. Domină culorile albastru, cea mai rece dintre culori, și negru, culoarea increatului.

„Interferența suferințelor” („Confesiuni”)

Opera plastică dezvăluie chipul Poetului astral luminând prin idei, prin sentimente și prin frumusețea creațiilor sale întreaga omenire.

„Oază cosmică” („Andrei Mureșanu”)

Opera plastică revelează elemente din cosmogonia și ontologia eminesciană: „un glob al unei planete în spațiul cosmic întors în interiorul suprafeței sale tratat într-o manieră polivalentă de conținut, formă, ton și culoare” (Ion Daghi).

„Regretul amintirilor” („O, mamă...”)

Mihai Eminescu este arheul spiritualității românești. Tot ceea ce ține de arheitate: patria, mama, dorul, natura, dragostea, trecutul, viitorul, adevărul, binele și frumosul este eminescian. De aceea geniul său a avut, are și va avea și în secolele următoare putere de iradiere.

„Răsai asupra mea” (Poezia cu același titlu)

Sonetul cu acest titlu ne arată un Poet profund religios: Maica tânguirii, sub formă de stea, Poetul, încă nedesprins de lumea reală, și o catedrală abia vizibilă. Culorile alb și albastru sunt culorile Fecioarei Maria, iar nuanța de verde reprezintă nemurirea dobândită prin puterea artei.

„Cădere în stele” („Povestea magului călător în stele”)

Tabloul relevă tema morții, ca aspirație și presentiment. Când moare un om obișnuit, moare o stea. Dacă se stinge un geniu, pe cer se aprinde o stea. Descoperim aici „două legități de structurare compozițională”: cea de sus aflată „într-o dinamică aspirativă” și cea de jos într-o „cinetică predominantă.” Dominantă este culoarea albastră: „Albastrul este un drum al infinitului în care realul se transformă în imaginar” (op.cit.).

„Copilărie” („Din străinătate”)

Opera plastică nu redă o copilărie obișnuită ci dorințe, senzații, plăceri care țin de un ideal. Predomină verdele simbolizând speranța, trezirea la viață, longevitatea: „natale mea vâlcească”, „pârâul de argint”, „a codrului tenebră” se pot

vedea.

„Vis al neființei” („Luceafărul”)

Tabloul pare o ilustrare a increatului: se ghicește o figură umană a cărei „umbră se proiectează ca un vis abia deslușit pe fundalul materiei fizice formată din colb și gaze ale cosmosului”.

Prin elementele compoziționale și prin colorit, tabloul sugerează taina lumii, misterul divin.

„Picături nostalgice” („De ce nu-mi vii?”)

Tabloul de toamnă, frunze-mprăștiite, chipul de semizeu al poetului, „bătut de gânduri”.

„Printre lumini” („Într-o lume de neguri”)

Tabloul, „o beție de culori”, ilustrează „unde timpului” și „trecerea omului” în altă dimensiune.

„Enigma existenței noastre” („Memento mori”)

Tabloul pare o exemplificare a ideilor despre universul uman, artistic și cosmic, aparținând celor doi titani ai omenirii: Albert Einstein și Mihai Eminescu. Lucrarea este compusă din alegorii și simboluri în legătură cu spațiul, timpul, cosmosul...

„Lupta contrariilor” („Scrisoarea I”)

Pictorul Ion Daghi s-a străduit să exprime „diferența dintre puterile distrugătoare și cele ce preferă făurirea adecvată naturii divine”, dintre denigratorii și admiratorii operei eminesciene.

„Alternare torsionică” („O, stingă-se a vieții fumegătoare faclă”)

În tablou, după cum explică autorul, sunt juxtapuse valențele: tineri și bătrâni, viața și moartea, trecutul și viitorul, ziua (soarele) și noaptea (luna). Culorile alternează cu niște muguri, în sus și în jos, de o parte și de alta a unei bare sub formă de lăstar sau vrej.

„Valul vieții” („Glossă”)

Valul vieții, valul mării, valurile veșniciei. Soarele deasupra tuturor și toate cele șase culori corespunzând tuturor stărilor sufletești.

„Meditația ...” („La steaua”)

Tabloul prezintă Poetul meditând asupra destinului uman și universal. Multitudinea culorilor „rozii și verzui, ocră și violet, albastru, cafeniu, oranj și altele simbolizează multitudinea stărilor sufletești dar și a ideilor care îi trec prin minte.”

„Forța motrice a vieții” („Femeia? Măr de ceartă”)

Creația eminesciană pare o continuare a scrisorilor, a satirilor, pe tema iubirii și a frivolității femeii. Tabloul dezvăluie aspirații spre lumină, fie că-i plantă, fie că-i suflă de om.

Pictorul Ion Daghi afirma că „pentru a promova o dezvoltare adecvată conținutului unei opere plastice eminesciene este nevoie a se respecta trei condiții:

- de a înțelege bine poemele lui Eminescu;
- de a cunoaște „meandrele” artistice ale limbajului plastic;
- de a dispune de un grad înalt de inteligență cultural-estetică.”

Strălucitului pictor și OM între oameni Ion Daghi și minunatului colectiv redacțional le transmitem, în această iarnă grea a țării, cele mai calde urări și felicitări, admirația și frățeara noastră dragoste pentru monumentul plastic pe care l-au înălțat lui Mihai Eminescu, cel mai mare poet român din toate timpurile și unul dintre cei mai mari poeți ai lumii.

Mihai Eminescu în ziua Culturii Naționale

Gruia NOVAC

La Muzeul Țăranului Român se află o inscripție, la intrare: „DESCHITEȚI UȘA! DUPĂ UȘĂ ÎNCEPE TIMPUL!”

Adevărul greu de ascuns mă îndeamnă, solemn și aproape imperativ, să apelez repede la o parafrază: DESCHIDEȚI CARTEA MIHAI EMINESCU! DUPĂ ACESTĂ CARTE ÎNCEPE TIMPUL POPORULUI ROMÂN!

Orice am spune despre Eminescu nu este exagerat, nu e prea mult și niciodată nu va fi destul. Într-o împrejurare fastă, ca toate cele pe care de altfel le-a trăit, Dan Hăulică (1932-2014), intelectual de marcă al unui segment din cultura română, rostea sentențios: „**Eminescu este o șansă posibilă la intervale foarte mari. De aceea nesăbuițele spuse despre el nici nu vor fi receptate de urechile formate.**”

Problema căreia-i dăm adesea prea multă atenție este cea a *denigratorilor lui Eminescu*. Tratatul majorității este cam otova. Tot ce se spune despre Eminescu, în afara părerilor noastre proprii, este **denigrare**. Și să adăugăm aici că, prin majoritate, înțeleg pe toți acei care au auzit de Eminescu din surse diverse, și l-au însușit ca pe-o icoană, dar despre chipul pictat nu-s în stare să spună nicio vorbă.

Problema cu denigratorii este veche și delicată. Aici se cer cunoștințe temeinice, mai întâi asupra operei eminesciene, apoi să posezi o judecată al cărei discernământ să nu fie împrumutat.

Mai toți „indignații” îl au mai întâi în vedere pe abatele **Grama** (Alex. Grama) de la Blaj, care în 1891 a scris un studiu în care-și exprima propriile păreri despre Eminescu – omul și poetul – care nu a influențat cu nimic mentalul colectiv. El e amintit, adesea, cu zâmbet ironic. E drept, el a afirmat: „**Eminescu n-a fost nici geniu, nici cuprins de lumea ideală, ci un biet versificator.**” (...) Trecuseră doi ani de la moartea Poetului.

„Denigratorii” (obligatoriu cu ghilimele) nu au fost niște analfabeți, erau fețe distincte în vremea lor. Selecția noastră este atât de subiectivă, încât nu acceptăm că noi înșine suntem, cât în glumă, cât în serios, dar sigur superficiali, niște denigratori surzători. Păstăm adesea versuri din Eminescu, din simplu amuzament, și ni se pare că suntem spirituali. Ne miră cât de naiv (vai!) a fost Eminescu, atunci când a scris strofa: „Să-mi fie *somnul lin*/ Și codrul aproape...”, neobservând, chipurile, că *somnul* ori e pește, ori nu, iar *linul* la fel. Amuzamente de prost gust! Sau bancul execrabil cu sergentul de stradă etc. etc. etc.

Dar nu știm că cel mai aprig critic al lui Eminescu a fost **Titu Maiorescu**!! Având în vedere mai multe creații, dar mai cu seamă „Epigonii”, Maiorescu sesizează „comparații cam exagerate”, observații prietenoase, conștient că poetul este receptiv, și a fost receptiv, făcute cu scopul de a forța perfecțiunea. Numai așa se explică valoarea celebrului studiu din 1889, *Poezia lui Eminescu*, din care aflăm judecăți de valoare imposibil de contestat, dacă analiza e făcută cu bun simț. Așa aflăm că Eminescu era de o „**covârșitoare inteligență**”, că manifesta o „**simplicitate încântătoare**”, că era „**semeția unei inteligențe excepționale**”, că poseda un „**simțământ**

natural” și că era într-o „**deplină stăpânire a formelor clare**”.

Trebuie s-o spunem apăsător, în final, că Titu Maiorescu, având el însuși o revelație când l-a numit pe Eminescu, în 1872, „**poet în toată puterea cuvântului**”, a dorit să-l pregătească pe cititor pentru a descoperi el însuși revelația. Dar pentru asta are nevoie de o detașare de poezia lui Eminescu, tocmai pentru a-l analiza „**rece și scurt**” – cum sesizează criticul Eugen Simion –, această distanțare însemnând de fapt efortul dorit de a-l înălța aproape impersonal, fiindcă Poetul devenise, chiar imediat după îmbolnăvirea sa tristă, un simbol.

Să încheiem, spunând rapid, că Eminescu este atât de subtil, încât cine-l citește doar pe sărite și rar, nu-l va înțelege decât epidermic. Un singur exemplu, legat de **eternitate** și **curgere**. Cine-și mai amintește, fie și vag, cuvântul **mereu** simbolizează eternitatea. „*Dar tot mereu gândeam cum ne iubirăm*”, rostește el lucid într-un vers. Și în alt loc, pe care-l veți recunoaște, se cutremura în fața adevărului etern: „**Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu**”. El gândește permanent la frământarea universală, fiindcă eternitatea însăși curge. Și-atunci vine firesc concluzia despre existența noastră finită și paradoxală: „*cântul cel etern neisprăvit*”. Dar perspectiva originală, care face din Eminescu cel mai mare gânditor al românilor, și care-l alătură cugetătorilor de la cei antici și până azi, e exprimată în versul următor, copleșitor, din „Scrisoarea IV”, unde prin **râu** înțelegem **curgerea** care întreține eternitatea: „*Vecinic este numai râul: râul este Demiurg...*”

Poate, pornind și de la acest uluitor vers, G. Călinescu a zidit, pentru noi și viitorime, cea mai românească apoteoză Poetului Național **Mihai Eminescu**, pe care, cu umilință dar și cu dragoste mărturisită față de Cel pe care-l evocăm astăzi, v-o citesc:

„*Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și câte o stea va veșteji în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în țeava subțire a altui crin de țâria parfumurilor sale.*”

Eminescu n-a murit! Ne veghează.

13 ianuarie 2017

Femeia - marele mister al omenirii

Prof. Zîna TĂMĂȘANU

Din Antichitate și până în prezent femeia a întruchipat frumusețea, a fost admirată, dorită, cântată, pictată, sculptată, a fost muză, dar a fost și umilită, ingenuncheată sau chiar arsă pe rug (vezi Ioana d'Arc).

În ciuda tuturor greutăților întâmpinate, a sensibilității *Ea, femeia* s-a dovedit puternică. Nu degeaba este comparată cu o trestie ce în vremuri de furtună se clatină, se îndoaie, se pleacă, dar încet-încet se ridică, în timp ce falnicul stejar cade răpus la pământ. O cugetare anonimă spune: „*E curios cum umerii unei femei pot părea de stâncă pentru un bărbat.*”

Femeia este acea jumătate a unui întreg fără de care niciun bărbat nu se simte împlinit.

Femeia a fost dintotdeauna un subiect de abordare în literatură și artă, adevărate *capodopere* au fost create *despre și pentru ea*. Totuși misterul femeilor încă nu a fost descoperit, „poate, că într-adevăr ochii femeii iubite sunt marginea lumii” (Grigore Vieru), reușind să rămână mereu pe poziții superioare, iar toată creația despre ea nu a făcut decât să-i sporească și mai mult taina. Societatea, la origine, a avut o formă de administrare matriarhală (să amintim amazoanele). De la matriarhat la patriarhat, puterea femeilor a fost redusă în domeniul politic, totuși au existat femei care au continuat să domine lumea, inclusiv cea a bărbaților: zeițele, grecești și romane, muzele, femei care au schimbat destinul lumii cum ar fi *Elena din Troia, Penelopa, Pandora, Electra, Euridice, Medeea*, ceea ce l-a făcut pe Democrit să spună că: „unii bărbați stăpânesc cetăți, dar sunt robiți de femei.” Trebuie să amintim și pe celelalte femei din miturile altor culturi *Semiramida* (din cultura babiloniană), *Cleopatra* (cultura egipteană), *Dalila*, dar și femeile din Biblie *Eva, Sarra, Fecioara Maria, femeile mironosițe, Dochia* (din cultura dacică). Femeile descrise de scriitorii români în operele lor au caractere variate de la cele mai puternice – *Victoria Lipan, Vidra, Mara* până la cele mai misterioase *Otilia, Doamna T* etc.

Și literatura universală oferă personaje feminine care dovedesc aceste caractere variate *Jane Eyre, madame Bovary, doamna Chatterley, Ana Karenina* care surprind prin senzualitate și feminitate deosebită, printr-o frumusețe aproape candidă. Miguel de Cervantes afirmă că „femeia este sufletul bărbatului, lumina care îl călăuzește, femeia este gloria”. De altfel și versurile unui vestit cântec tango – spun același lucru „Femeia te ridică, femeia te coboară”. O altă calitate a femeii recunoscută de întreaga societate, de oamenii de literatură și artă este cea de mamă. Rolul ancestral, primordial al femeii este acela de a fi mamă. Grigore Vieru, care a cântat-o în multe din poeziile sale o plasează într-un spațiu sacru, între „ceruri și pământ”. „Ușoară maică, ușoară./C-ai putea să mergi călcând/Pe semințele ce zboară/Între ceruri și pământ!”

Eminescu a cântat mama cu un dor nestins „O mamă, dulce mamă, din negura de vreme/Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi...” Pictorii au reușit prin culoare și splendoare să reprezinte femeia senzuală – Cecilia de Gallerani, femeia puternică – Ginevra de Benci, femeia misterioasă – Gioconda, femeia angelică – Madonna Sixtină. Dacă inițial Eva a fost creată din coasta lui Adam pentru a-i fi soră, parteneră de viață fără alte implicații, ulterior, după păcatul de a gusta din Pomul Cunoașterii, rolul femeii s-a schimbat radical. S-a creat prima poveste de dragoste, ce transcede timpul și spațiul, s-a dat

Motto: „Frumoasă,/ ți-s ochii-așa de negri încât seara/ când stau culcat cu capu-n poala ta/ îmi pare că ochii tăi, adâncii, sunt izvorul/ din care tainic curge noaptea peste văi/și peste munți și peste șesuri/ acoperind pământul/c-o mare de-ntunerice./ Așa-s de negri ochii tăi,/lumina mea.”

(Lucian Blaga, „Izvorul nopții”)

un nou sens vieții pe pământ, iar femeia a primit rolul de a duce mai departe neprețuitul dar al vieții, devenind pentru prima dată mamă.

Cel mai frumos exemplu de mamă îl avem în *Maica Domnului* – icoana femeii mamă care prin sacrificiu și dăruire a ridicat omenirea din păcat dăruindu-l pe Mântuitor. De-a lungul timpului femeia s-a transformat și a luat chip sfințit – avem exemple Sf. Mucenice și Cuvioase, a fost cântată de mari compozitori Bizet în „Carmen”, Verdi în „Traviata” etc. a fost sursă de inspirație pentru Alexandru Dumas în „Dama cu camelii”, Honore de Balzac în „Femeie la 30 de ani”, Eminescu, Blaga,... Mircea Cărtărescu („De ce iubim femeile”), a fost așa cum aminteam mai sus pictată și sculptată. Maestrul sculptor Marcel Guguianu a fost fascinat de corpul feminin dedicându-i „multiple” torsuri. Întâlnim în istorie femeia Regină care a schimbat istoria Franței – Maria Antoaneta sau pe Maria Tereza a Habsburgilor, o avem pe Regina Maria a României care pe drept cuvânt era numită „Mama răniților”, avem femeia erou – Ioana d'Arc, dar și a noastră Ecaterina Teodoroiu, pe femeia politician – Indira Gandhi a reformat societatea indiană și a schimbat mentalități, pe Margaret Thatcher (Doamna de Fier), dar și actuala Angela Merkel care au schimbat istoria Europei.

Să nu uităm femeia savant – Marie Curie singurul laureat al Premiului Nobel din 2 domenii diferite, pe româncă Ana Aslan, inventatoarea Gerovitalului – medicamentul minune, elixirul tinereții, femeia scriitor – Virginia Woolf care spunea „Puteți să încuiati bibliotecile dacă vreți, dar nu puteți opri nicidecum libertatea de gândire.” Pentru poporul român reprezentativă este femeia de la sat, țărâna atât de frumos ilustrată în picturile lui Grigorescu, păstrătoare de tradiții și de viață trăită în credință și dragoste față de natură.

Rolul și responsabilitatea mamei sunt imense așa cum precizează următoarele versuri ce se cântă ca priceasnă la Biserica „Mamă, nu uita că fiul care-l ții la piept/Poți să-l crești netrebnic, ori un suflet drept/Poți să crești un înger, ori un ticălos/Pentru asta vei răspunde-n fața lui Hristos.” (Traian Dorz)

Femeia s-a luptat mereu pentru emancipare, pentru drepturi egale cu bărbații reușind în cele din urmă să învingă misoginismul bărbaților. Păcat, că mai sunt încă în lume, în societate, persoane care mai consideră femeia o roabă, că uneori este supusă violențelor chiar de cei cărora le-a dat viață sau de la cei, care trebuia să le fie sprijin. Se spune că în spatele fiecărui bărbat puternic se află o femeie puternică și a fost dovedit acest lucru în istorie. Femeia se simte împlinită cu adevărat când are lângă ea un bărbat cu care împărtășește aceleași idealuri în viață, care a devenit mamă și știe să dăruiască dragoste celor din jur, dar mai ales copiilor ei cărora trebuie să le fie sprijin și model, să-i educe. Brigham Young cugeta că „Educi un bărbat, educi doar un bărbat, educi o femeie, educi o întreagă generație.”

Iată, deci, femeia surprinsă în diferite ipostaze: femeia păcătoasă, femeia sfântă, femeia războinică, femeia sensibilă, femeia tenace, dornică de autodepășire, femeia mamă, femeia lider. Toate aceste portrete alcătuiesc un tablou în care ne putem regăsi fiecare dintre noi, căci una dintre aceste mame ne-a dat viață și a făcut ca societatea să meargă înainte. Iluministul francez Jean Jacques Rousseau constata că „Toate popoarele civilizate au respectat femeia.”

Exilul voluntar al Elenei Cuza (5.1)*

Grea soartă a avut de dus această bună ființă, care în viața ei de soție iubitoare a avut parte doar la începutul căsniciei sale de puține zile de fericire alături de cel pe care l-a considerat sufletul său pereche, pe care l-a iubit cu o dragoste statornică, duioasă, așa cum o mamă își iubește copilul. Din păcate pentru ea, Alexandru Cuza, pe lângă marile sale calități, care au făcut să fie unul din cei mai importanți români din istoria noastră, a avut și destule defecte, care au făcut ca ființa care a fost cea mai apropiată de el, cea mai sinceră și devotată colaboratoare, să aibă mult de suferit. Apariția în viața sa a acestei femei fatale care a fost Maria Obrenovici, l-a îndepărtat cu totul de soția sa, el fiind subjugat total de ea, care trebuie să recunoaștem, era o ființă de o frumusețe răpitoare, de o inteligență scilpitoare, dar era cu totul lipsită de scrupule și folosea cele mai abjecte mijloace pentru a-și atinge scopurile. În fața acestui inamic perfid, care nu juca deloc corect, Elena Cuza, sătulă de mizeriile pe care le îndurase, a hotărât, fără știrea mamei sale să părăsească țara și să caute liniștea pentru nervii săi suprasolicitați, întinși la maxim. Elena a mers la Paris, în speranța că va găsi aici liniștea fizică și sufletească de care avea atâta nevoie. La aflarea veștii plecării principesei în străinătate, Maria Obrenovici a răsuflat ușurată, sperând că totul este în favoarea ei și că va putea, în sfârșit, să-l facă pe Alexandru Cuza să renunțe la soția sa și să-și atingă scopul de a deveni, în sfârșit, principesa României. Ca să fie sigură de izbândă, a înconjurat-o și la Paris pe Elena Cuza cu o rețea de informatori bine remunerați, care să o țină tot timpul sub observație, care să-i amărască zilele aducându-i la cunoștință tot felul de știri adevărate sau inventate despre comportarea soțului ei în țară, care își petrecea majoritatea timpului în compania prietenei lui și în final, să o facă să renunțe la soțul ei. Altruistă, Elena Cuza nu a uitat că făgăduise surorii sale Zoe să aibă grijă de copii ei, a luat cu ea la Paris copii mai mari, lăsându-i pe cei mici în îngrijirea tatălui său lordache Lambrino. Prezența celor doi nepoți în casa ei îi făcea bine și ei, o scotea din starea de supraexcitare nervoasă prin jocurile lor nevinovate, prin zburdălniciile și prin iubirea pe care o arătau.

Elena primea de la soțul ei o sumă de bani care să-i permită să ducă o viață normală, dar nu era o sumă prea mare, căci ea dorea ca nepoților săi să nu le lipsească nimic, făcea economii și din puținul ei căuta să-i ajute pe cei la nevoie.

La începutul șederii sale la Paris, ea l-a avut ca oaspete și pe fratele mai mic Theodor, care hotărâse să continue studiile de drept în capitala Franței. Elena, care îl iubea cel mai mult dintre frați, era bucuroasă de compania lui, îl ajuta financiar, căci suma pe care Theodor o primea de la mama sa, Catinca Rosetti, era modestă. Theodor, ca orice tânăr, a căutat să profite de plăcerile care le oferea Parisul, a făcut cheltuieli mai mari decât își putea permite, iar sora lui a trebuit să plătească și după întoarcerea ei în țară. Catinca Rosetti, al cărui scop era să o facă pe Elena să se întoarcă mai repede în țară, l-a chemat pe Theodor, iar Elena a rămas și mai singură. În țară, purtarea nerușinată a Mariei Obrenovici i-a îndepărtat de Alexandru Cuza chiar și pe cei mai buni prieteni ai acestuia. Purtarea lui inacceptabilă cu soția sa, care s-a văzut nevoită să plece din țară, era socotită de numeroasele și influentele ei rude, ca o jignire, nu numai pentru principesă, ci și pentru ei personal și pentru familiile lor. Catinca făcea eforturi deosebite pentru a o determina pe fiica ei să se întoarcă în țară și nu înțelegea încăpățănarea acesteia de a rămâne departe de ea, de frații săi și de rude. La rândul ei, Elena, o fire mândră, hotărâse că se va întoarce în țară numai atunci când soțul ei i-o va cere. Însă, acesta îi scria destul de rar, și din scrisorile sale nu reieșea în niciun fel căința sau părerea de rău pentru purtarea sa care o făcuse să sufere atât de mult, și nu i-a cerut niciodată să se reîntoarcă în țară, ba mai mult chiar lăsa să se înțeleagă că o eventuală revenire ar putea stârni tulburări nedorite. Elena Cuza urmărea de la Paris tot ce se întâmpla în țara sa, toate acțiunile guvernului și în mod special, întreaga activitate a principelui Cuza. Ea urmărea acțiunile pe care domnitorul le făcea pentru a ține făgăduielile făcute cu ocazia alegerilor și era la curent cu tot ce se împlinise și cu faptul că soțul ei se dovedise un om de cuvânt care făcuse reforme importante cum au fost desființarea pedepsei cu bătaia la sate, fixarea capitalei la București, înființarea comisiilor de pace la sate, unificarea monetară, unificarea administrativă, unificarea cursului valutar, unificarea vamală, înființarea Universității de la Iași din 1860, stabilirea zilei de 24 ianuarie ca Zi Națională a României. Pe plan diplomatic, domnitorul și miniștrii săi au căutat să schimbe natura legilor româno-otomane. Tendința de autonomie față de Poartă s-a manifestat și atunci când Costache Negri îi cerea lui Cuza: „Să nu spună Porții ceea ce este

în propriile sale atribuții!”¹ În toamna anului 1860 Alexandru Ioan Cuza trebuia să întreprindă o vizită la Constantinopol, spre a se înfățișa personal sultanului, căci Principatele Unite erau, conform Convenției de la Paris, supuse Imperiului Otoman. Dar, deși Alexandru Cuza se ducea ca vasal să facă un act de curtenie sultanului său, de astă dată relațiile dintre domn și sultan aveau o nuanță diferită. Orice urmă de înjosire, care să amintească poziția precumpănitoare a sultanului și cea de supus a domnului român dispăruse; ba, dimpotrivă, sultanul, prin măsurile pe care le ordonase, a căutat să înalțe pe domnul român și să nu-l trateze ca pe supus. Sultanul a ordonat ca domnul român când va sosi la palatul imperial să intre pe poarta principală rezervată numai sultanului și nu pe poarta mică, să fie găzduit la palatul Emirgian, acolo unde locuiseră și împăratul Napoleon al III-lea și marele duce Constantin, fratele țarului Rusiei.

La 22 decembrie 1860 Alexandru Ioan Cuza a plecat spre Constantinopol de la Galați, unde s-a odihnit trei zile, însoțit de doi colonei turci trimiși de sultan. Nu se trimiseseră grade mai înalte, pentru că și Cuza avea gradul de colonel în armata română. La dispoziția lui Cuza pentru călătoria spre Constantinopol, sultanul a trimis corveta de război „Beirut” cu care domnul a călătorit până la Constantinopol, unde a avut parte de o primire deosebită din partea oficialităților turce, care nu se deosebea cu nimic de cea a unui suveran independent. La intrarea în Constantinopol, nava cu care a călătorit a fost luminată cu un foc spectaculos, iar când a coborât într-un caiac, Cuza a fost salutat prin lovituri de tun. La debarcarea pe pământ turcesc a fost salutat de o gardă de

onoare, apoi condus la palatul de la Emirgian, ce era rezervat înaltelor oficialități străine, ce erau oaspeții sultanului. La palat la dispoziția domnului și a suitei sale, tot ce ținea de protocol era suportat de partea turcă. Imediat, după sosire și instalare, domnitorul român a fost vizitat de ambasadorii țărilor europene atașați aici și de ministerul de externe al Porții. A urmat vizita oficială la sultan, care la intrarea în salonul de primire, a făcut câțiva pași în întâmpinarea domnului, care era îmbrăcat în uniforma de colonel a armatei române cu toate decorațiile pe piept. Cuza, care era un pic răcit, a tușit de câteva ori, iar imediat sultanul s-a informat de starea sănătății sale și i-a urât însănătoșire rapidă, apoi și-a exprimat dorința să-l vadă de mai multe ori, cât timp va fi oaspetele său. A urmat o convorbire, în care sultanul a fost cucerit de felul în care a vorbit și s-a comportat domnul român și în semn de apreciere i-a dăruit un pumnal de preț. Domnul a prezentat sultanului membrii delegației care îl însoțea, iar sultanul i-a prezentat înalții oficiali turci prezenți. La terminarea audienței, marele vizir l-a condus pe Cuza până la intrarea în palatul Emirgian. A urmat vizita de răspuns la ministerul de externe al Porții unde delegației române i-a fost rezervată o plăcută surpriză, orchestra turcească a executat excelent câteva melodii populare românești.

- *Va urma* -

* Fragmentul face parte din volumul semnat Gheorghe Vlad, *Sfânta. Viața Doamnei Elena Cuza*, Alexandria, Editura Cartea Ortodoxă, 2015, p.60-63

¹ A.D. Xenopol, *Domnia lui Cuza Vodă*, Iași, 1903, p.187

CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

Împreună suntem mai puternici !

Direcționează

pentru casa ta!

Prof. Marcel PROCA

ALEXANDRU IOAN CUZA ȘI BÂRLADUL

„Nu este în lumea aceasta totul deșertăciune, rămâne ceva statornic: rămân faptele mari care sunt nepieritoare.”

(Mihail Kogălniceanu)

Încălcând hotărârile Convenției de la Paris (19 august 1858), Adunarea Electivă a Țării Românești, a votat la 24 ianuarie 1859 alegerea ca domn tot a lui Al. I. Cuza. Prin dubla alegere a domnitorului Al. I. Cuza Unirea Principatelor devenise o realitate. Entuziasmul popular era evident, cum ne relatează mărturiile vremii. Și la Bârlad atmosfera era aceeași ca în toată țara, după cum aflăm din memoriile lui Lupu Costache, fiul unionistului bârlădean Constantin Costache: „Bucuria era așa de mare că mari și mici, bătrâni și tineri, boieri, negustori, țărani se îmbrățișau și se felicitau; oameni certați de ani de zile s-au împăcat... A fost entuziasm adevărat simțit nu prefăcut”.

Un moment semnificativ al acestei atmosfere, din primele săptămâni după actul de la 24 ianuarie 1859, a fost vizita domnitorului în satul Banca, proprietatea cumnatului său, lordache Lambrino. Tradiția istorică locală a consemnat evenimentul: “Ca să sărbătorească pe domnitor, boierul Iorgu Lambrino pofteste sumedenie de boieri la el pe moșie. Cât ținea drumul de la hotarul moșiei până la curte s-au înșirat puținile, oale și șumuioage muiate în păcură aprinsă de se făcuse o lumină ca ziua. Țăranii, înșirați de o parte și de alta a drumului așteptau în haine de sărbătoare sosirea domnitorului. Când au văzut caleșca domnească au izbucnit cu toții într-un glas: Ura! De clocotea văzduhul. Și dreptu-i că din adâncul sufletului lor orbit de sărăcie și trudă amară ieșea urarea de viață lungă celui cu milă de cel sărman”¹.

Al. I. Cuza, de altfel originar din Bârlad², s-a interesat îndeaproape de orașul natal; voia să fie bine informat, prin rapoarte trimise direct de șefii instituțiilor; uneori cerceta personal și pe neașteptate aceste instituții. Desigur, nu era un caz singular, dar avea un statut special pentru domnitor. Numai în 1860 avem două atestări ale periplurilor bârlădene (la 21 iulie și în august)³. Anterior, pe 18 iulie a avut loc o vizită de lucru a ministrului de interne Mihail Kogălniceanu, unde trece în revistă autoritățile politice, principalele instituții ale urbei, cu excepția protoieriei. Tradiția populară a consemnat în memoria orală, cum, îmbrăcat în haine obișnuite, cutreiera orașele, spre a-și da seama, la fața locului, de starea adevărată a lucrurilor, de felul cum vindeau negustorii marfa, în special alimentele de primă necesitate, dacă măsurau sau cântăreau drept, dacă agenții administrației își făceau datoria. Când

trece, în august 1860, prin Bârlad, Cuza e informat în scris de președintele municipalității care-i prezintă bugetul orașului și-i arată prețurile medii ale articolelor de primă necesitate: făina, pâinea, carnea de vacă, lumânările. Un raport scris îi prezintă și unul dintre magistrații locali, indicând stadiul lucrărilor tribunalului, precum și suma de bani aflată în păstrarea acestei instituții. Asemenea rapoarte scrise privind Bârladul mai primește Cuza și la 15 ianuarie 1863.

La Bârlad, domnitorul se oprea mai ales în perioada 1859-1862, pentru a-și vedea prietenii și locul natal. Totdeauna, domnitorul, care și-a păstrat firea simplă și deschisă, refuza să i se acorde onoruri deosebite. Când afla că, totuși, se pregătește ceva, își schimba ruta pătrunzând în oraș pe o altă cale: „Până la unirea definitivă a Principatelor, trecerea domnitorului Cuza de la o capitală la alta, se făcea prin acest oraș. Acest domnitor avea un dispreț pentru alaiuri, le refuza și nici nu se mai încerca să i le facă. Îmi amintesc de o împrejurare. Se anunțase sosirea domnitorului în oraș și i se preparase un arc de triumf la bariera Iași, unde era o mulțime de lume: oficiali și notabilități ale orașului. Cupeul domnitorului se oprește ceva mai sus de Grădina Publică, cam la cantonul cu două rânduri a județului, unde îl aștepta un escadron de jandarmi călări. Noi, care eram lângă arcul de triumf și priveam în sus, vedeam cum călărașii

se reîntorc înapoi și cupeul domnitorului în loc să vină spre noi, apucă spre drumul ce trece pe lângă clădirile lui Nastea și, călărașii, care sosiseră, ne spune că așa a poruncit domnitorul. Ne-am întors toți cu impresia, că am căscat gura.

Locul, unde se găzduia domnitorul Cuza, erau casele Costăchescu, ce vin mai sus de piața ocolului de vite. Acest personaj era aghiotant al domnitorului și prefect al județului. După ce Costache Costăchescu a demisionat din aceste demnități și prefect al județului a urmat lordache Lambrino, ce era cumnat cu domnitorul, căci țineau în căsătorie două surori, găzduirea domnitorului se făcea la casa lui Lambrino, ce vine pe Strada Speranța, la o mică depărtare de Podul Roș. De multe ori domnitorul, la ducere spre București și la reîntoarcere spre Iași, se oprea la moșia Banca, proprietate a cumnatului său, mai ales când era să stea o noapte, ca să se repauzeze; trecerea prin oraș era absolut necunoscută”⁴.

Despre atașamentul particular al domnitorului față de

Alexandru Ioan Cuza

urbea natală și bărlădeni vin să pledeze numeroase mărturii. Printr-o telegramă, Doamna Elena Cuza, răspundea mesajului de condoleanțe transmis de o delegație bărlădeană, la funeraliile domnitorului Unirii, exprimându-și gratitudinea "pentru suvenirile orașului Bârlad, patria neuitată a mult iubitului meu soț" ("Semănătorul", nr. 24 din iunie 1873).

Interesantă și, puțin cunoscută, este mărturia negustorului Andrei V. Ionescu, cunoștință apropiată a domnitorului din perioada luptei pentru Unire, care a făcut parte din delegația orașului Bârlad la festivitățile desfășurate la București în zilele de 22-24 ianuarie 1862, cu ocazia recunoașterii Unirii depline. Domnitorul l-a recunoscut și i-a oferit acestuia, împreună cu Gheorghe Lambrino, prefectul Tutovei, găzduire în palatul domnesc de pe calea Mogoșoaiei.

Oamenii politici bărlădeni au fost sfetnici și colaboratori apropiați ai domnitorului. Dintre ei se remarcă Manolache Costache-Epureanu, prieten din tinerețe a lui Al. I. Cuza. El a condus cel mai lung guvern în perioada 13 iulie 1860 – 17 aprilie 1861 al Țării Românești. Numirea unui moldovean ca prim-ministru al unui guvern muntean a făcut parte din politica domnitorului Cuza de a consolida proaspătul act al Unirii și de a realiza o apropiere între oamenii politici din cele două Principate, apropiere care, nu o dată s-a dovedit a fi, din motive obiective, dar mai ales subiective, destul de dificilă.

Dintre bărlădenii care au avut funcții de miniștri în timpul domnitorului Cuza a fost medicul Alexandru Romalo, văr primar cu doamna Elena Cuza. Tot dintre rudele bărlădene ale domnitorului care au ocupat funcții în aparatul de stat al vremii a fost Nicolae Docan și verii primari ai domnitorului, Constantin și Ioan Cuza.

Un alt prieten și colaborator bărlădean al domnitorului Unirii a fost Iorgu Radu, boierul de la Dealul Mare. L-a susținut pe domnitor și i-a rămas credincios până la sfârșitul vieții.

Rămâne în istorie profeticul discurs rostit de Mihail Kogălniceanu, după depunerea Jurământului de noul

domnitor, Al. I. Cuza, la 5/17 ianuarie 1859: „Prin înălțarea ta pe tronul lui Ștefan cel Mare, s-a înălțat însăși naționalitatea română... Alegându-te pe tine ca domn am voit să arătăm lumii ceea ce toată țara dorește: la legi noi un om nou...”

Note:

1. Elena Monu, *Alexandru Ioan Cuza și Bârladul*, în *Posteritatea lui Alexandru Ioan Cuza*, Editura Sfera, Bârlad, 2008, pg. 134-135;

2. Alexandru Ioan Cuza (sau Alexandru Ioan I; născut la 20 martie 1820, Bârlad, Moldova și a decedat la 15 mai 1873, Heidelberg, Germania) a fost primul domnitor al Principatelor Unite și al statului național România. A participat activ la mișcarea revoluționară de la 1848 din Moldova și la lupta pentru unirea Principatelor.

Cuza a participat la evenimentele revoluționare din 27 martie 1848 de la Iași: este prezent la adunarea din fața hotelului Petersburg unde a luat cuvântul protestând împotriva guvernării domnitorului Mihail Sturdza; unul din semnatarii Petiției Proclamațiune a boierilor moldoveni în 35 de articole; este în fruntea rezistenței opuse de revoluționarii strănși în Casa Mavrocordat, armatei trimise de domnitor. Cu acest prilej a rostit memorabilele cuvinte: „Dar, fraților! Să murim! Dar, să ne pregătim să murim. Cu moartea noastră trebuie să deschidem un viitor nației noastre vrednic de mărirea trecutului strămoșilor noștri. Români! Astăzi toate națiile învie, trebuie să învie și a noastră”.

În anii luptei pentru Unire, apropiat de noul domnitor al Moldovei Grigore Ghica, Cuza a ocupat din nou slujbe în magistratură și administrație. În timpul cămăcămiei lui Nicolaie Vogoride a fost reconfirmat în funcția de pârcaș de Covurlui și înaintat rapid în grade militare. Cu toate acestea Al. I. Cuza, în fața uneltirilor separatiste ale caimacanului, cu sprijinul Turciei și Austriei, nu a ezitat să-și dea demisia din funcția de pârcaș, demisie ce a avut un mare răsunet în țară. Ales membru al Adunării ad-hoc din Moldova, Al. I. Cuza a susținut constant cauza națională și programul înnoitor al mișcării unioniste. La sfârșitul anului 1858 deținea gradul de colonel și funcția de hatman (conducător) al întregii armate din Moldova.

3. Costin Clit, *Mihail Kogălniceanu în vizită de lucru la Bârlad (1860)* – Document inedit, în „Academia Bărlădeană”, Nr. 14, trim. I, 2004, p. 15;

4. I. Antonovici, *Documente bărlădene*, vol. V, Atelierele Zanet Corlăteanu, Huși, 1926, p. 241.

ȘTIAȚI CĂ...

...printre proiectele pe care Al. I. Cuza nu le-a putut înlăptui au fost:

...instituirea monedei naționale ↔ romanatul ?

...dreptul statului de a conferi decorații (atribut al unui stat independent) ?

...Alexandru Ioan Cuza a avut doi fii nelegitimi, Dimitrie și Alexandru? Aceștia au fost adoptați, în anul 1865, cu acordul soției sale, Doamna Elena care, neputând avea copii, i-a crescut și i-a iubit ca și cum ar fi fost ai săi. Din păcate, ambii s-au stins din viață foarte tineri.

Din cuvântarea lui Mihail Kogălniceanu la înmormântarea domnitorului:

„Nu greșelile lui l-au răsturnat, ci faptele lui cele mari. Ele sunt nepieritoare ... Veșnica lui amintire nu se va stinge din inimile noastre și ale fiilor noștri; și cât va avea țara aceasta o istorie ... cea mai frumoasă pagină va fi aceea a lui Alexandru Ioan Cuza”.

Petruleana (V)

Educatore Teodora COSTEA CAZACU

Sucursala Șuletea

Prima vacanță mare din viața Petrulenei se scurse greu, cu toate evenimentele triste, grave, dure. Noapte de noapte, fetița uda cu lacrimi înăbușite perna străină, de dorul satului natal, a familiei rămasă acolo, a frățiorului răătăcit, dar cel mai tare îi sângera inima după mama pierdută pe veci. Nimeni din familie nu o vizitase în acea vară, pentru ca fetița să nu fie tulburată, să nu cadă din nou în depresia de la începutul internării. Personalul se purta frumos cu ea, încurajând-o în tot ce făcea, în micile ei sarcini, de a face ordine în dormitor, de a ajuta la așezarea veselei pe masă, la strângerea mesei...

Întâmplarea făcuse ca Petruleana să aibă ca și colegă de pat pe Maricica Bungeanu, o fetiță de asemenea foarte îndrăgită de directorul Roșioru. Cica, așa cum era aceasta dezmiardată, se trăgea din localitatea Pungești din zona orașului Vaslui și pentru că directorul îl întâlnise pe tatăl acesteia într-un sanator de boli pulmonare, îl sfătui să-și dea fata la orfelinat, după ce află că omul mai avea acasă încă 5 copii. O mare prietenie se legase între cele 2 fetițe. Ședeau în aceeași bancă, se țineau de mână când mergeau la teatru, în parc sau la cinema. Erau peste tot împreună, iar când serile zbirul își făcea rondul printre paturi, lovind cu nuielușa în stânga și în dreapta peste fetițele acoperite cu pătura peste cap, ele cu respirația aproape oprită, își strângeau puternic mânuțele, dându-și una alteia semnalul când sunt în pericol. Începutul școlii îi dădu Petrulenei noi fiori de gheață prin suflet. Fiind „fată nouă” se pomeni ca obiect de dispută între două învățătoare care se ciorovăiau pe holul școlii.

-Cum te cheamă?

-Petrea Petruleana.

-La ce clasă ești? La „A” sau la „B”?

Fetița nu știa să răspundă, căci numai auzise până atunci de „A” sau „B”. Privea mută și rușinată spre cele două învățătoare și ochii îi jucău în lacrimi.

-Spune, fetiță, ești la „A” sau la „B”? strigă învățătoarea cea urâtă, înfingându-și unghiile ascuțite în bărbia fetiței.

Scoasă din sărite învățătoarea urlă demențial:

-Proști de la orfelinat!...

Petruleana simți ocară ca pe o înțepătură în inimă. Învățătoarea cealaltă o întreabă cu blândețe:

-La cine vrei să fii în clasă, la tov. Popescu sau la mine?

Fetița o alege pe învățătoarea care îi vorbise frumos, simțind o ușurare și o bucurie că putese „pedepsi” pe omul rău cu suflet urât. Clasa a II-a a fost o clasă de tranziție. Petruleana trecuse în anul precedent printr-o traumă imensă odată cu pierderea mamei, cu schimbarea radicală a cursului vieții și cu reșezarea destinului ei pe un nou făgaș, plin de tot felul de decepții, spaimă, dureri, toate acestea modificându-i total interesele pentru învățătură. Învățătoarea a avut mult de furcă până ce fetița și-a revenit din toate șocurile de până

atunci. Cu tactul pedagogic potrivit, cu aplicarea profesională din dragostea pentru elevi, lucrând cu răbdare, șlefuiind cu tenacitate, cu speranța că munca ei nu va fi zadarnică, tânăra învățătoare a ajuns la un rezultat optim către sfârșitul anului școlar, redându-i copilei interesul și dorința pentru învățătură, străduința de autodepășire. Dacă la începutul anului Petruleana nu mai cunoștea o parte din literele alfabetului la finalul anului școlar ajunse să depășească la învățătură o bună parte dintre colegi. Știa bine că nu trebuie să-l dezamăgească pe tovarășul director, pe care îl iubea și nici s-o supere pe buna ei învățătoare...

Învățând bine, ajunse să calce mai lejer peste lucrurile urâte din viața ei de copil orfan. Începuse să mănânce mai bine în special la micul dejun, având convingerea că dacă se hrănește bine dimineața, va avea și rezultate bune la școală, dar cu masa de prânz nu se prea împăca nicicum. O întâmplare absurdă îi zdruncinase tot elanul, o derutase complet. Se dăduse lucrarea de control la matematică și toată clasa primise note de 4 și 5, doar ea și colega ei de bancă, Cica, luaseră nota 10. Zbirul a cărei invidie nu dormea niciodată se mânia peste măsură, răzbunându-se urât pe fetițele laudate și felicitate de tot internatul, le pregăti o surpriză care le tăiară respirația! Seara, după ce plecase tot personalul din cămin, le ordonă celor două copile să se așeze cu fața la perete și să nu îndrăznească să întoarcă fața orice ar fi, după care porunci celor 25 de eleve să se încoloneze în 2 șiruri, să treacă fiecare pe rând pe lângă cele două pedepsite și să le lovească cu pumnii și picioarele, să le smulgă părul.

-Care nu va lovi cum trebuie, va primi 5 vergi pe spinare! urla zbirul la ele. Veți trece de 10 ori și veți lovi tare! Nu loviturile primite dureau cel mai rău, ci umiliința, nedreptatea și faptul că nu exista nicio putință de a fi salvate, a se găsi cineva care să oprească supliciul. Pe colege, nici măcar nu le putea condamna, ba din contră, simțeau bine că loviturile nu erau prea puternice, așa că pedepsitele suportau în tăcere toată batjocora, doar icnind și gemând slab. De la acea întâmplare, Petruleana începuse să nu mai ridice mâna la ore, să nu se mai remarce, spre nedumerirea învățătoarei. De asemenea, din acel moment nu a mai învățat la matematică, pierzând pentru totdeauna interesul pentru acest obiect.

Metodele de pedepsire ale zbirului, deveneau tot mai variate. Bătaia cu pătura în cap era una din cele mai înfricoșătoare metode. Dacă zbirul vroia să se răzbune pe cineva, o trimetea la spălător să-i aducă ceva, iar când fetița revenea în dormitor, găsea lumina stinsă și se trezea acoperită cu pătura în cap și lovită peste tot de fetițele puse să lovească cu pumnii și picioarele.

Trecuse un an de stat în orfelinat, timp în care nu primise nicio veste de acasă, n-o vizitase nimeni. Bătăile continuă

și în clasa a III-a și într-a IV-a. În timpul acesta în orfelinat începuse să fugă fetele, lucru neînțeles de personalul unității. Într-o zi, dispăruse din internat Cica, prietena Petrulenei. Timp de 2 săptămâni fetița fusese căutată de miliție și toată lumea era în alertă. Într-un sfârșit fusese găsită în satul Vinderei, la un schit de maici. Fiind interogată de miliție, fetița nu spuse adevărul, ci doar, „nu-mi place mâncarea la cămin”. După revenirea fetei la internat, zbirul îi organizează o bătaie „cu pătura în cap”, iar după alte 2 săptămâni fetița fugi din nou. Se ascunse tot la Vinderei la maici, iar de data aceasta maicile o ținură ascunsă timp de 3 săptămâni. Când o duseră la miliție, mințiră că fetița abia atunci ajunsese la ele. Începură anchete peste anchete, directorul Roșioru o cercetă cu mai multă atenție pe educatoarea Alexa, dar nici de data aceasta Cica nu pomenise nimic despre zbir. Până la sfârșitul clasei a IV-a, Cica mai fugise de trei ori din orfelinat. După ultima fugă fetița îi mărturisise mamei totul despre bătăile și urgiile „zbirului”. Acela a fost momentul în care „s-a spart buboiul”. În clasa Petrulenei s-a instituit liniștea, libertatea și mai ales lipsa oricărui fel de constrângeri. Din acea vacanță, fetița învață să călătorească cu trenul, mergând în vizită în satul natal, bucurându-se din plin de revederea bunicii, a prietenilor din copilărie Lana, Cezar, Vasile și Doina Popa, ostoiindu-și dorul de sat.

Simțea libertatea umblându-i prin vene și fericirea de a fi independentă, de a-și organiza timpul după propria-i voință, căpătând totodată mare încredere în forțele proprii. Însă, ori de câte ori venea vremea să se întoarcă din vacanțe Petruleana vărsa lacrimi amare pe tot timpul întoarcerii. Se izola la fereastra de pe culoarul vagonului, cu nasul lipit de geamul rece, lăsându-și lacrimile să curgă în voie, neobservată de nimeni, rugându-se continuu să se facă o minune și trenul să facă cale întoarsă și în loc să o ia spre Bârlad să revină spre sat. Când fata, nu se afla în vacanță la bunica, o vedeai răsfoind manuale și caiete de-ale elevilor mai mari, manuale ce se aflau aruncate de-a valma într-un capăt de hol. Acolo își alegea cărți pentru anul următor de studii, găsind lucruri care-i trezeau interesul. Ajutată de elevii mai mari, își însușise tabla înmulțirii înainte de a-i fi predată la clasă, așa învățase să citească în limba rusă și să traducă înainte de clasa a V-a cu toate că nu rusa fusese limba pe care urma să o studieze în școală, ci franceza. În clasa a III-a se schimbaseră învățătoarea spre regretul copilei. În preajma zilei de 1 martie învățătoarea făcuse schimbări în clasă, așezând în bănci câte o fată și un băiat. Petruleana devenise colegă de bancă a unui băiat înstărit, fiu de doctor, evreu. Părinții copiilor începuseră să vocifereze că aceștia ședeau în bănci cu fetițe de la orfelinat deoarece acestea zilnic erau date pe păr cu o soluție cu miros specific, pentru prevenirea apariției paraziților. Ca toți părinții se lamentase și mama Bloomfield, care venise personal la clasă pentru a o cunoaște pe colega fiului ei, pe Petruleana.

—Este o elevă silitoare, învață bine, este ordonată, curată, îngrijită, auzise fetița spusele învățătoarei.

Cei doi colegi rămaseră în aceeași bancă până la terminarea ciclului primar. De 1 martie fiecare băiețel oferise colegei de bancă un măștișor după sugestia învățătoarei. Bucuria Petrulenei fusese nemărginită, căci până atunci nu mai primise niciodată ceva atât de frumos. După orele de curs, ajunsă la cămin, se gândi să ofere acel măștișor unei eleve dintr-a VII-a care o îndrăgise pe fetiță și de la care

învățase multe lucruri și căreia fetița dori să-i facă o frumoasă surpriză. În ziua următoare, colegul de bancă o reclamase pe fetiță că nu poartă măștișorul lui.

—De ce nu porți măștișorul? întrebă sever învățătoarea.

—L-am uitat la cămin, minte fetița.

—Te duci acum la cămin și vii cu măștișorul în piept, strigă învățătoarea, în timp ce fetița păli. Petruleana o luase spre cămin tristă și înlăcrimată.

Sunt indignat

Sandu CĂTINEAN

(Bonțida)

Acuma, că ne-ați despuiat și ne-ați vândut către streini iar Țara noastră-ați confiscat-o și ne tratați ca și pe câini, acuma vreau să spun ce simt când văd că nu vă săturați și din stăpâni ai Țării-acestea la Occident suntem argați!

Fecioarele ne-au fost icoane ce le-nrămam de sărbători iar voi ni le-ați făcut cadâne prin case pline de orori; feciorii dragi și nalți ca brazii acum sunt vite de povară și robotesc prin lumea largă de parcă nu au loc în Țară;

Femeile ne stau ciopor și-s duse în Apus drept sclave iar peste câmp scaieții hoi hrănesc doar vitele bolnave; iar noi, țărani din tată-n fiu, care hrăneam cândva popoare privim la lună uneori, neputincioși, cum Țara moare...

Iar voi?... tot voi veniți la sate, din patru-n patru ani smeriți și ne priviți cu milă mare, dar pentru voturi ne mințiți și ne promiteți mângâiere și viață plină de huzur dar după ce luați puterea, de-ai noștri țărani vă doare-n cur...

Decât al Țării grâu curat să-l plămădim în pâine caldă mai bine adunați arginți, iar Țara poate să și ardă... iar hrana ne-o aduc streinii în vase bine ambalate și din avutul nostru dacic, aceștia și-au făcut palate...

Iar noi răbdăm și ne hrănim, cu guma lor de mestecat că se topeau de ciudă toți, când noi mâncam doar grâu curat... și ne-nțolesc cu haine scumpe ce stau pe noi ca pe strigoi mai bine am muri-n țărână, cum am venit pe lume... goi!...

Că umiliți suntem acuma de parcă noi suntem streini iar Țara asta-l raiul vostru, aleși nemernici și haini... Iar voi copii din mame reci și tați ce nu v-au alintat voi nu vedeți cum arde Țara, că nu mai e nici de furat?...

Că ne-ați furat tot ce-am avut și ce-am muncit de generații și din țărani și oameni demni, suntem mai rău decât argații... Acum că ne-a ajuns cuțitul, din rărunchi și pân la gât Eu, țăran și fiu din țărini, vă voi spune doar atât:

Dați-ne înapoi argintul, aurul și ce-ați furat și ne-om face noi „palatul” pe un vâr de deal curat dați-ne înapoi trecutul și țărani ce-ați îngropat și ne-om face iarăși viața, chiar de n-om avea „palat” dați-ne iar demnitatea de-a fi cei ce-am fost cândva și plecați în lumea largă... nu vă vom căuta...

SENTIMENT DE SINCERĂ ADMIRAȚIE

Este lăudabil să fii alături de semenul tău în momentele splendide ale existenței lui. Mă bucur, deci, din toată inima pentru doamna Aneta MATEI, care astăzi se ridică pe cea de a 65-a petală a buchetului anilor Domniei-Sale.

Vârsta dumneavoastră, Doamnă, îmi dă prilejul să rostesc un adevăr curat despre tenacitatea cu care ați parcurs drumul acestor ani. Femeia se remarcă în societate prin faptele ei simple, dar benefice pentru oameni, împlinite cu seriozitatea cerută de proiectele în care, de bunăvoie, se implică. Socializând cu oamenii, în numele disciplinei muncii și al respectului pentru eforturile făcute de fiecare, încadrându-se conștientă în cerințe a căror realizare nu poate fi decât în folosul comunității, femeia își arată capacitatea creatoare și rezistența la osteneală. De aceea, toate popoarele civilizate au respectat femeia: mamă, colegă, truditore în sute de profesii, om politic, savantă, actriță etc. etc., în acest mod dezvoltându-și distincția socială.

Stimată Doamnă, dumneavoastră corespundeți acestor calități-cerințe. În viața activă ați ieșit în evidență. Acum, pensionară „profesionistă”, după o lungă perioadă de dăruire profesională, sunteți un exemplu în activitatea C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad. Nu înșir toate „implicațiile” în „viața noastră”, dar, vorba proverbului, calul bun se vinde din grajd. N-aveți nevoie de recomandarea cuiva, fiindcă pe Doamna **Aneta Matei** o prezintă acțiunile.

Iată de ce, Stimată Doamnă, în calitatea mea de conducător al treburilor acestei Case, de numele căreia este legat și al Dumneavoastră, mă fac emisarul gândurilor și sentimentelor tuturor acelora care vă cunosc și, sigur, vă apreciază, transmițându-vă și pe această cale urările cele mai sincere și mai frumoase la acest **ceas aniversar**: sănătate, noroc, să vă călăuzească speranța, să nu disperați nicicând, să aveți încredere în noi și-n oameni, să iubiți viața, să vă respectați și să vă adorați Țara, oricât ar fi ea încolțită de inamici știuți și neștiuți.

La Mulți Ani, Doamnă **Aneta Matei**!

Cu centenarul personal, înainte!

Magistr. (pens.) Nicolaie MIHAI

Aneta Matei

**De la stânga la dreapta:
Constantin Matei, Nicolaie Mihai, Aneta Matei, Gruia Novac, Constanța Ocraim și
Nuria Sânziana Darie**

Corul „Crizantema” are 5 ani !

Gruia NOVAC

Ceea ce poate fi altfel spus, se cântă! E un fel de parafrază a unui început de arie a lui Figaro, din „Bărbierul din Sevilla” de Beaumarchais, el sunând că „ceea ce nu merită să fie spus, se cântă”. ***Ou le chante!***

Interpretările sunt variate, unele chiar adânci, fapt e că sunt idei mai dificil și mai riscant de rostit; și atunci, ele mai ușor se răspândesc prin melodie, ba sunt mai penetrante și mai armonioase.

Nu toți oamenii au voce pentru cântat, unii sunt chiar complet afoni. Dar ascultă muzică, fiindcă sufletul lor e rezonant iar inima intuiește frumosul.

Poate că acesta a fost temeiul pentru care s-a înființat **Corul „Crizantema”** al C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad, la inițiativa – printre primele dintr-un șir onorant – al președintelui Casei, de notorietate pentru toată urbea, a domnului magistrat (pens.) **Nicolaie Mihai**.

Vârsta corului „Crizantema” e optimistă. Are 5 ani. O vârstă mare nu prin număr, ci prin prezența în această (doar) jumătate de deceniu.

„Nașterea” trebuia oficializată. Și într-o zi de **vineri, 27**

ianuarie, 2012, Consiliul Director al C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad s-a întrunit în ședință cordială și, la prounerea afectivă a președintelui, au redactat Hotărârea nr. 16/CD/, plecând de la prevederile art. 13, al. 1 și 3 și art. 24, al. 2 din O.G. 26/2000, privind Asociații și Fundații. Constatând că se află în conformitate cu art.13, al. 4, lit. **a și o** din Statut, cu entuziasm așteptat și acceptat, **HOTĂRĂȘTE:** Art. unic. **Înființarea Grupului coral feminin al C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, începând cu data de 1 februarie 2012, sub numele „Crizantema”**. Au semnat, fără rețineri, președintele **Nicolaie MIHAI** și membrii Consiliului Director: **Stelian FILIP, Mircea FITCAL, Liviu Adrian RÂNCU și Veruța TĂNASE**.

Data „nașterii” Corului „Crizantema”: **1 februarie, 2012**.

Conducătoarea Grupului coral a fost desemnată doamna învățătoare **Maria MIHĂILĂ**. Domnia-Sa a condus, cu pricepere, corul până în octombrie, 2014. Din această perioadă, amintesc o serie de melodii, care au constituit un repertoriu variat și mult apreciat de spectatorii prezenți la spectacolele prezentate pe scenele de la Teatrul „V. I. Popa”, Casa de Cultură „G. Tutoveanu” sau cu diferite evenimente

Corul „Crizantema” al C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

cultural-aniversare de la sediu. Sunt de menționat lucrări ca: *Mama*, de I. D. Chirescu, *Brâul amestecat*, prelucrare folclorică, *Fantezie*, de Ludwig von Beethoven, *Pentru tine, Doamne*, cântec religios, *Noapte de vis*, de Franz Gruber, *Crăciunul a sosit*, de M. Bădulescu, *Zăpada*, de V. Veselovschi, *Primăvara românească*, de Ion Cristinoiu, *La noi*, de Aurel Manolache, *Copilărie*, de Giorgios Monzakis, *Supărat badea-i de acasă*, melodie populară, *Are mama fată mare*, de Nicolae Oancea, *Dragu mi-i, mândro*, de tine, de Tiberiu Brediceanu, *Dor, dorulețule*, de Ion Chirescu, *Iac-așa*, prelucrare populară.

Din primăvara anului 2015, la conducerea corului „Crizantema” a fost numită doamna prof. **Mihaela OPREA**. Păstrând tradiția repertorială, dar insistând pe creșterea valorică a grupului, d-na profesoară a completat zestrea melodiilor cu piese noi, primite la fel de bine de publicul spectator din Bârlad. Așadar: *Surâs de aur*, de Ion Nicorescu, *Azi cu toți să prăznuim și Doamne, Isuse Hristoase!*, de Gh. Cucu, *Și-n chioșc fanfara cânta*, de Aurel Giroveanu, *Pescarii*, melodie populară, *Inimă de român*, de Ciprian Porumbescu, *Unire sfântă*, de Gh. Dumitrescu-Bistrița, *Pe-al nostru steag*, de Ciprian Porumbescu, *Ce bine e când frații*, de Nicolae Lungu, *Lino*, *Leano și De dai*, de Nicolaie Ursu, *Ana Lugojana*, de Ion Vidu, *Frunză verde de sulfină*, de Ioan Cristu Danelescu.

E adevărat că grupul coral „Crizantema”, din anul 2012 până astăzi, și-a îmbogățit mereu componența, din motive obiective-omenești. Niciodată nu vom fi în stare să mulțumim acelor *doamne* care au cântat pentru C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, dar documentele le păstrează numele pentru viitor. Transcriem, cu emoție, numele „veteranelor”: *Maria MIHĂILĂ*, *Georgeta Albu*, *Gica Antonică*, *Sândica Artene*, *Leonora Buhuș*, *Maria Bulc*, *Aurelia Caraman*, *Victoria Caraman*, *Dorina*

Cazau, *Elena Cărare*, *Eugenia Corbeanu*, *Veronica Crețu*, *Maria Curelaru*, *Maria Epure*, *Maria Galan*, *Aurica Huzună*, *Jenica Mucenica*, *Cornelia Neagu*, *Safta Pitorac*, *Valerica Pruteanu*, *Victoria Rudi*, *Valerica Solomon*, *Maria Stafie*, *Ecaterina Stoica*, *Maria Stupurac*, *Cornelia Timofte*, *Ilinca Tiron*, *Lugea Tudorescu*, *Elena Varlam*.

Astăzi, la ANIVERSAREA SEMIDECENALĂ, se cuvine să scriem numele celor douăzeci de **artiste**, chiar dacă amatoare, dar care, cu pasiune și talent, își dăruiesc o parte din disponibilitățile lor sufletești spectatorilor de vârste felurite, însă cu inima plină de admirație și respect. Rostiți-le și dumneavoastră numele: *Mihaela OPREA*, prietena și dirijoarea coristelor, *Emilia Paula Angelescu*, *Elena Anghel*, *Viorica Artene*, *Mitrița Brehoiu*, *Rada Bulgaru*, *Ana Butucan*, *Anica Dumbravă*, *Maria Filip*, *Catinca Focșa*, *Ana Grădinaru*, *Elena Iordache*, *Geta Lăcătuș*, *Aneta Matei*, *Paula Miroșanu*, *Constanța Ocrain*, *Elvira Perju*, *Lucica Popa*, *Maria Toma*, *Lenuța Tomșa*, *Lenuța Văraru*. Le dorim sănătate și succes!

Când le ascultăm interpretând Imnul Național – *Deșteaptă-te, române!* – sau *Imnul eroilor*, sentimentele noastre de dragoste față de sacrificiul suprem al înaintașilor cresc, împreună cu încrederea în viitorul acestui Popor și al acestui Neam.

Menirea Corului feminin „Crizantema” se împlinește cu fiecare apariție în fața oamenilor, satisfacțiile fiind reciproce. Iată de ce, cu prilejul celor **5 ANI** care au trecut de la înființare, toți membrii și simpatizanții C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad doresc ca această formație artistică să se întărească și să se perfecționeze, spre binele sufletesc al atâtor iubitori de frumos și de trăiri înălțătoare.

La Mulți Ani, „CRIZANTEMA”!

Primăvara, natura se trezește la viață **Murmurul primăverii, simbolul etern al triumfului vieții**

Prof. Ecaterina TELETIN

Primăvara este prin excelență anotimpul care ne învață să-l îngrijim de cu toamnă, bogățiile toamnei sunt determinate de modul cum pregătim grădinile, livezile și viile și în general solul chiar din primele zile ale lunii martie. Natura are nevoie de purificare pentru a renaște în toată splendoarea ei pentru legarea sau reformarea lanțurilor trofice dintre diferitele specii de plante și animale – asigurându-se perpetuarea vieții într-un mediu dat. Ne aflăm la jumătatea lunii februarie – cunoscută și sub numele de făurar și e bine că am simțit că e iarnă cu adevărat – mai multă zăpadă, mai multe zile geroase – cu toate că nu a repetat situația iernilor de altădată – care începeau pe la sfârșitul lunii noiembrie și țineau cu mult peste 1 martie. Se viscoleau „babele” până după 15 martie cu troiene de zăpadă, cu vânturi ceva mai calde care o vântura și după ce se încheia februarie pe vechi puteam vorbi de primăvara adevărată.

În această iarnă am văzut copii la săniuș, patinaj, ba chiar muncind la construirea unui om de zăpadă ca pe vremuri. Copii îmbujorați, bucurându-se, făcând zarvă – exact ca în poezia „Iarna pe uliță” a lui George Coșbuc. Omul face parte din natură, implicit este o verigă dintr-un lanț trofic – stabilind relații de natură minerală și naturală (animale și plante) viața noastră fiind legată de condițiile climatice, adaptarea făcându-se treptat într-o perioadă îndelungată a evoluției omului, fiecare dintre noi încorporând o istorie a neamului nostru. Ieșind din iarnă sub asediul căreia am fost, simțim și noi nevoia unei curățiri, a unei înnoiri pe care ne-o transmite ca mesaj tainic sub forma unei stări de oboseală – așa numita ASTENIE DE PRIMĂVARĂ. Cea mai frumoasă modalitate de purificare și a renașterii este hrana aleasă înțelept, iar primăvara ne oferă cea mai purificatoare hrană din an. Primăvara este perioada din an când substanțele organice acumulate sunt de bună calitate, nepoluate, creșterea făcându-se în pământ sau în sere fără a folosi biostimulativi sau în exces substanțe chimice pentru îngrășământ. Pe drept cuvânt „mirajul primăverii, este simbolul etern al triumfului vieții”, așa cum cercetătorul Ștefan Manea definește primăvara. Intrăm în primăvară cu speranța în suflet, cu credință în forța binelui, ocrotind și respectând natura. Ne bucurăm de venirea primăverii în fiecare an, cu primii ghioceli, și vioarele, cu mărtisorul întâiului de martie, înțelegând că această frumoasă repetiție sau succesiune a timpului e logică și începem a număra anii, amintirile, evenimentele din fiecare anotimp, constatând că bătrânețea s-a instalat fără a ne întreba. În ce mă privește bucuriile și necazurile le-am trăit în luna martie – și nașterea fiului și moartea soțului – ar trebui să urăsc sau să iubesc această lună – cum răzbesc toate viețuitoarele – plante sau animale dându-ne exemple de comportament în cele mai

dificile situații prin care trec, poate că și eu am învățat ceva de la ele – calmul, răbdarea, așteptarea și mai ales toleranța – am învățat multe de la oamenii cu care am muncit la catedră. Am înțeles că viața e frumoasă dacă știi s-o faci frumoasă. Să vezi binele, frumosul și mai ales înțelegerea acolo unde nu te aștepți. În firul de iarbă călcat de mai multe ori vezi forța de a se ridica, cu o picătură de rouă căzută la crăpatul zorilor își reface forța de a sintetiza hrana și a o trimite întregii plântuțe – cum să nu înveți să trăiești uitându-te la el!

Am învățat de la ghiocel să înfrunt greutățile – plâpând cum este, are puterea de a înlătura pământul care l-a protejat de ger, străbate zăpada, se luptă cu capriciile vremii în cele câteva zile cât este înflorit și câte o rază de soare îl încurajează parcă să reziste. Reușește să-și asigure hrana în cele câteva zile cât rezistă, bulbul păstrează rezerva pentru viitoarea plantă ce va înflori în anul următor – repetând istoria în fiecare primăvară spre încântarea noastră. Echilibrul dintre om și natură este un deziderat. Mihai Eminescu a stat în natură, a ocrotit-o, a scris despre ea și a concluzionat „Natura nu minte niciodată.” Primăverile sunt nașteri repetate – ale plantelor anuale sau perene – spontane sau cultivate – în legătură cu reprezentanții regnului animal – relația lor indispensabilă le asigură dezvoltarea. Copacii se leapădă de podoabă și de apa de ploaie, așteaptă să-și desfacă mugurii foliari și/sau flori – înfruntă căldurile, grindina, uneori unele fulguiele, căci babele nu renunță așa ușor și își mai scutură fustele și cojoacele cam până pe la 10-15 martie respectând parcă calendarul pe vechi. Dar găzele, păsările, animalele pădurii, păsările călătoare au calendarul lor și nu greșesc niciodată. Într-un entuziasm am spus „Primăvară, primăvară! Numele tău cheamă cocorii/Se strâng și se aprind licurici pe pământ!/În amurg primăvara își așează sfeșnice în oale de lut!/Abur, rouă și fum.../Semne că primăvara este pe drum!/Ea vine cu speranță în gând./Și liniște în zori, așteptând auzim și iarba crescând.” (Antoaneta Lucusciuc – *E zvon de primăvară*)

Primăvara vine cu veselie, cu înprospătarea naturii – cu 1 și 8 martie – Femeia eterna poveste.

În mitologia indiană ni se spune cum la începuturi creatorul a zămislit toate ființele, a observat că rămăsese puțin lut pentru ultima ființă – și a adunat tot ce-i rămăsese de la celelalte și a început să lucreze, luă rotunjimea lunii, apoi tremurul firelor de iarbă, în bătaia vântului de primăvară, întortoacherea lianelor și mlădierea trestiei, farmecul florii de lotus și încălcitura cărceilor de volbură, unduirea șerpilor și privirea blândă a căprioarei, încălcirea măcăcișului, vrednicia, dar și înverșunarea albinei, lucirea razelor de soare, furia norilor, nestatornicia vântului, sficiunea iepurelui, înfumurarea pământului, moliciunea și puritatea pufului de lebădă, duritatea diamantului, dulceața mierii, dar și cruzimea tigrlui, căldura focului și răceala zăpezii,

gânguritul dulce al turturelei, tipătul gaiței, perfidia cocorului, fidelitatea raței sălbatică... le-a amestecat bine și a făcut o ființă pe care i-a dat-o bărbatului.

Pe ea o sărbătorim de 8 martie, dar firesc ar fi să fie sărbătorită în fiecare zi – pentru toate virtuțile sale și pentru că e mamă – fiecăruia din noi ne-a purtat în pânțe, ne-a născut în chinuri, ne-a ocrotit, ne-a hrănit din hrana ei, ne-a învățat să pășim în lume și la care apelăm ori de câte ori ne este rău. Despre 1 martie, istoria spune că era începutul anului la geto-daci – este o zi plină de simbolistică – bătrânii spun că așa cum este ziua de 1 martie așa va fi primăvara și vara – ziua în care se leagă mărțișorul. Cine poartă mărțișor, va fi sănătos și va avea noroc. Se poartă până la înflorirea cireșului, agățându-se într-o ramură a unui pom. Purtarea lui diferă de la o zonă la alta a țării.

Așteptăm primăvara cu tot alaiul ei, câmpul bate în verde pe dealurile de pe care zăpada fiind în strat subțire s-a topit, pomii gata, gata să înflorească, râurile cu apă dulce se învâlburează lovindu-se de maluri către vărsare, pietrele învelite de mușchii verzi – gălbui, licheni verzi-albăstrii, adăpostesc insectele ieșite de sub scoarța copacilor, amețite după iarna care se lasă greu plecată, toate împrumută strălucirea primăverii. La români verdele face parte din riturile și ceremoniile noastre de nuntă și înmormântări – din care nu lipsesc niciodată plantele verzi.

Nu pot încheia fără a aminti că 21 martie - ziua echinocțiului de primăvară – ziua este egală cu noaptea. Întunericul și lumina se află în echilibru deși forța aparține luminii în martie. Lupta dintre cele 2 forțe se reia și între cele 2 entități ale energiilor umane: yin și yang. Să avem grijă a-l ține în echilibru. Sper că primăvara aceasta să aducă pace între oameni, înțelegere și toleranță. Să fim mai uniți și concordia să domine spațiul românesc. Nu mai așa ne putem bucura de frumusețile țării noastre, în toate anotimpurile și să ne trezim la viață odată cu natura în pragul acestei primăveri.

Un ghiocel pentru doamne și domnișoare și câte un trifoil pentru domni!

Să ne jucăm, iubito

George IRAVA

Să ne jucăm, iubito,
De-a iarba și de-a roua,
În dimineața plânsă
A Marii Sărbători,
Când vom pleca, uimiți
Și triști, în partea a doua,
Unde-amiroase a țărână,
A frig și a ninsori.

Să ne jucăm, iubito,
Dansând printre cuvinte,
Versificând cenușa
Ce-a mai rămas din noi.
Să ne amintim că lumea
Chiar ne va ține minte,
Și că vom fi iertați
Și ocrotiți de ploii.

Să ne jucăm iubito,
De-a spațiul și de-a timpul,
În abatoarele
Tăierilor de miei,
Unde doar inocența
Mai tulbură Olimpul
Umbrelor ninse
De florile de tei.

Să ne jucăm, iubito,
De-a viața și de-a moartea,
Ca actorii însingurați
Ai unei comedii.
Să ne-nveselim cu dorul,
Cu ziua și cu noaptea,
Să creadă lumea
Că suntem, încă, vii.

(Din vol. *Iarba și roua*,
în curs de apariție)

DOINA

Vasile Pop-Mădărășeni

Portret laconic de animator

Dl. **Vasile Pop-Mădărășeni** este un colaborator care vine dinspre asociația C.A.R.P. Luduș, jud. Mureș. Versurile sale surprind realități actuale ale societății românești, așezate în versuri satirice, indignarea autorului luând-o adesea înaintea realizării artistice, ca în această strofă dintr-un mai lung „Protest”: **„Nu ați învățat nimic de la pașoptiști încoace./ Cine credeți că mai rabdă? Roata Domnul o întoarce./ Și să vezi atunci flămândul cum vine cu tăvălugul,/ De v-adună pe netrebnici și dă foc să ardă rugul.”**

Poezia „Doina”, pe care-o publicăm acum, evidențiază sentimentul, patriotic și civic al versificatorului, aducând în atenția celor prezenți specia autohtonă a doinei, care pare să fi ieșit din preocupările literare ale contemporanilor. Dl. Vasile Pop-Mădărășeni o redă sufletelor noastre prin versuri folosind imaginile glorioase ale istoriei trecute, dar și actualitatea care-și nutrește tăria din faptele demne ale strămoșilor noștri eterni.

Succes în diversificarea preocupărilor literare și în mai accentuată cultivare a limbii române literare.

Redacția „Viața Noastră”
(p. conf. Gruia Novac)

Doina e cântec de dor și nume de fată,
Doina e cântec de jale, în lacrimi scăldată,
Doina e cântec ce plânge pe struna viorii,
Doina e cântec ce-l cer truditorii.

Doina e cântec, e fagur de miere,
Doina e cântec ce inima-l cere,
Doina e cântec cu vers bătrânesc,
Doina e cântec, din veac, românesc.

Doina se știe e-n fibră și os,
Doina o simte cel bun și frumos,
Doina-i speranță și vis pentru noi,
Doina-i curajul la cei în nevoi.

Doina e cântec, doina e rugă,
Doina-i balsamul pe rană la slugă,
Doina-i iubita celor desculți,
Doina-i comoara de suflet, la mulți.

Doina o cântă și Moșii la Tebea,
Doina o cântă de mult toată plebea,
Doina o cântă moșneag și fecior,
Doina o cântă și apa-n izvor.

Doina e cântec, ce-l duce și vântul,
Doina e cântec, ce-adoarme și pruncul,
Doina e cântec, cu drag îl primim,
Doina e cântec de suflet sublim.

Doina e cântec ce-l cântă țăranii,
Doina e cântec ce-l știu și plăvanii,
Doina e cântec ce-l știe pământul,
Doina e cântec ce-l vrea și mormântul.

CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

Împreună suntem mai puternici !

MAGAZINUL DE PRODUSE NATURISTE

vine în sprijinul dumneavoastră cu o gamă diversă de produse, de la ceaiuri, tincturi până la semințe și legume deshidratate oferite de producători autohtoni.

Prof. Virgil VESEL

Un punct de vedere

Câini maidanezi, comunitari, fără stăpâni sunt termeni prin care definim o realitate apărută în ultimele decenii ale evoluției așezărilor urbane din România. Fenomenul are la bază trecerea locuitorilor orașelor de la tipul de case individuale, împrejmuite, la apartamente în blocuri multietajate. Câinii, cei care apărau gospodăriile individuale, au rămas fără obiectul muncii, fiind abandonați în stradă.

Pe vremuri, legislația obliga deținătorii de câini să-i țină în curți. Comunitatea dispunea de un serviciu de ecarisaj ce-i captura și sacrifica pe cei găsiți liberi, pe străzi. Pieile obținute erau valorificate în industria marochinăriei. Fiecare gospodar ținea sub control efectivul propriilor câini, aruncând puii în plus imediat după naștere.

Câinii fără stăpân, aflați astăzi pe domeniul public al orașului, provin din puii aduși pe lume de femelele maidaneze, adăpostite și hrănite prin bunăvoința locuitorilor. Un mare număr dintre maidanezii actuali provin și din surplusul de căței apăruiți în gospodăriile sătenilor din jurul Bârladului, care nu se mai îndură să-i arunce, ci îi aduc, după câteva săptămâni de viață, și-i abandonează pe teritoriul orașului.

Prolificitatea speciei este foarte ridicată. Femelele devin mature sexual la 6-7 luni. Gestația durează 58-68 de zile. Fiecare femelă naște de două ori pe an câte 4-10 pui. Statisticienii au arătat că, pornind de la o singură femelă, după numai 6 ani se obține o descendență de 60 000 de exemplare. Rămași fără stăpân câinii comunitari și-au realizat integral potențialul reproductiv al speciei. Așa se explică faptul că, deși serviciul comunitar, care se ocupă de gestionarea câinilor maidanezi, colectează și închide în padocuri un număr mare de câini, orașul este în continuare sufocat de haite. Îi întâlnim pretutindeni: în Grădina Publică, în cimitire, în curtea spitalelor, pe străzi, în preajma blocurilor și a containerelor de gunoi, în preajma măcelăriilor, în curțile întreprinderilor etc. Ajunși ai nimănui, câinii comunitari au devenit niște cerșetori care își solicită nu numai hrana zilnică ci și prietenia cu omul.

Reacțiile neașteptate ale acestora față de om sunt rezultatul unei conduite diferite, contradictorii ale cetățenilor. Dacă unii dintre semenii noștri îi mângâie, îi hrănesc și-i

adăpostesc, alții îi alungă, îi lovesc.

La nivelul municipiului se consumă resurse financiare importante pentru hrănirea, adăpostirea, castrarea și tratarea acestor ființe nevinovate.

Parlamentul a decis în favoarea eutanasierii câinilor maidanezi. O serie de organizații non-guvernamentale se opun cu înverșunare aplicării acestei măsuri radicale.

Un lucru este sigur! A conviețui la nivelul orașului cu haitele de câini înseamnă a ne asuma numeroase riscuri. Amintim câteva:

- ♦ sunt frecvente cazurile de agresiuni grave ale câinilor asupra oamenilor, mergând până la uciderea persoanelor lipsite de apărare, precum copiii și oamenii în vârstă, incidente de care îngroziți luăm cunoștință din presă. Agresivitatea se accentuează în cazul masculilor în perioada împerecherilor și a femelelor cu pui mici. Ca urmare a solicitării unei victime a agresiunii câinilor fără stăpân din sectorul 6 al capitalei, CEDO a amendat statul român;

- ♦ coabitând de-a lungul mileniilor, omul și prietenul său credincios câinele, au ajuns să aibă în comun în jur de 300 de boli și specii de paraziți. Astfel riscul contaminării reciproce este foarte mare. Menționăm câteva dintre cele mai răspândite boli comune:

- **dermatomicozele** boli de piele produse de ciuperci parazite;

- **giardioza**, produsă de protozoarul flagelat *Giardia intestinalis* care parazitează intestinul subțire atât la om cât și la câine;

- **ascaridioza** provocată de limbricul *Ascaris lumbricoides* din grupul viermilor cilindrici *Nemathelminthes*, paraziți în

intestinul subțire al celor două specii;

- **echinococcoza**, provocată de o specie de tenie *Echinococcus granulosus* din grupul viermilor lați *Plathelminthes* a căror adulți parazitează intestinul câinelui. Larvele provenite din ouăle acesteia, ajunse în intestinul omului, formează chistul hidatic, formațiune de dimensiuni apreciabile ce se dezvoltă pe organele abdomenului omului, necesitând intervenție chirurgicală;

- **rabia**, numită și turbare, este o boală infectocontagioasă, provocată de un virus care afectează celulele sistemului nervos, ducând la paralizii și în final la deces. Se transmite de la câine la om prin mușcăături;

- **râia**, boală de piele este provocată de o căpușă parazită în piele, *Sarcoptes scabiae* și se întâlnește atât la om cât și la câine.

- ♦ prezența câinilor comunitari pe străzile oricărui oraș, ridică mari semne de întrebare cu privire la nivelul de civilizație al așezării respective, afectând grav siguranța cetățenilor, liniștea și curățenia domeniului public. Gestionând corect problema câinilor fără stăpân, multe orașe din țară au rezolvat definitiv acest aspect al vieții urbane. Considerăm că primul pas în soluționarea problemei constă în stoparea înmulțirii câinilor fără stăpân.

Fiziologia reproducerii acestei specii arată că actul împerecherii este inițiat de către femele care, atunci când au în ovare ovule mature, emit la nivelul căilor genitale externe, o secreție volatilă din grupul feromonilor percepută olfactiv de către masculii comunității de la mare distanță ca o invitație la nuntă. Simțul mirosului la această specie este foarte dezvoltat fiind de 100 000 de ori mai puternic decât al omului. Ajunși la fața locului, masculii nu participă la împerechere imediat, ci organizează un adevărat turnir luptându-se pentru ocuparea primei poziții în urma femelei, în cadrul alaiului aflat în continuă mișcare. Acest comportament asigură perpetuarea speciei prin exemplarele cele mai puternice cu un genotip valoros. De reținut faptul că masculii speciei nu sunt violatori, nu forțează împerecherea ci ei răspund doar la invitația din partea femelei, aflate în călduri.

În aceste condiții, orice demers în direcția stăvilirii înmulțirii, ar trebui să înceapă cu monitorizarea, inventarierea și capturarea tuturor femelelor de pe raza orașului, în vederea castrării acestora. Atâta timp cât pe raza orașului se află în libertate exemplare femele, apariția unor noi generații de maidanezi este iminentă.

Rămași fără stăpânul care le asigură hrana în schimbul apărării proprietății acestuia, câinii maidanezi de pe raza orașului nostru se atașează instinctiv de locurile unde li se dă de mâncare, iau în primire teritoriul respectiv, îl marchează cu propriul lor factor urinar și îl apără lătrând împotriva oricărui intruș.

Dacă ne pasă într-adevăr de soarta câinilor comunitari, ar trebui să-i adoptăm legal, asumându-ne toate obligațiile ce decurg din aceste raporturi: adăpostirea, hrănirea, vaccinarea, menținerea stării de sănătate, igiena corporală, gestionarea reproducerii, plimbarea, colectarea excrementelor, prevenirea agresării celorlalte persoane etc. Eutanasierea nu trebuie exclusă dintre modalitățile de diminuare a numărului câinilor comunitari, în cazul exemplarelor tarate sau ajunse la limita superioară a vârstei.

Considerăm că din mulțimea câinilor colectați în padocurile orașului s-ar putea selecta exemplarele tinere, sănătoase, care să fie pregătite pentru a fi exportate în vederea adopției în țările Uniunii Europene. Cățelei noștri, fiind produsul unei selecții sexuale riguroase, păstrează într-o mai mare măsură trăsăturile tipului ancestral al speciei, caracterizat prin vigoare fizică, acuitate deosebită a tuturor simțurilor, inteligență și o mare plasticitate ce ușurează dresajul. Aceste caracteristici sunt neîntâlnite la exemplarele obținute prin împerecheri supravegheate de om.

O.N.G.-urile, preocupate de problema câinilor maida-nezi, ar trebui să se implice în marketingul acestei acțiuni, contribuind astfel la rezolvarea problemei câinilor fără stăpân.

În concluzie, problema câinilor fără stăpân din orașul nostru trebuie să ne preocupe pe toți cei care ținem la prestigiul comunității. Statutul de oraș cultural, dobândit de Bârlad, riscă să fie puternic compromis de această adevărată plagă. Trebuie să conștientizăm, că orice intervenție în direcția încurajării proliferării în spațiul public al orașului a acestor ființe nevinovate este în defavoarea speciei respective, condamnându-i la înfometare, lipsă de adăpost și ocrotire din partea omului.

Să colaborăm cu organele municipalității în acțiunea de colectare și includere a acestora în padocurile amenajate, unde pot beneficia de toate condițiile necesare existenței. Problema trebuie tratată rațional.

Nu este bine venită atitudinea puternic emoțională a membrilor comunității, dacă vrem cu adevărat să intrăm în rândul orașelor civilizate!

Oameni în iarnă

Florentina Loredana DALIAN

Slobozia

Bărbatul privea de sus, prin fereastra largă, parcă de deasupra lumii, și-n ochii lui de culoarea cerului senin se citea regretul.

- Astăzi e ultimul meu proces.

- De ce ultimul?

Își întoarce privirea și parcă mă vedea prima dată.

- Așa... m-am săturat, ajunge! Am obosit.

Cuvintele nu mă conving, deși în-cărcătura lor vorbește de tristețe. Despre o altfel de tristețe. Auzisem ceva, cum că i s-a impus să plece. Am crezut că sunt numai zvonuri. Cine-i atât de tâmpit să renunțe la o somitate în materie, când un profesionist ca acesta ar trebuit clonat, împăiat... Se pare că, totuși, n-au fost numai bârfe. N-a vrut să-și păteze conștiința pe final de carieră, dacă n-o făcuse o viață. I s-a impus o anumită rezoluție și-a refuzat vehement. Atunci „șefuța”, cum i se spunea în Judecătoria tinerei carieriste ajunsă peste noapte în fruntea tuturor, i-ar fi propus fără ocol să plece. Dar nimeni nu credea că-i posibil așa ceva. Maestrul era acolo ca o necesitate absolută, ca un dat fără de care nimic nu funcționa. Oricare dintre noi avea o problemă, o îndoială, o întrebare asupra vreunei spețe, se adresa lui și întotdeauna pleca lămurit. Îi plăcea să împărtășească din propria experiență, răspundea cu calm și celor mai tâmpite întrebări, își lăsa baltă lucrul său pentru a sări în ajutorul celor mai tineri și lipsiți de experiență. Celor câțiva prieteni care-i reproșau că prea se irosește, le răspundea cu zâmbetul blajin care-l însoțea mereu: „Cum să facem lumea asta mai bună, dacă nu punem și noi o cărămidă la temelia ei?”

Tot timpul ședinței mi-au răsunat în urechi vorbele lui: „Astăzi e ultimul meu proces”. Și întrebarea mea: „De ce ultimul?” Mă obișnuisem să-l știu mereu acolo, în dreapta mea, dându-mi explicații, punând întrebări pentru a mă verifica, uneori făcând glume. Tot ce știu, am învățat de la el. Și-acum? Tristețea mea era egoistă, sufeream mai mult pentru mine, decât pentru el. Cum să plece și să mă lase baltă? Ce maestru își lasă ucenicul în vâltoarea atâtor probleme ce-și așteaptă rezolvarea?

După program, și-a aruncat paltonul pe umeri și mi-a adresat o invitație:

- Mara, hai să facem câțiva pași!

Evident că atât am așteptat! Ceva

striga în mine și se cerea scos afară.

Era prima ninsoare în an. Ne-am pierdut în parcul cu alei imense. Așezarea calmă a zăpezii invita la o așezare a gândurilor. Dar mie toate mi se zbuciumau, de parcă tocmai fusesem prevenită de cine știe ce cataclism. Totodată eram mândră și deosebit de onorată că, dintre toți ucenicii lui, mă alesese pe mine să-i fiu martor propriului său zbucium. Leșise din birou firesc, de parcă a doua zi ar fi intrat din nou, fără ca măcar să arunce o ultimă privire, așa cum faci chiar și într-o cameră de hotel în care ai stat două nopți și nu știi dacă ai s-o mai vezi vreodată, darmită într-un loc în care ți-ai petrecut jumătate de secol. Această ieșire deloc melodramatică îmi alimenta speranța că poate n-o fi o hotărâre definitivă. Doar el mă învățase că hotărârile definitive nu se dau atât de ușor, ci după o îndelungă chibzuință, precedată de o analiză riguroasă a problemei sub toate aspectele ei juridice. Dar acum nu era vorba de lege, ci de viață. „Am obosit.” Știam că nu era vorba de oboseala aceea normală, nici fizică, nici intelectuală. Avea energie cât pentru zece când venea vorba de profesie. Era obosit sufletește. Îl auzisem nu doar o dată zicând: „Prea multă mizerie! Nu suntem decât niște gunoieri cu ștaif. Dar măcar de nu ni s-ar cere să bângăm gunoiul sub preș! Uneori le invidiez pe florărese.” Acum tăcerea dintre noi mă apăsa. Nu se auzea decât ritmul pașilor și scârțâitul zăpezii. Era ger și aerul din preajma noastră se umplea de aburul expirat. Nu se mai poate astfel, rup tăcerea!

- Domnule profesor, ...

- Taci, Mara! Te rog să taci! Tagore spunea că adevărul mărunț se exprimă prin vorbe, iar adevărul mare, prin tăcere.

- Dar eu n-am adevăruri mari!

- Așa crezi tu? Știu ce vrei să-mi spui; vorbele sunt de prisos.

- Ba nu știți totul. Domnule profesor, eu vă iubesc!

- Și asta știu.

- Am vrut să zic... sunt îndrăgostită de dumneavoastră.

- Mara, nu-s tâmpit!

Ups! Cum am putut crede că un om atât de inteligent nu s-ar fi prins, mai ales că nici n-am făcut cine știe ce eforturi s-ascund?

- E și acesta unul dintre motivele care

susțin plecarea mea.

- Dar ce legătură are?

- Are! Trăiește-ți viața, ești tânără, fă ochii roată, cât încă mai e vreme. Nu vezi că nu se apropie niciunul de tine, de teamă să nu-l supere pe maestru? Te-oi fi ajutat în profesie, da-n rest ți-am fost piatră de moară. Hai, curaj! Eu mi-am trăit anotimpurile.

- Dar măcar din când în când vă mai pot vizita? Așa, între prieteni.

- Nu! Câtă vreme ai să mă vezi, n-ai să te dezlegi de mine. Va trebui să mă uiți.

- Dar nu...

- Ba da! Cât ești tânăr, ai impresia că orice om care-ți pleacă din viață lasă o prăpastie de neumplut. Dar, de fapt, trei zile, atât durează agonia. Apoi, încet, încet, golul se umple. Știu ce spun, am trecut și eu prin asta. Acum, la bătrânețe, e-atât de ușor! Nu-ți mai pare rău după nimeni, nu mai regreți nimic... în afară de faptul că timpul se scurtează. Ai grijă de tine! Profesional, nu-mi fac griji. Te-am învățat tot ce aveai nevoie. Ai fost cea mai bună elevă a mea. Cât privește viața, la mila Domnului! Hai, Mara, ia-ți adio de la bătrânul tău profesor!

- Unde... plecați?

- La țară. Acolo unde sper că nu mă va mai ajunge mizeria niciunui proces din sutele pe care le-am judecat. Acolo unde vezi cerul și stelele și iarba îți mângâie tălpile, unde tot dorul se ostiește în amurguri, unde te bucuri de cântecul unei păsări.

- Domnule profesor, în meserie ați greșit vreodată?

- În fața conștiinței mele, nu. Niciodată! Da-n realitate, cine știe câte greșeli judiciare nu voi fi făcut? Ți-am spus că noi umblăm pe nisipuri mișcătoare. Niciodată nu poți fi sigur. Niciodată nu poți dormi liniștit. Vorbesc de cei care au conștiință. Dar ești dator să încerci să faci astfel încât nici acasă, în fața oglinzii, nici în lume, în fața oamenilor, să nu-ți pleci privirea. Adio, Mara!

A rupt-o la fugă și eu după el, alergând ca după ultimul tren. Simțind că nu-l voi prinde, i-am strigat:

- Domnule profesor, sentința! M-ați lăsat fără final.

- Acum citez dintr-un film: „Timpul e un mare autor; întotdeauna scrie finalul perfect.”

„Peste amurg a nins cu fulgi roșii”

(Nichita Stănescu)

Prof. Lucia MUNTEANU

Se împlinesc 110 ani de la izbucnirea Răscoalei țărănești din 1907, răscoală ce s-a pornit în județul Botoșani, în satul Flămânzi și a cuprins toată țara. Principala cauză a acestui tragic eveniment, soldat cu moartea a peste 11.000 de țărani, a fost sărăcia cumplită în care trăiau truditarii pământului, cei care sfîșteau „cu roua suferinței/Țărâna plaiurilor noastre”.

Vorbind despre acest eveniment înscris cu sânge în cartea de istorie a românilor, trebuie să pornim de la articolul lui Ion Luca Caragiale, „1907 din primăvară până-n toamnă”, articol în care autorul prezintă aceste răscoale nu ca un literat, ci ca un analist politic de primă mână. Scriitorul dă la iveală, în idei precise și absolut obiective, putreziciunea clasei conducătoare, nimicnicia unui grup de oligarhi, prea sătui să-i înțeleagă pe cei flămânzi, prea orgolioși să-i înțeleagă pe cei mulți și umili, prea nesățui de lux și desfrâu, încât să vadă că „țăranul muncește din primăvară până-n toamnă, din revărsatul zorilor și până la răsăritul stelelor”, fiind după cum spunea mai târziu, marele poet, Tudor Arghezi, „de pâine gonit și cerșetor”.

Veșnic datori, vânduți pentru un trai umil, mizer, în timp ce potențaii vremii, divizați în două facțiuni „așa zise partide istorice, având nu partizani ci clientela își pasează puterea de la un mandat la altul și petrec în frăție, într-un lux deșănțat, departe de ochii înlăcrimați ai „prostitului popor”.

Regele, însă, are puterea de a rosti un adevăr ce pare că ne urmărește și astăzi: „Cauza dezastrului în care a căzut țara este numai – da, numai nenorocita politică, ce o fac partidele și bărbații noștri de stat de patruzeci de ani încoace!” Răscoala s-a terminat, a fost înăbușită, dar, așa cum rostea cu dreptate Arghezi, „Izbânda-i totuși tristă, deși e câștigată.” Țăranii, umiliți și obidiți de soartă, au început să gândească la mai mult, vor pământ, dar vor și demnitate: „Noi vrem acum, nu doar pământ.../Vrem și pământ și omenie”. Biruitorii, oligarhii, se gândesc cum să-și mențină puterea și privilegiile, învinșii țintesc mai sus, vor mai mult decât pământ.

Sângerosul eveniment nu se putea să nu aibă răsunet în sufletele și în operele scriitorilor vremii. Au deplâns soarta țăranilor Octavian Goga, George Coșbuc, Nicolae Iorga, Cezar Petrescu, Tudor Arghezi, Liviu Rebreanu și mulți alții. În toiul răscoalelor țărănești, Coșbuc publică poeziile „Pământul uitării” și „Parabola sămănătorului.” Poezia „Noi

vrem pământ”, răspândită la început prin foi volante, ca un adevărat manifest, printre țăranii răsculați, este foarte cunoscută, autorul ei fiind declarat drept instigator. Ștefan Octavian Iosif și Dimitrie Anghel vor aduce lămuriri, în stil poetic, asupra cauzei răscoalelor în „Scrisoarea deschisă a unui melc” din Caleidoscopul lui A. Mirea: „Nu căutați aiurea și altora pricină! /Că nu e nici lorga, nici Coșbuc de vină, /Ci sărăcia cruntă, eterna sărăcie!...”

Tudor Arghezi consemna și el în „Telegrama cifrată” reacția pe care a produs-o poemul „Noi vrem pământ”, a lui George Coșbuc: „Sunt informat că indivizi suspecti/Colindă țara-n lung și-n lat./Dați ordin, Domnilor Prefecți/ Să fie fiecare prins și arestat./ Le bagă-n cap țăranilor că sunt/Independenți să ceară drepturi noi,/Și pe deasupra și pământ,/Și pășunat la vite și la oi./ Unul, Coșbuc, a scris și-o poezie,/ Împrăștiată-n țară pe ascuns./Luați peticele acestea de hârtie/Și constatați prin cine au pătruns.”

Coșbuc, cel căruia pe drept cuvânt i s-a spus „Poetul țăranimii”, a fost cu toată ființa sa alături de țăranii răsculați, el însuși definindu-se „suflet în sufletul neamului meu/Și-i cânt bucuria și-amarul.” În mai puțin cunoscuta „Parabola sămănătorului”, apărută în 1907, îi plânge pe plugarii veșnic

truditarii ce nu se pot bucura de rodul muncit de ei atâta vreme, deoarece alții vin „să-i prade grâul.”

„Și dacă-i lași, tu, Doamne,- așa mereu
Din mâna cui să simt-aceștia frâu?
De ce n-ai spus și-aceasta, Doamne-al meu?
Tăcut, tu poate-ngrămădești mânia?
Ori poate, vai, deși ești Dumnezeu
Nu știi nimic ce-amar e-n România?”

Aceeași amărăciune răzbate și din celebra poezie a lui Alexandru Vlahuță, „1907”, din care câteva versuri redau imaginea zguduitoare a țării, în momentul izbucnirii Răscoalei: „Dar ce e, Doamne, vuietul acesta? /Ce-i hreamătul acesta care crește? Se zguduie pământul și mugește, / Ca marea, când o biciuie tempesta. /Se-nalță flăcări, brațe disperate, /Spre ceru-ntunecat, pustiu și rece...”

Ecourile evenimentului de la 1907 au înfruntat timpul, căpătând noi dimensiuni în operele unor mari artiști ai condeiului. Liviu Rebreanu avea să dea la lumină, după ani de trudă, monumentală operă apărută în 1932, „Răscoala”.

Deosebit de interesant mi se pare debutul acestui roman, în care țaranul român, în opinia arendașului Ilie Rogojianu, „e numai rău, prost și leneș”, în vreme ce Simion Modreanu îi dă o replică pe măsură: „Un lucru este indiscutabil, că noi toți, dar absolut toți, trăim de pe urma trudei acestui țăran, așa prost și leneș și rău cum îl categorisești dumneata!”

Liviu Rebreanu este primul romancier obiectiv atras de marile mișcări ale vieții mulțimilor anonime. „Răscoala” este tabloul mulțimii revoltate care nu mai poate accepta sărăcia, umilințele ce le suportau de prea multă vreme din partea moșierilor și a slujitorilor acestora. Exigent cu sine însuși, romancierul a lucrat ani buni la elaborarea acestui roman, activitatea de documentare fiind esențială: a cutreierat țara în lung și-n lat pentru a culege informații, a stat de vorbă cu țăranii, de la care a aflat cum s-au desfășurat evenimentele. Cartea cunoaște o gradare epică, începând cu pregătirile răscoalei, continuând cu izbucnirea flăcărilor din 1907 și încheind cu înăbușirea în sânge a tragicului eveniment istoric.

În toate satele române domnește o încordare dureroasă. Vorbele țăranilor sună amenințător:

„-Bați coasa, Trifoane, ori...?”

-O bat să fie bătută...

-Mi se pare că vrei să cosești înainte de a semăna?

-Apoi dacă trebuie! De!”

Suferințele individuale se împletesc, se leagă, se contopesc, izbucnind „ca o lavă fierbinte la suprafață, într-o adevărată explozie naturală”. (Ovidiu S. Crohmălniceanu)

Represiunea este pe măsură. Oastea chemată să reprime răscoala înainta în tăcere, în vreme ce vocile țăranilor răsunau ca un cor sălbatic, amețitor: „-Nu ne trebuie boieri!... Ați venit să ne omorâți?... Noi nu ne speriem de soldați! Destul ne-au batjocorit ciocoi!... Să nu trageți, fraților!”

Dar soldații au tras. Primiseră ordin strașnic. Mai târziu, un alt scriitor remarcabil, Zaharia Stancu, avea să construiască romanul „Desculț” apărut în 1948, în care Răscoala este prezentată prin ochii lui Darie, băiatul lui Tudor din satul Omida, ce mai avea încă nouă copii. Romanul se dezvoltă dintr-un nucleu esențial, „Cântec pentru viața fiului meu”: „Să nu uiți nicio clipă: străbunii au fost șerbi/Primiră-n veacuri aspre sudălmi și bice-n spate/Să nu uiți nicio clipă: se odihnesc în ierbi/Da țărna lor mai strigă și-acum după dreptate”.

Acest imperativ categoric, ce se va relua în romanul „Desculț”, „Să nu uiți, Darie, nimic să nu uiți...” are scopul de a reface echilibrul etic al lumii. Și cum ar putea Darie să uite?!... După ce ultimul foc al Răscoalei a fost stins, „s-au adunat norii. Și norii au adus ploaie... Ploaia bună a înviorat pământul. Pretutindeni miroase a iarbă proaspătă, a iarbă nouă, a frunze noi și a grâu care a crescut mai mult de două palme deasupra pământului. Peste oameni împușcați și îngropați adânc a răsărit iarbă, iarbă nouă, iarbă proaspătă.”

În ciclul de poezii „1907”, autorul „Cuvintelor potrivite” realizează într-un grupaj de 37 de poezii, tabloul sângeroaselor răscoale care a izbucnit „În anii nouă sute șapte/Ca din senin, în martie, într-o noapte/S-a ridicat spre cer, din Hodivoaia,/Și din Flămânzi, și Stănilești, văpaia.” În unele din poeziile cuprinse în acest ciclu, poetul creează o galerie de portrete ale jecmănitorilor țăranimii: „Conu Alecu”, „Duduia”, „Cucoana Mare”, dar și un tablou al flămânzilor, în poezia „Flămânzenii”: „E zarvă, zbucium, grijă în guvern,/Că

zilele răscoalei nu s-aștern/Ca foile-ntocmite pe muchi de călindar,/La fel deopotrivă, pe colțuri și-n chenar,.../Una-i curată, albă, lină, goală,/Parcă n-ar fi armată și răscoală.../Ar vrea când le-mpreună, guvernul, și le strânge,/Să fie zilnic roșii, cu sărbători de sânge.”

Remarca autorului asupra solidarității muncitorilor din gara Pașcani cu răsculații este făcută cu satisfacție și cu ironie fină: „Frânarii și hamalii și muncitorii-n gară,/Trufași să-nfățișeze și ei, ceva în Țară,/Cu de la sine voie, aiurea și obraznici./Au slobozit țăranii și-au dezarmant pe paznici.”

Sentința împotriva mișelilor este rostită cu fermitate: „Nu căuta dreptatea domnească, frățioare/la pe ciocoi ca hreanul și dă-l pe răzătoare.” („Pe răzătoare”)

Sunt încă mulți poeți și scriitori care au înălțat din operele lor un monument spre aducere aminte a jertfei țăranilor pentru dreptate și demnitate. Nu putem să încheiem aceste rânduri fără a pomeni pe Nichita Stănescu, inconfundabilul autor al „Necuvintelor”. În martie 1957, când se comemorau 50 de ani de la Răscoala din 1907, Nichita Stănescu debutează în revista clujeană „Tribuna” cu un triptic închinat celor căzuți în această răscoală. Poeziile „Au fost oameni mulți”, „La lemne” și „Pământ”, având ca model liric pe Tudor Arghezi, fuseseră propuse spre publicare de către poetul clujean Ioanichie Olteanu, la recomandarea istoricului literar Dumitru Micu.

„Pământ” este poezia care încheie acest tablou însângerat al Răscoalei din 1907, din care vom cita un fragment semnificativ: „Care, cum a rostit cuvântul,/a dispărut cu noaptea și vântul/iar ochilor le-a mai rămas să vadă/doar urmele lor umede în zăpadă./Unde s-au dus?/De ce s-or fi dus?/De ce au rostit cuvântul nespus?/Departa de noi,/între huile și antracite,/gem stelele carului mare stâlcite./O, nu roștiți cuvântul acela știut!.../E iarnă în patima lutului mut/și peste amurg a nins cu fulgi roșii,/groaznici fulgi roșii!”

Bibliografie selectivă

Liviu Rebreanu, *Răscoala*, Editura pentru literatură, 1966;
Ovidiu S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, Editura Minerva, 1972;

George Coșbuc, *Versuri și proză*, Editura Dacia, 1991;

Tudor Arghezi, *Versuri*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1959;

Album memorial Nichita Stănescu, Editura Viața Românească, 1984.

REZONANȚA CÂNTECULUI PĂDURII ÎN CODRUL FOST FRATE CU ROMÂNUL

Gruia NOVAC

Plăcerea întâlnirii cu dumneavoastră, doritorii de a auzi și afla noutăți vechi, mă îndeamnă să-mi divulg nostalgia față de iarna care stă să plece, luna lui **FĂURAR** fiind ultima din șirul hibernal atât de drag mie. Iubesc iarna, cu aerul ei tare, chiar dacă pleacă, fiindă în acest anotimp se spun povești, la gura sobei sau le șoptesc celor dispuși să le asculte...

Pentru mine poveștile sunt adevăruri, mărturisindu-vă că nu știu să inventez nimic. Iar luna asta, a lui **FĂURAR**, îmi amintește de mulți **prieteni** speciali, toți eroi deosebiți ai unor povești cu care au prefigurat viața de fiecare zi...

... Din suite de prieteni aleg chipul UNUIA născut la Ipotești. Într-o lună ca aceasta, dar în 1877, Mihai Eminescu îmi recită versuri care-i aminteau de copilul care-a fost: „*Colo în depărtare e valea lui natală,/ Cu codri plini de umbră, cu râpe fără fund,/ Unde isvoară albe murmură cu sfială/ Și scapăr-argintie lovindu-se de prund./ (...) / Apoi în codru trece și cântă doina dragă./ Sălbatec este glasul-i, vioi, copilăros,/ El sună-n codru verde. Trezește lume-ntregă,/ Picioarele desculțe îndoiaie flori pe jos...*” (Codru și salon, I). Poetul meu a iubit singurătatea; însă era și mai fericit când erau **singuri**: „*Ea-și urma cărarea-n codru./ Eu mă iau pe a ei urmă,/ Când ajung cu ea alături/ Răsufarea-mi mi se curmă*” (Ea-și urma cărarea-n codru).

Sentimentele și dorul de pădure și codru le am moștenire de la bunicii mei, de la care am și aflat povestea vorbei „codru-i frate cu românul!”. Casă, adăpost, cămară, refugiu, leagăn, alinare, inspirație, mormânt, toate la un loc l-au apropiat pe român de pădure. Casa lui era din bărne, biserica era din lemn, uneori dintr-un singur lemn, masa cu trei picioare – pe care se răsturna mămăliga aburindă – era din lemn, laița e tot din lemn, jugul boilor la fel, sicriul – din patru scânduri; pădurea i le-a dăruit. De aceea a și îndrăgit-o. Și a ocrotit-o, folosind doar căzăturile și sădind puieți tineri în locul acestora.

Astăzi, nu prea mai știu de soarta codrului, pentru că românului nu i se mai prea permite să intre în pădure, în timp ce străinului (austriac sau de altă seminție) i se face asfalt spre... defrișări. Ce străin parcă îmi sună versurile prietenului meu Eminescu! „*De treci codri de aramă, de departe vezi albind/ Și-auzi mândra glăsuire a pădurii de argint*” (Călin, p. VIII). Dar încep să înțeleg povestea cu „istoria se repetă”, atunci când citesc înfiorat cinci stihuri din „Doina” lui Eminescu : „*Își dezbracă țara sânul,/ Codrul – frate cu românul -/ De săcure se tot pleacă/ Și izvoarele îi seacă -/ Sărac în țară săracă!*” Și-atunci

poate că Dumneavoastră n-o să mă atenționați prea tare pentru expresia „**codrul fost frate cu românul**”. Aștept și eu, asemenea multor români, vremuri mai bune!

Dar, hai mai bine să ne întoarcem și la alte povești din luna lui **FĂURAR**. Prietenul meu **Alecu Russo**, dar ce zic eu prieten, consăteanul meu, pentru că s-a născut, foarte de demult, în

satul basarabean în care și eu am venit pe lume, ceva mai târziu. „*Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați, se întinde o țară mândră și binecuvântată între toate țările semănate de Domnul pre pământ*” – scrie El în „Cântarea României”. Și mai apoi: „*Păduri stufoase, în care ursul se plimbă în voie ca un domn stăpânitor, umbresc culmea acelor munți*”.

Și nu întâmplător, probabil, lunii februarie i se zice **FĂURAR**; fiindcă i-a adunat, în cuprinsul ei, pe alți „făurari” de cultură și de literatură, pe un **Titu Maiorescu**, care a „cioplit” o bună parte din statuia lui Eminescu; pe **Marin Sorescu**, care l-a nemurit pe țăranul-erou, nemuritor pe câmpul de luptă încheindu-și, acasă, socotelile cu viața, dintr-o simplă... „răceală”; pe romancierul adolescenței mele, Mihail Drumeș, care ne-a trimis tuturor, într-o zi de februarie, „Invitație la vals”;

pe profesorul meu din primul an de studenție, **N.I. Popa**, fratele nu mai puțin celebrului scriitor **V.I. Popa**, profesorului rămânându-i eu dator pentru toate informațiile pe care mi le-a dat despre V. Alecsandri; pe fratele **Grigore Vieru**, „condamnat” să rămână român-basarabean, care, întrebat ce origine are, a zis: „**Ar fi seamăn/ Dealul acelu/ din preajma codrilor/ Știu toate doinele**” (Formular); mi-l mai aduce în memorie luna lui **FĂURAR** pe Serghei Coloșenco, dar nu vreau să-l vorbesc în lipsă; mi-i amintesc și pe mucenicii **Iordan** și **Gavril**, prăznuiți chiar azi la sărbătoarea „Întâmpinarea Domnului”.

Și cum ultimii veniți vor fi primiți ca și cei dintâi, ultima poveste pe care vreau să v-o spun este a unei regine, Regina Elisabeta a României, cunoscută, chiar dacă nu tuturor locuitorilor pe care i-a păstorit, și sub numele de **Carmen Sylva**, poetă și iubitoare de muzică și pictură.

Cine este **Carmen Sylva**? Princesă de Wied, tână Elisabeta-Paulina-Otilia-Luiza a devenit soția domnitorului României, Carol I, în noiembrie 1869. Avea doar 26 de ani. Timp de 45 de ani a fost Regină a României și, deși spiță străină, iubind și respectând poporul peste care a domnit, i-a învățat limba și i-a îmbrățișat religia, i-a cercetat istoria și a fost impresionată de folclorul românesc. A murit ca româncă, în ziua de 1 februarie 1916, dormindu-și somnul cel veșnic la

Mănăstirea Curtea de Argeș.

Ca poetă și-a preferat cognomul **Carmen Sylva**. Oare de ce? În limba latină, sintagma se traduce prin „Cântecul pdurii”. Motivația cea mai convingătoare este însăși mărturisirea ilustrei regine: „Gura poporului e cântecul răpitor al privighetorei, care aduce la auzul nostru sunetele limpezi ale naturii ce ies din freacățul vorbitor al codrilor României și plutesc peste poieni strălucitoare și printre valurile aurite ale câmpurilor și lacurilor noastre. (...) Cântecul poporului e cea mai înaltă poezie, căci el dă viață și viața-i suferință. (...) El curge din veselia și din strigătul de durere, din nădejde și din suferință și numai acela se poate numi poet care a dat aceste simțiri. (...) Am avut în partea mea arar fericirea de a auzi cântecul României, când era încă ascuns în necunoscut. El m-a făcut de am pătruns în inima poporului meu, parc-aș fi din el născută. Da. Dintr-însa din nou m-am născut, căci ceea ce simt, la ce școală am învățat? Lumea basmelor românești m-au înconjurat cu tot farmecul și versul românesc a cântat în inima mea”.

Se mai miră cineva că la curtea regală era obligatoriu costumul național românesc pentru toate doamnele de onoare? Singura ei fiică, Maria, plecată dintre noi la nici patru ani, era fotografiată numai în costum național. Regina însăși, la toate recepțiile oficiale, se înfățișa în costum românesc, dar

și pentru a stimula deprinderea casnică a țăranelor române de a țese unicate de vestimentație popular-folclorică.

Din anturajul de prieteni ai Reginei poete au făcut parte, în momente diferite și în împrejurări diverse, Titu Maiorescu, Mite Kremnitz, Vasile Alecsandri, Eminescu, marele muzician George Enescu, pianista Elena Bibescu (fiica lui Manolache Costache Epureanu, originar din Bârlad), francezul Emile Gallé (1846-1904), artist și animator al unui curent artistic „Art nouveau”.

Regina Elisabeta, adică poeta **Carmen Sylva**, de la moartea căreia s-au împlinit 101 ani, este autoarea unui număr suficient de volume, în limba română, franceză, germană, conținând poezie, proză, teatru, librete de operă, dintre care amintesc doar: *Poezii românești* (1881), *Cugetările unei regine* (1882), *Poveștile Peșului* (1883), *Mister Manole* (1892), *În luncă* (1905) – o idilă dedicată „copilului meu sufletesc, George Enescu”.

Relațiile poetei-regine Carmen Sylva cu scriitori europeni erau de notorietate, unii dedicându-i creații întregi. Iată un exemplu, poate mai puțin cunoscut. În anul 1881, prozatorul francez Pierre Loti (1850-1923) publică romanul *Le roman d'un enfant*, adică *Romanul unui spahiu*. Ca-ntr-o paranteză

informativă, **spahiul** este un soldat în cavaleria otomană, dar recrutat din rândurile aristocrației (în limba turcă: sipahi). Cuvântul l-a folosit și Eminescu în *Scrisoarea III*. Vă amintiți? „La un semn un țărm de altul, legând vas de vas, se leagă/ Și în sunet de fanfare trece oastea lui întreagă./ Ieniceri, copii de suflet ai lui Allah și **spahii**/ Vin de-ntr-unecă pământul la Rovine în câmpii; Răspândindu-se în roiiuri întind corturile

mari.../ Numa-n zarea depărtată sună **codrul** de stejari.” (Sunt versurile 62-67 din amintita creație.)

Revenind, romanul lui Pierre Loti are o dedicație, în limba franceză, *A Sa Majesté la Reine Élisabeth de Roumanie*, datată „Décembre 1888...”, din care vă traduc doar finalul: „suveranei, care toată viața a avut în gând dorința de a scrie, îi prezint umilul meu omagiu, de mon respect charmé, Pierre Loti”.

La cei 101 ani de la trecerea Suveranei prin această lume, să ne trimitem, pentru o clipă măcar, gândul la mormântul în care Ea doarme în pământ românesc, pământ pe care l-a iubit și apărut cu demnitatea Ei de femeie româncă, luând cu noi versurile lui B. P. Hasdeu dintr-o poezie care-i murmură numele: Carmen Sylva. „De-i Regină, de departe/ Licărind ca o scânteie/ Ea dispăre fără veste/ Și-o admiri abia în zbor:/ Dar privește-o-n astă carte/ Și mereu o vezi femeie,/ O femeie, care este/ Înger scump pentru popor.”

Și ca ultim cuvânt, eu tot mai cred cu putere că, în orice vreme și indiferent de conjuncturi, „codru-i frate cu românul!”

1-2 februarie 2017
Bârlad

Actualitatea poetului Ion Luca Caragiale

Prof. Livia ANDREI

*„Nu-mi măsur bine versul? Ce? Cum? Auzi colo!
Dar ritmu-mi curge-n vine! Și rima? Je m'en moque
Nici pot gândi altminteri! Mi-e tată bun Apolo,
Vrei strălucită probă? Iat-un sonet ad-hoc.”*

(Ab irato)

Se spune că, însoțindu-și fiul, pe Mateiu, la redacția revistei „Viața românească”, I. L. Caragiale venind special de la Berlin pentru a-l ajuta să intre în tagma poezilor, atunci când George Topîrceanu a îndrăznit să-i propună o altă rimă, marele dramaturg ar fi ripostat spunându-i: „- Cine ești tu, mă, să mă înveți pe mine să fac versuri?” Că scriitorul I. L. Caragiale știa să facă versuri ne-o dovedesc zecile de poezii pe care le-a risipit în paginile publicațiilor vremii: „Moftul Român”, „Calendarul Moftului Român”, „Convorbiri critice” și altele. Și nu chiar orice fel de poezii, ci din cele cu mari pretenții, cum sunt sonetele.

Cel care simțea enorm și vedea monstruos nu se dezmințe nici în poezii și cu toate că „sonetul își menține demn statutul” (Constantin Ciopraga) având titlu de noblețe, umblând îmbrăcat elegant, comportându-se manierat și vorbind civilizat, Caragiale introduce și aici spiritul său de frondă, nota satirică, sarcastică, umoristică sau caustică.

Atunci când cineva l-a numit umorist, autorul celebrelor comedii s-a revoltat, replicându-i că el este scriitor tragic. De altfel, după reușita complotului împotriva lui Eminescu, internarea împotriva voinței sale într-un spital de boli mintale și aplicarea unui tratament complet greșit, Caragiale nici nu și-a mai dus la bun sfârșit comedia plănuită, pentru că nu-i mai ardea de răs.

Caragiale poetul este refractar la simbolismul importat de Macedonski de la Paris, acolo unde „Ai noștri tineri” învață „La gât cravatei cum se leagă nodul”. Receptiv n-a fost nici Eminescu la această modă, el fiind, ca Baudelaire, simbolist „avant la lettre”. Caragiale, mereu frondeur, un răzvrătit, un Prometeu care și-a rupt singur lanțurile, a gătit vulturul și a părăsit stânca exilându-se, în ultima parte a vieții, la Berlin, a menținut această atitudine și în sonete. „Larma” criticilor nu-l afectează ci îl amuză iar critica îl scârbește. Poetul I. L. Caragiale se retrage în singurătate, la care renunță numai în compania celor nouă muze și desigur, a lui Apollo, pe care îl numește „maestrul meu divin.” Sonetul „Criticilor mei” care pare un fel de „Satiră duhului meu” este de fapt o ironie la

Ion Luca Caragiale

adresa celor care îmbrățișează fără discernământ ultima modă: „Eu cânt! Ce-mi pasă mie! Nu știu de unde vin,/ Nici unde merg: traduc doar un cântec din senin/ În rime simboliste și abracadabrante.” („Sonet olimpien simbolist.”)

Trecem cu vederea faptul că sonețele sale nu sunt scrise în endecasilabi și nu respectă și alte reguli. Dar a respectat I. L. Caragiale vreodată ceva? Sistemul și instituțiile sale au fost, în permanență, calul de bătaie (de joc). Într-un „Sonet decadent, simbolist – vizual – colorist” intitulat „Cameleon – femeie”, poetul I. L. Caragiale prezintă antiteza eminesciană (din „Venere și Madonă” și „Înger și demon”) dintre chipul angelic al muzei Erato și firea ei capricioasă: „Icoană străvezie, în cadrul

sumbru-al vieții,/ Cu părul ei sur - galben,/ cu ochi închis – albaștri,/ Sclipi deodată clară, vis roz al tinereții,/ Cum în obscure - azururi apar pribegi blonzi aștri.” Poetul îi respinge muzei nurii: „Spectru! Cameleon - femeie!/ Fugi! Sufletul ți-e negru și mațele peștițe.”

Un „Sonet brutal” vine și el să înlocuiască entuziasmul cu sarcasmul: Apocalipsa „În loc de Tot, Nimic!” este dovada că „Iehova a-nnebunit!” și de aceea poetul este mizantrop, abulic și sceptic: „Balanța-i strâmbă și judecata nulă!/ Nici psalm, nici Laudamus, dar nici accent de hulă,/ Din coardele-mi măiestre de-acu n-ar mai ieși!” („Finis”) Și sonetul dedicat „Contemporanilor mei” pare a avea influențe eminesciene (din „Epigonii” sau din „Scrisoarea I”). Iată portretul contemporanilor săi, dar, din păcate, și ai noștri: „Fără de graiuri gure și ochi fără de priviri,/ Fără de mișcare forme, și încă, vai! Ce este/ Mai sec în astă lume și mai nemernic, țeste/ Fără de gândiri și inimi lipsite de simțiri.”

Din caracterele lui Teofrast sau ale lui La Bruyere ori din fiziologiile patruzecioptiste și din tablourile lui Goya, se desprinde portretul „Unui cavaler de industrie”. Poetul lustruiește de această dată armele pamfletului. Cavalerul, pe nume Coțcar Coțcarovici, este bucățică ruptă din politicianii noștri, miliardarii de după '90. Figura aceluia, ca și a contemporanilor noștri, nu poate inspira decât „dezgust și

displăcere” și toate aceste figuri de figuranți „parcă tot palme” cer.

S-a vorbit mult despre actualitatea dramaturgiei lui I. L. Caragiale dar și poezia sa este la fel de actuală, după câte putem constata. În sonetul dedicat baritonului Agostino Mazzoli, poetul Caragiale pune față-n față pe cei care ating cea mai înaltă treaptă a măririi: monarhul ereditar și regele artist: „Urăște lumea sceptrul. A fi supus e trist!” „Dar lumea se supune, c-o nobilă-avântare,/ Când sceptrul este arta și regele artist.”

Poezia „Steaua” este, atât în conținut cât și în formă, de la început până la sfârșit, eminesciană. „Poate demult s-a stins în drum/ În depărtări albastre/ Iar raza ei abia acum/ Luci vederii noastre.” (Mihai Eminescu) „Oriunde-acum sclipești/ În depărtări albastre/ Tu nu ești unde ești,/ Pierdută printre astre.” (I.L. Caragiale) Însă „În gondolă” nici chiar I. L. Caragiale nu poate rezista ispitei de a fi liric. Iată un fragment din dialogul dintre cei doi îndrăgostiți: „- Pentru-un zâmbet, o privire/ De la tine, scump odor,/ Partea-mi dau de nemurire,/ Dau chiar patrie, onor.” „Îmbătată de amor”, ființa dragă îi răspunde: „- Te iubesc ca o nebună:/ Fă cu mine orice vrei:/ Dacă-s pentru tine lună,/ Tu ești soare-n ochii mei!” Poezia „De ce?”, subintitulată „Scherzo” nu mi se pare a fi deloc o glumă. Ea definește esența poeziei și inefabilul poetic: „Plăcere plâng...durere cânt.” „Vistavoiul” sau „Ion Prostu” are un caracter anecdotic, iar „Excelsior”, prin parafraza: „Nihil sine Hasdeo!” dă răspuns întepăturilor celebrului filolog, poet, dramaturg și savant. Fabula intitulată „Duel” între un plug și un tun are, bineînțeles, și o morală: „Doamne ferește/ Pe moicatul prost de boier nebun.”

Printre multele farse pe care Hasdeu le-a făcut junimiștilor se numără și superba telegramă de felicitare adresată lui Titu Maiorescu atunci când Olimpianul a devenit ministru al instrucțiunii publice și cultelor: E.S. MIN.TIT Maiorescu, adică Excelenței Sale Ministru Titu Maiorescu, prescurtat. Caragiale nu iartă nici el pe cei „Doi academicieni” Ureche și Hasdeu: „Istorică pereche -/ Așa prieteni zic și eu!/ Ce legătură veche!/ Ureche jură-ntr-un Hașdeu/ Hașdeu într-o ureche.”

Că poetul I. L. Caragiale avea ce avea cu simbolismul ne-o dovedește și poezia „Discreție” publicată inițial sub titlul: „Tăcere – discreție simbolistă”. Poezia, ca și „Elegie”, ne descoperă un Caragiale sentimental, romantic și de o discreție, (cum altfel?) simbolistă, desigur. Orice poet este un nebun, spune o maximă englezească, dar nu orice nebun este și poet. I. L. Caragiale acceptă cu seninătate această insultă: „Da, nebun”, recunoaște el, pentru că: „Disprețuiesc onori, avere/ De slavă m-am hrănit destul.” Poporul care nu l-a luat în seamă în timpul vieții, cândva o să-i ridice statui pentru că nu s-a umilit și a trăit cu demnitate. Frumos crez poetic și etic: „Tenebre fără fund mă-nghită,/ De-o face din divină harfă/ O palidă prostituată/ Și din cântarea mea o marfă./ Pe coardele acestei lire,/ Voi intona un cânt sublim:/ Poet sunt! nu voi umilire.../ Poeții... nu ne umilim.”

Chiar când este prins în mrejele iubirii, poetul I. L. Caragiale face într-adevăr o „Declarație simbolistă”, dar refuză o legătură matrimonială. Unui june nu-i stă bine deloc „Cochetăria” decât dacă-i fluture. O „Baladă” are laitmotivul macedonskian „Leg an d-an, leg an van d-an” și-l vizează direct pe poetul care „importase” simbolismul: „Am ajuns acum eu bardul/ Simbolist al omenirii,/ Să mă uite bulevardul/ În caverna părăsirii.”

I. L. Caragiale mai comite încă „Strofe simbolist – profetiste” („În curând”), elogiind Tramontana, vântul rece care bate dinspre Alpi spre Mediterana. Pe „Oceanul vremii”, într-o după „Amiază maură”, Caragiale poetul compune „Rime de lux”, alăturând „ocean” cu „o, ce an!”, „vis” cu „vi-s” și pe Mesalina cu „messa Lina”.

Nu știu cât costa gigacaloria pe vremea lui Caragiale dar că cei sărmani făceau și pe atunci foamea ca să plătească frigul este o certitudine: „Negreșit! Focul din soare/ Nu-l plătește Dumnezeu,/ Însă noi plătim, sărmanii,/ Lemne și cărbuni mereu.” („Iarna”) „Primăvara – Pastel optimist” și „Primăvara – Pastel pesimist” sunt scrise de un maestru într-ale versificației. Într-o „Odă. Copilului lui Amor sau Eros”, Caragiale este șagălnic, copilăindu-se la rândul lui și rugând pe copilul „frumos și prost” să-l mai săgeteze încă o dată făcându-i o solemnă promisiune: „Și pe maică-ta zeiță,/ jur că n-am să te hulesc:/ Mai omoară-mă o dată,/ Să mai simt că iar trăiesc.” „Grația domniței” pare scrisă în maniera lui Bolintineanu, iar fabula „Boul și vițelul” în stilul lui Alexandrescu.

„Se poate glumi?” întreabă Caragiale iar poetul îi răspunde: „Da și nu./ Se poate - când ai de-a face cu oameni sănătoși./ Nu se poate - cu oameni bolnavi./ Se poate

- cu oameni veseli și bine dispuși./ Nu se poate - cu oameni posaci și mârniți./ Se poate - cu oameni de spirit./ Nu se poate - cu oameni proști./ Se poate - cu literați și artiști./ Nu se poate - cu gloabe literare și artistice.”

Am încercat, după anii studenției, să redescopăr pe poetul I. L. Caragiale, pentru că în poeziile sale el încă spune ceva, spre deosebire de multe sute de poeți de astăzi care, în zecile de volume, nu spun nimic.

Mai actual ca niciodată

Lui nenea Iancu

Nene Iancu, geniu din Ploiești,
Prea puțini au ochi cum ai matale,
Câte „caractere” întâlnești,
Toate-s tot atâtea „Haimanale”.

Polițai, prefecți și avocați
Sunt o uriașă lipitoare,
Prin hoții au devenit bogați
Și de foame-n țară azi se moare.

Plină-i lumea de Brânzovenești
Și deasupra lor un Trahanche,
La alegeri n-ai ce să-ți dorești,
Că învinge... tot un Dandanache.

În partidul cel mai democrat
Mână forte este tot o Zoe
Și un Tipătescu tehnocrat
Face totul ca să-i intre-n voie.

Demagogii ai vituperat,
Vorbele îți sunt precum o lamă,
Pe incuți și proști ai înfierat
Și o lume-ntreagă te aclamă.

Bine-ar fi să facem noi curat
Însă nu cu praștia, cu tancu',
Ăsta-i adevăru-adevărat,
Vai de țara asta, nene Iancu!

Ca-ntr-un film de groază și oror,
Țara-i, prin implozii, demolată,
Când e groaznic traiul tuturor,
Ești mai actual ca niciodată.

Petruș Andrei

Opt vorbe simple despre opt doamne vestite din istoria românilor

Gruia NOVAC

Am citit cu atenție și, uneori, cu interes cele 250 de pagini ale unei cărți stratificate în VIII capitole, toate cu valoare documentară și informativă, fără niciun fel de calități beletristice. Cartea lui Gheorghe Vlad, *Doamne vestite din istoria românilor* (Editura Tipoxalex, Alexandria, 2016), s-a născut dintr-o admirație transmisă și pe căi orale despre câteva celebrități feminine, al căror destin a fost determinat de personalitatea zdrobitoare a bărbaților, în umbra cărora au trăit și datorită cărora s-au putut afirma, legendele puse pe seama lor doar conturând aura care le-a învăluit chipul.

Autorul însuși, pentru a fi credibil și a-și justifica encomioanele – mai întotdeauna inutile, ele fiind izvor de exagerări – a recurs la epitete aproape ortodoxe, fără a reuși însă să se debaraseze de tendința de mistificare a faptelor, altfel foarte omenești.

Păstrând pomelnicul respectuos al autorului, le voi consemna și eu... strălucirea. **Doamna Chiajna**, fiică a domnitorului Petru Rareș al Moldovei de două ori (1527-1538, 1541-1546) și soția lui Mircea Ciobanul, domnul Munteniei, e „ambicioasă, energică, aprigă luptătoare pentru binele și fericirea copiilor ei”. Diminuându-i defectele de caracter și mijloacele de împlinire a poftelor, Gheorghe Vlad i-a înălțat foarte sus soclul, ca să nu-i vedem „ridurile”... **Elisabeta Movilă**, soția domnitorului Ieremia Vodă, nume legat și de Mihai Viteazul, primul întregitor, e femeia tenace care „luptă prin toate mijloacele pentru a asigura domnia fiilor ei”, asemenea doamnei Chiajna. **Domnița Ruxandra**, fiica lui Vasile Lupu, are un „tragic destin”, prin nefericitele întâmplări legate de viața ei matrimonială. **Maria Brâncoveanu** a fost soția domnitorului Constantin Brâncoveanu, „o soție și gospodină exemplară și o mamă iubitoare”, martoră a martiriului soțului și fiilor din 15 august 1714. **Doamna Elena Cuza**, precunoscuta soție a primului Domn al Principatelor Unite, Alexandru Ioan Cuza, e numită de autor „Doamna pe care oamenii simpli, umili o numeau cu respect «Sfânta»”. Iar **Regina Elisabeta – Carmen Sylva** e numită simplu, fără emfază, „regina poetă a României”. Cu fior patriotic adevărat, autorul o numește pe **Ecaterina Teodoroiu**, prin cea mai cucernică sintagmă, „eroina de la Jiu”. Și, în sfârșit, **Maria** este „Regina Marii Uniri”, alături, fresc, de Ferdinand.

Opt personalități feminine au întreținut patosul de cercetător de documente al lui Gheorghe Vlad, mai cu seamă că numărul paginilor care constituie bibliografia acestei cărți depășește neverosimil de mult numărul paginilor volumului prezentat. Bibliografia notată de autor

la finele fiecărui capitol sau în subsolul acestuia se ridică la cifra de 396 articole documentare; bănuim că fiecare sursă bibliografică avea mai mult de o pagină măcar, ceea ce înseamnă că munca de fișare și redactare a fost imensă, fără să luăm în calcul selectarea și reformularea faptelor cercetate.

Cartea merită toată aprecierea noastră. Stilul ei e frust, dar corespunzător caracterului unei asemenea tratări. Subiectivitatea lui Gheorghe Vlad este, de fapt, aplecarea sinceră pe niște documente care ilustrează viața unor femei celebre, viață care în câteva privințe seamănă cu un martiriu.

Cartea *Doamne vestite din istoria românilor* este și îndemnul lui **Gheorghe Vlad** de a ne reîntoarce la modelele morale ale neamului românesc, știindu-se că „istoria este cea mai frumoasă poveste”. Uitând-o, ne situăm alături de aceia care ne-ar dori plecați din arcul carpatic și din spațiul danubian și pontic.

Szenti Gheorghe Csaba

Final

Ușa stă mai mult închisă. Puțini sunt cei care vin să mă vadă. Madam Fister, în haine cernite, intră smiorcând, varsă câteva lacrimi și pleacă așa cum a venit. Nea Ilie de la parter vine și el ca de obicei, adică băut. Vine să mai ia un pahar sau două. De sus, de lângă becul prăfuit, văd un sicriu în care zace cineva, nemișcat. Sunt eu. Lângă sicriu, pe un scaun, stă Beni, fratele meu, unicul meu frate. Lăcrimează. Ori că-i pare rău că am murit destul de devreme, ori că i-a intrat în ochi ceva, probabil fumul de la țigară. Madam Fister a plecat, nea Ilie a plecat, Beni a șters-o și el, că stă la hotel. Nu suportă morții și înmormântările, îi provoacă o stare de rău insuportabil, la fel se întâmplă și cu mine, dar acum nu am ce face, sunt obligat să rămân, pentru că mortul sunt eu. Mă desprind fără să vreau, parcă sunt eu și în același timp altcineva. În fața mea stă un corp care a fost cândva viu, cu ambiții, bucurii, nevoi. Văd de sus liniștea din cameră. Da, o văd. N-o aud. Rămân pierdut o vreme. În cameră nu mai intră nimeni...

...Un nesfârșit de ape lucește într-un soare de august dogoritor. E Dunărea la Crișan, o localitate din mijlocul Deltei, nici frumoasă, nici urâtă, doar în mijlocul Deltei. O plătică mare stă îndoită într-o găleată cu apă, o păstrez vie ca pe un trofeu. Este seară, de-abia am ajuns și repede am găsit gazdă. Costică aruncă după șalăi. Cu lingurița. Ce păcat că venim atât de rar aici. Dacă există paradis, cred că aici este, zic eu (Alex). Mă uit la Costică. Acesta își oprește șalăul, nici prea mare, nici prea mic, mai aruncă de câteva ori lingurița până când aceasta se agață undeva în pietrișul de pe fundul apei, trage tare, până la urmă cedează... firul, iar lingurița rămâne pierdută printre pietre.

Când m-am trezit, soarele intrase de mult pe fereastra scaldând într-o lumină mirifică „odaia”. Se anunță o zi frumoasă, poate și cu noroc. Costică, îmbrăcat și cu două lansete în mână, bombăne că eu încă nu m-am trezit, dar nu are dreptate, sunt treaz și echipat mai ceva ca la armată. Costică, aș vrea să te rog ceva, la capătul digului doresc eu să pescuiesc, chiar dacă tu mergi mai repede ca mine. Suntem prieteni de mulți ani, poate din cauză că avem aceeași pasiune sau poate „nebuie”. Costică dă din cap, fii fără grijă. Bineînțeles, ajunge înaintea mea, se aranjează tacticos, își așază lansetele drept în locul jinduit de mine. Își aprinde o țigară și mă privește din colțul ochilor. Eu, gâfâind, îl înjur vârtos, dar cu volumul dat la mic. Mă opresc câteva minute și mă gândesc ce să fac. Să mă cert cu el, să mă întorc în sat. Bineînțeles, nu fac nici una nici alta, scot sculele din husă, le aranjez, pun cârligele, pun și momeala,

mă așez undeva pe dig pe niște pietre care deja au început să se încălzească. Vreo două ore nimic, cu cât se încălzește mai tare, cu atât e mai mare liniștea pe apă. Firul este moale, semn că momeala nu este în primejdie. Costică stă și el în așteptare, n-a prins nimic, începe să-și piardă răbdarea. Se pare că la mine așteptarea s-a sfârșit. Firul se zguduie puternic și pornește în susul apei. Cu bucurie în suflet ridic undița, moment în care pleacă și al doilea fir. Suzy ajută și ea cât se pricepe, ține în mână o undiță, în timp ce eu scot peștele pe mal. E un șalău minunat, de un kilogram și ceva, mă uit la pește cu multă plăcere și cu un calm deosebit, fără grija că-l pot pierde pe al doilea. Să te ajut, bunul meu prieten, mă întreabă Costică. Între timp își abandonase sculele și s-a apropiat de mine. Nu, mulțumesc, îi răspund destul de accentuat, să înțeleagă „bunul meu prieten”. Iau undița de la Suzy și fără emoții aduc peștele la mal. Nu zic nimic, iar Costică se apropie tot mai mult. Până la urmă mă trezesc cu el lângă mine, ne aprindem câte o țigară și râdem. Costică este un pescar subtil, unul adevărat, cu guta ca firul de păr, dar este de ape de munte. La Dunăre ai nevoie de un fir mai gros, peștii sunt mai mari. Pluta lui Costică se scufundă brusc, la fel ca o lovitură de ciocan, dar firul subțire nu rezistă, se rupe într-o clipită. Râd. Costică sta un timp îmbufnat, apoi izbucnește în râs...

...Deodată apele se îndepărtează, chipul lui Costică se vede tot mai neclar, până ce dispare cu totul, iar acum văd sicriul în fața blocului în care stau sau mai bine zis am stat. Doar câțiva oameni sunt în jur. Suzy scapă niște lacrimi pe care le întinde pe față cu o batistă mototolită, din mătase. În ultimele zile a rămas în preajma mea. Să plec și să vină cine vrea? Să ne fure? Nu a plecat, a prins finalul. Nu a rămas o avere, câteva lucruri care se găsesc în orice casă, un apartament modest, totuși ceva în care se poate locui. Preotul se oprește din slujbă, fanfara intonează cu jale ultimul marș, iar sicriul este purtat pe alee către groapa proaspăt săpată. Pământul e reavăn, iar în unele locuri, mai sus, pe coasta muntelui, persistă o zăpadă care a căzut acum două zile. Este o după amiază de toamnă târzie, soarele încearcă să fie convingător, dar cei câțiva participanți la ceremonie își strâng hainele pe ei, gândindu-se la iarna care este undeva foarte aproape... Mă uit de sus la alaiul mai mult sau mai puțin îndurerat, pământul începe să cadă în groapă, imaginea se îndepărtează, mă înalț sus, tot mai sus. Valea rămâne în urmă, copacii devin tot mai mici, turnurile aproape că nu se mai văd. Urc, urc, și nu mă mai întorc.

O stea din firmamentul gimnasticii românești

Florian PRICOP

Una dintre legendele Olimpiadei de la Sydney 2000 s-a ȧesut ȧn jurul gimnastei bȧrlȧdence **Andreea Rȧducu**n. Sportiva descalificatȧ pentru vina de a i se fi tratat o rȧcealȧ cu douȧ pastile de Nurofen, a deschis porȧile inimilor a milioane de oameni de pe ȧntreaga planetȧ.

Atunci, ca ȧi acum consideram cȧ Andreea a fost nedreptȧȧitȧ de decizia CIO, pentru cȧ nu poȧi pedepsi un copil care a furat o bomboanȧ ca pe un criminal ȧnrȧit. Dovada stȧ faptul cȧ dupȧ patru ani de la acel moment, Agenȧia Mondialȧ Antidoping a scos pseudoefedrina care se regȧsea ȧn pastila de Nurofen de pe lista celor interzise, precizȧnd de aceastȧ datȧ cȧ respectiva substanȧȧ nu ȧmbunȧȧȧȧste performanȧele sportive, dar fȧrȧ ca Andreea sȧ-ȧi recapete medalia de care fusese depozitatȧ atȧt de brutal. Dar sȧ ne amintim despre acele momente. La numai 48 de ore dupȧ succesul Andreei, CIO a decis sȧ-i retragȧ medalia de aur ȧi titlul olimpic la individual compus. Fusese depistatȧ pozitiv la un test doping. Vina ei? Luase douȧ pastile de Nurofen prescrise de medicul echipei. A fost unul dintre scandalurile Olimpiadei, iar decizia CIO apare la fel de absurdȧ ȧi astȧzi ca ȧi atunci. Urmȧtoarea clasatȧ, Simona Amȧnar, a primit medalia care-i fusese atribuitȧ Andreei, deȧi ȧi ea luase aceleaȧi pastile. ȧn schimb, ea nu a fost depistatȧ pozitiv deoarece cȧntȧrea cu 10 kg mai mult decȧt Andreea. Aȧadar, ȧn urma deciziei Comitetului Executiv, la verdictul dat de Comisia de Medicinȧ a CIO, de a o depozeda pe Andreea Rȧducu de titlul olimpic, COR a solicitat judecarea cazului la Tribunalul Sportiv, depunȧnd ȧn acest sens un dosar cu mai multe inadvertenȧe ȧi vicii de procedurȧ ale Comisiei Medicale. Dar fȧrȧ niciun rezultat, fȧrȧ nicio ȧansȧ pentru Andreea. Toatȧ aceastȧ tevaturȧ a avut probabil un singur scop: scoaterea din ritm a sportivilor noȧtri care la dimensiunea ȧi sȧrȧcia țȧrii noastre adunaserȧ prea multe medalii, lȧsȧnd ȧn urmȧ naȧii mult mai mari ȧi mai bogate. Australianii ȧȧi fȧcuserȧ un calcul: dacȧ gimnastele noastre aflate ȧn finala pe aparate ar fi cucerit alte medalii de aur, ar fi ȧntrecut ȧn clasament tocmai sportivii din țȧra cangurilor. Nu a fost ȧntȧmplȧtor cȧ delegaȧiei noastre i s-a adus oficial la cunoȧȧinȧȧ cazul Andreei tocmai cȧnd aceasta se pregȧtea sȧ ajungȧ la Superdome pentru a participa la concurs. Vȧ imaginaȧi cu ce stare sufleteascȧ au evoluat gimnastele noastre. Andreea a greȧit solul primind nemeritata notȧ de 9,275, iar Maria Olaru ȧi Claudia Presȧcan au fost punctate nu tocmai corect.

Tribunalul Sportiv de Arbitraj, compus din reprezentanȧii Australiei, Elveȧiei ȧi Statelor Unite ale Americii au judecat acest ruȧinos caz cu uȧile ȧnchise. Au urmat manifestȧri de simpatie ȧi susȧinere ȧn ȧntreaga lume. Totul ȧn zadar. Cum era ȧi firesc, nici oraȧul ȧn care s-a nȧscut steaua gimnasticii noastre, nu putea rȧmȧne mai prejos. Un impresionant numȧr de bȧrlȧdeni s-au adunat la sfȧrȧitul lui septembrie 2000 ȧn faȧa Primȧriei pentru a-ȧi manifesta dezaprobarea faȧȧ de hotȧrȧrea Comitetului Executiv al CIO.

Nȧscutȧ la 30 septembrie 1983, Andreea a pȧȧit ȧntr-o salȧ de sport la vȧrsta cȧnd alte fetiȧe de vȧrsta ei se jucau cu pȧpuȧile. La 4 ani ȧnsoȧitȧ de tatȧl ei ȧȧi ȧndreaptȧ paȧii cȧtre Clubul Sportiv Școlar Bȧrlȧd, acolo unde se fȧceau selecȧii pentru categoria

Andreea Rȧducu

„mica gimnastȧ”. Dupȧ cȧteva ȧedinȧe, antrenoarea Veronica Ionașcu ȧi-a dat seama cȧ fragila fetiȧȧ de numai 4 ani dȧdea dovadȧ de real talent, dar mai ales de o voinȧȧ ieȧitȧ din comun. Dupȧ 2 ani de muncȧ asiduȧȧ, Andreea participȧ la Deva la primul ei concurs de rang naȧional obȧȧȧȧnd aur la sȧrituri. Dupȧ ceva timp devine campioanȧ naȧionalȧ, categoria a III-a de vȧrstȧ, obȧȧȧȧnd aur la bȧrnȧ ȧi individual compus, argint la sol ȧi bronz la sȧrituri. Urmȧtorii ani, cu o micȧ escalȧ de 9 luni la Oneȧti, ȧi petrece la Deva alȧturi de Mariana Bitang ȧi Octavian Belu, acolo unde se ȧlefuiau diamantele gimnasticii romȧneȧti.

Prima confruntare oficialȧ dincolo de graniȧele țȧrii a avut loc ȧn 1998, la Sankt Petersburg, cu ocazia Campionatelor Europene pentru juniori, atunci cȧnd Andreea obȧȧȧȧ argint la bȧrnȧ, bronz la sol, locul IV la individual compus ȧi argint cu echipa. Rezultatele obȧȧȧȧ ȧn Rusia ȧl fac pe Octavian Belu sȧ acorde o atenȧȧe ȧi mai mare Andreei, ȧntrevȧzȧȧȧ o stea de mare valoare, reuȧȧȧȧ din acel an cooptarea ȧn reprezentativa Romȧniei. Consacrarea ȧn lumea bunȧ a gimnasticii mondiale avea sȧ se producȧ un an mai tȧrziu, ȧn 1999 cu ocazia Campionatelor Mondiale din China. Salba de medalii a fost pe mȧsurȧ: aur la sol, argint la bȧrnȧ ȧi locul IV la individual compus.

La Campionatele Europene, de la Paris, din anul 2000, a cȧȧtigat argint la sol ȧi bronz cu echipa. De la Jocurile Olimpice Sydney 2000, Andreei i-au rȧmas aur cu echipa ȧi argint la sȧrituri, fiind pe nedrept descalificatȧ la individual compus, acolo unde ȧntr-o tripletȧ romȧneascȧ pe podium, ocupa treapta ȧȧȧi.

ȧn anul 2001, ȧn Belgia, au avut loc Campionatele Mondiale. Andreea Rȧducu a adunat 3 medalii de aur: cu echipa, la bȧrnȧ ȧi la sol, precum ȧi bronz la sȧrituri ȧi individual compus. Acesta este palmaresul Andreei Rȧducu, o gimnastȧ care la nici 20 de ani s-a retras din activitatea competiȧionalȧ.

Profesorul Gheorghe Alupoaie - un truditor pe tărâmul artelor plastice

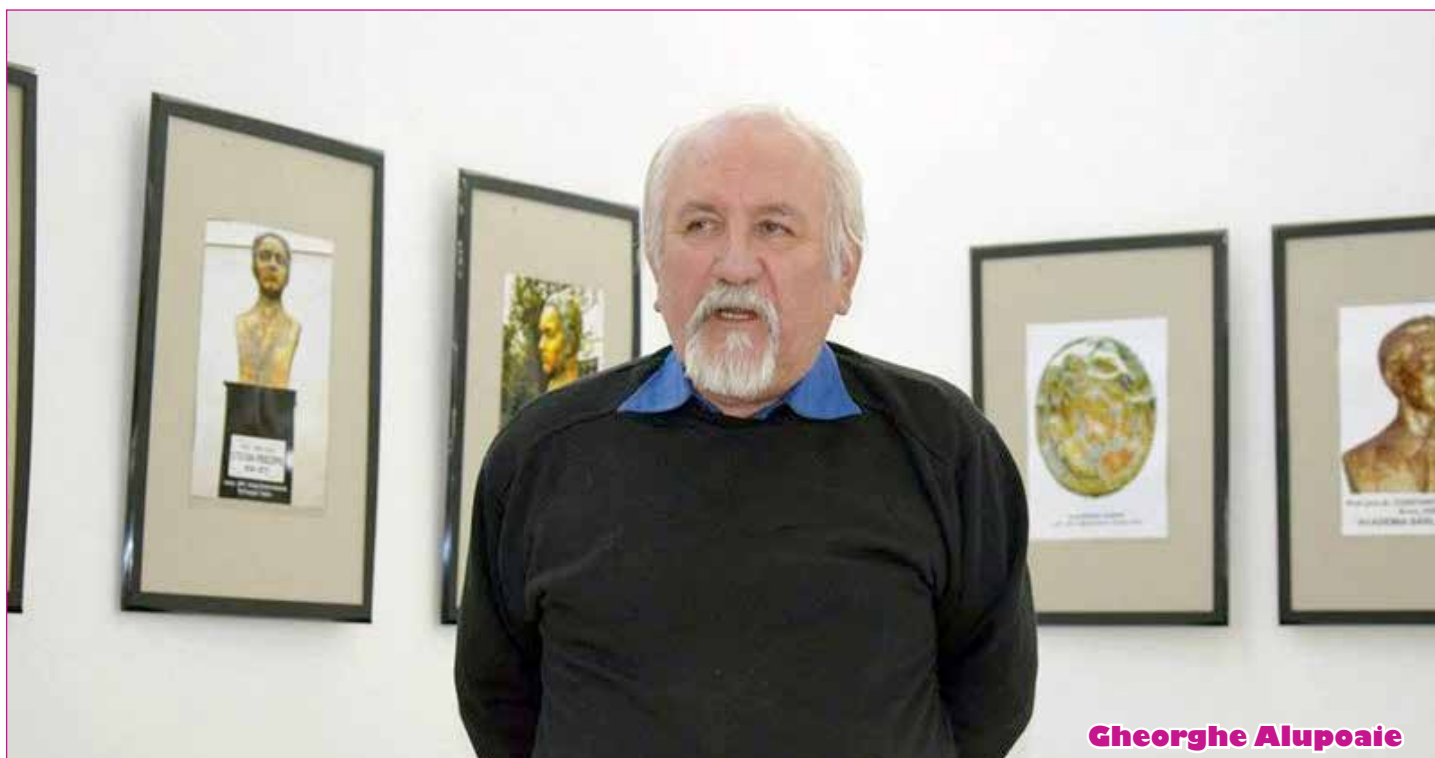
Prof. Ghiță CRISTIAN

Figură reprezentativă a dascălimii, dar și a artelor plastice din arealul Țării de Jos a Moldovei, profesorul și artistul **Gheorghe Alupoaie** s-a văzut omagiat, la vârsta împlinirii depline, printr-o amplă expoziție cuprinzând 99 de lucrări fotografii ale sculpturilor realizate de-a lungul timpului și portrete grafice ale oamenilor de cultură din județul Vaslui cu care a interacționat.

Vernisajul – 16 ianuarie 2017 la sala „Arta” a Muzeului județean „Ștefan cel Mare” Vaslui, în prezența autorităților

rămân, editura Proema, Baia Mare, 2000).

Copilăria, clasele primare și gimnaziale, în satul natal, după care, în 1958, este admis la Școala Medie de Muzică și Arte plastice din Iași (actualul Liceu de Artă „Octav Băncilă”). În liceu, profesorii de sculptură de o rară valoare, Iftimie Bârleanu și Ion Buzdugan, s-au ocupat de instruirea elevului care era preocupat de studiul volumului. În 1961 i-a fost selectată o lucrare pentru Festivalul internațional al tineretului de la Helsinki. În perioada 1963-1966, este

Gheorghe Alupoaie

locale, a prietenilor și admiratorilor, între care mulți adolescenți de la școlile și liceele vasluiene. A avut loc și un microrecital de pian susținut de elevii clasei profesor Galina Parfene. Gheorghe Alupoaie a văzut lumina zilei, împreună cu fratele său geamăn, Vasile, la 18 martie 1944, în satul Zamostea, județul Suceava, fiind cei mai mari, din cei 5 copii ai lui Vasile și Aspazia Alupoaie. După cum mărturisește el însuși, a avut de mic înclinații artistice; „memoria a stocat imaginea când mama a fost uimită la vederea unui desen cu mulți enoriași, îndreptându-se spre biserică într-o zi de sărbătoare, iarna...” și despre tată „...pe lângă cele 5 simțuri, cu care ne-a înzestrat natura, tata m-a învățat fără ostentație, ci prin exemplul personal – ce înseamnă să fii „dotat” cu simțul măsurii și cu bunul simț” (apud Albert Oleic, *Apa trece, pietrele*

student la Facultatea de Arte plastice din cadrul Institutului Pedagogic Iași, beneficiind de îndrumarea profesorilor de specialitate Dumitru Căileanu și Vasile Condurache. După absolvirea facultății, este repartizat ca profesor de desen la Complexul Școlar din Bârlad unde va funcționa până în 1976 – director fiind Constantin Parfene, care într-un eseu intitulat „Profesorul și plasticianul Gheorghe Alupoaie” îl descrie astfel: „...l-am cunoscut, în acea perioadă, ca un tânăr de statură mijlocie, cam firav și subțirel și sfios nevoie mare. Era excesiv de politicos cu colegii și de o rară modestie. Aproape că nu îndrăzneam să ți se uite în ochi, atunci când vorbeai cu el. Stăpânea foarte bine arta desenului, ceea ce aveam să constat repede, când m-am apucat împreună cu dânsul și profesorul Constantin Boicu, de pregătirea apariției revistei

școlare „Aripi tinere”, din al cărei colectiv făcea și el parte. S-a angajat în această activitate, fără rezerve, chiar cu entuziasm. Lui îi revenea sarcina de a ilustra textele beletristice și în general tehnoredactarea, atribuțiune de care se achita cu talent. Gheorghe Alupoaie făcea dovada unei imaginații înaripate, sugerând, prin expresivitatea liniilor desenelor, substanța lirică a poeziilor, încât text și imagine grafică se completau, în mod fericit, prin potențialitățile lor sugestiv-simbolice. M-am convins, încă de atunci, că este un plastician realmente talentat. Aveam să constat, nu peste mult timp că Gheorghe Alupoaie nu este numai un desenator inventiv, stăpân pe tehnica academică a desenului, ci și un sculptor pasionat. Nu avea însă, condiții favorabile pentru exersarea talentului de sculptor în sensul că nu dispunea de un atelier funcțional în acest sens. Încet, încet el și-a încropit un modest spațiu de lucru, în care a putut să realizeze, încă în acei ani, câteva lucrări de plastică, demne de toată atenția, cum ar fi: „Victor Ion Popa” (ghips); „Emil Gârleanu” (bust în ciment); „Alegorie” (argilă patinată), interesantă ca viziune expresionistă; „Portret” (ghips); „Pictorul” (ghips) o reușită transfigurare plastică – sculpturală a figurii pictorului Aurel Istrate, „Gheorghe Roșca Codreanu” (bust ciment) toate reproduse fotografic, în revista „Școala bărlădeană”, 1972”. (apud Constantin Parfene, *Caleidoscop. Memorialistic, epistolar*, volumul I, ed. Sfera, Bârlad, 2004)

Concomitent cu activitatea la catedră, de care se achită în mod conștiințios, fiind apreciat de conducerea școlii, de colegi și elevi, este activ în domeniul plasticii în care creează și expune o serie de lucrări – busturi ale unor personalități.

1971 – bustul lui Gheorghe Roșca Codreanu în praf de piatră dezvelit la aniversarea a 125 de ani de la înființarea liceului;

1971 – bustul lui Emil Gârleanu, în ciment alb situat în fața școlii „Iorgu Radu” Bârlad – realizat la aniversarea a 50 de ani de la înființare;

În 1976 – i se oferă un post de inspector la Inspectoratul Școlar Județean Vaslui pe care îl acceptă și se va stabili în orașul reședință de județ, având catedră la Grupul Școlar „Ștefan Procopiu”. În 1994 – concepe și realizează – Complexul sculptural în fontă „Pro Patria” – amplasat, în prezent pe movila lui Burcel de la Miclești, lângă Mănăstirea „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. În 1995 – statuia lui Ștefan cel Mare, în bronz, ridicată în curtea Catedralei Episcopale din Huși, în cinstea ctitorului bisericii episcopale. Între 1996-2007 – lucrează ca profesor la Gimnaziul „Elena Cuza” Vaslui. În această perioadă, continuă să lucreze ca artist „sezonier” cum se autodefineste, deoarece are atelierul în afara orașului, fără sursă de căldură iarna.

1996 – bustul în bronz al lui Vasile Alecsandri pentru școala din Vaslui care poartă numele bardului de la Mircești.

1996 – medalionul în bronz al academicianului Anghel Rugină, pentru Colegiul Economic cu același nume.

1997 – bustul în bronz al lui Mihail Kogălniceanu, amplasat în fața Colegiului Național.

2000 – bustul lui Nicolae Milescu Spătarul pentru Biblioteca Județeană Vaslui.

2001 – bustul lui Alexandru Ioan Cuza în ciment alb – situat în curtea Grupului Școlar Industrial din Bârlad.

2001 – bustul în bronz al lui Ștefan Procopiu de la Grupul Școlar cu același nume din Vaslui.

2001 – bustul în ghips al lui Spiru Haret pentru Școala „Elena Cuza”.

2001 – bustul în ghips al poetului Ion Iancu Lefter de la sala de lectură a Bibliotecii Casei de Cultură „Constantin Tănase” din Vaslui.

2001 – bustul lui Tudor Pamfile, în ciment alb din fața Școlii nr.4 Bârlad.

2002 – bustul în bronz al actorului Ștefan Ciubotărașu – amplasat în centrul civic al comunei Lipovăț.

2006 – bustul în ciment al Elenei Cuza, pentru școala cu același nume.

2009 – bustul în bronz al fostului profesor și director Vasile Dumitrache situat în curtea Liceului „Mihai Eminescu” din Bârlad.

Bustul lui Mihai Eminescu dezvelit pe 15 ianuarie 2011 la Edmonton în Canada.

Bustul generalului Gheorghe Negrescu din fața Școlii cu clasele I-VIII din comuna Frunțișeni, bustul din ghips al profesorului Constantin Parfene donat „Academiei Bârlădene”, bustul în ghips al profesorului Traian Nicola.

Opera sa cuprinde 24 de busturi ronde-bosse de for public; 6 torsuri feminine, care sunt reproduse în două albume de artă, unul în 2013, intitulat „Gheorghe Alupoaie” și al doilea în 2015 având titlul „Memoria timpului”.

În 2014, editează un prim volum de *Semne grafice de recunoștință*, cuprinzând 100 de portrete și date biobibliografice ale persoanelor portretizate, personalități vasluiene, colaboratori, membri ai familiei, cu care autorul a interacționat de-a lungul timpului. A urmat un al doilea

volum și are în pregătire volumul III. A instruit și educat numeroase generații de elevi între care și actualul profesor și sculptor Dorinel Filiche, un demn urmaș în arta modelajului și sculpturii. Profesorul – artist Gheorghe Alupoaie și-a îndeplinit nobila misiune de dascăl, dar și cea de sculptor, îmbogățind panteonul personalităților vasluiene cu operele sale și ne mărturisește: „...Am fost și rămân un navetist între agonie și extaz.. admiratorul marilor creatori precum Fidias, Rodine, Mestrovic, Paciurea și mulți alții... admir opera precum „Eminescu” de la Ateneul Român, aparținând lui Gheorghe Anghel, „George Bacovia” din Bacău a sculptorului Constantin Popovici, stilul lui Paul Vasilescu, iar în arealul nostru moldovenesc, stilul lui Iftimie Bârleanu și Vasile Condurachi – ambii foști profesori ai mei.” (fragment dintr-o scrisoare adresată prof. Constantin Parfene la 21 mai 1998)

Dorim, colegului și prietenului nostru, viață lungă, putere de muncă și noi realizări pe tărâmul artelor!

Vasile FILIP

Iași

RONDELURI DIVINE

Eu încă mai caut pierdutul făgaș, Pe urmele vechi mai arunc cloroform

Eram amintire ce umbla prin oraș
La cumpăna nopții când oamenii dorm.
Deasupra mea cerul părea un făraș
Plin cu cărbuni, îndepărtat și enorm.

Însă mi se părea că sunt un slujbaş,
Străjer pe zidul prăbușit și diform;
Eram amintire ce umbla prin oraș
La cumpăna nopții când oamenii dorm.

L-am întâlnit și pe bătrânul ostaș
Pe care tot vreau în erou să-l transform,
Un glas de stafie, strident și trușă,
Nu mă lăsa să veghez, nici s-adorm.

Eram amintire ce umbla prin oraș.

Poate de sus va veni să-ți aline Tristețile și dorul Craiul cel Nou

Dacă cumva îți mai e dor de mine,
Mai du-te seara în Grădina Copou,
La băncuța ce abia se mai ține
Și-ncearcă trecutul să-l depeni din nou.

Simți-vei umbra timidă cum vine
Cu chipul de abur și glas de ecou;
Dacă cumva îți mai e dor de mine,
Mai du-te seara în Grădina Copou.

Castanul știut va sta lângă tine,
Eu te voi privi printr-un tainic hublou.
Amintirile – un roi de albine –
Reîncarnate, vor vorbi în argou.

Dacă cumva îți mai e dor de mine...

Voi asculta de dincolo de vis Cum cântă a pustie cucuveaua

Să mă culcați într-un sicriu deschis,
Să dați înlături de pe el perdeaua
Să pot vedea prin floarea de cais
Cum mă veghează din înalături steaua.

Pentru aceasta am primit permis
Și-l folosesc până nu cade neaua;
Să mă culcați într-un sicriu deschis,
Să dați înlături de pe el perdeaua.

Îmi voi lua câte ceva de scris
Și ceașca veche, să-mi pot bea cafeaua,
Voi scrie versuri despre Paradis
Și-mi voi fuma cu diavolul luleaua.

Să mă culcați într-un sicriu deschis.

Ei nu cunosc că sunt cioplit în rocă, Necum în carnea noilor relaxe

Această libertate mă sufocă
Cu biruri și impozite și taxe,
Mi-s simțurile veștede și laxe,
Ca printre urși mă simt un pui de focă.

Am mai trecut asemenea epocă,
Dar mă aflu în alte paralaxe;
Această libertate mă sufocă
Cu biruri și impozite și taxe.

S-au inventat draconice sintaxe,
Mă modelează cum aș fi o cocă,
Bolnav mintal ce și-a ieșit din axe
Și singur libertatea și-o revocă.

Această libertate mă sufocă.

Înclin să cred: idilica-mi visare Se va-mplini, măcar și-ntâmplător

Eu doar visez la nopțile polare,
Deși nu mă consider visător.
E numai o naivă încercare
De-a înșela ce nu-i înșelător.

Aceste vise sunt fermecătoare,
Îndeosebi pentru acei ce mor;
Eu doar visez la nopțile polare,
Deși nu mă consider visător.

În lungul șir de păsări călătoare
Sau marinar pe-un neștiut vapor,
M-aș avânta și-n clipa următoare
Aș înțelege că-n naivul dor

Eu doar visez la nopțile polare...

Până și falnicii stejari Cad sub topoare nemiloase

De suntem regi sau păcurari,
Ne plac femeile frumoase.
Ne-ndrăgostim de fete mari,
Dar și de babe mai ochioase.

Chiar și bătrâni octogenari
Mai scapătă priviri duioase;
De suntem regi sau păcurari,
Ne plac femeile frumoase.

Și celor slabi și celor tari,
Iubirile le zac în oase.
Deși ne credem temerari,
Suntem și prăzi victorioase,

De suntem regi sau păcurari.

Ne ducem, iată, viețile boeme Spre nu se știe care viitor

Prin crâșme n-am mai fost de multă vreme,
Deși câteodată-mi este dor.
Doar sunt și eu de-ai noștri, din popor,
Nu am motive pentru a mă teme.

Am scris cândva și patru-cinci poeme,
Însă pe toate le-am uitat ușor;
Prin crâșme n-am mai fost de multă vreme,
Deși câteodată-mi este dor.

Vechi amintiri încearcă să mă cheme
Ca primăvara zborul de cocor,
Dar am de rezolvat alte probleme
Și către ele va să mă scobor.

Prin crâșme n-am mai fost de multă vreme.

E un demers desuet, Ca o cădere de brumă

Cine a zis că-s poet
Cred că a spus-o în glumă.
Baloane fragile de spumă
Topindu-se sigur și-ncet.

Eu nu am fost un ascet,
Doar Bunul de Sus mă îndrumă;
Cine a zis că-s poet
Cred că a spus-o în glumă.

Aș vrea să mai trec prin făget,
Tu ia-mă de mână și du-mă.
Acolo scăpa-voi în humă
Cuvântul nescris în caiet.

Cine a zis că-s poet...

Secvențe din „cartea de vitejie” a neamului

Acad. Alexandru ZUB

Titlul acestor note evocă, firește, cunoscuta sintagmă a romanticilor din secolul XIX, lesne identificabilă la G. Asachi, V. Alecsandri, M. Kogălniceanu, N. Bălcescu, Aaron Florian, G. Barițiu, Al. Papiu-Ilarian, serie ce se poate spori cu alte nume de autori sensibili la valorile trecutului național. Ar fi abuziv să apelăm la citate ilustrative, dată fiind intensă circulație a sintagmei în literatura de evocare istorică, atât de bogată în perioada respectivă.

La capătul de acum al seriei ar putea fi plasată profesoara **Oltea Rășcanu-Gramaticu**, binecunoscuta autoare de cărți istoriografice și de evocare a trecutului nostru. Ea dispune deja de un palmares științific destul de amplu, *Bârladul și gloria militară* (Iași, 2012), fiind un exemplu tematic la îndemână. De unele aspecte ale operei istoriografice și socio-culturale ale autoarei am avut deja ocazia să ne ocupăm în ultimii ani¹. Am făcut, la timpul său, unele aprecieri menite a semnala interesul istoriografic al activității respective. Noul studiu monografic, publicat de aceeași autoare, *Războiul și jertfa datoriei. Bătălia pentru Basarabia și Nordul Bucovinei*², continuă cu un folos un proiect restitativ de anvergură, unul care a prins contur în spiritul unei echipe de istorici preocupați de o cât mai veridică restituție³.

Noul volum, bogat în noutăți documentare și în analize impuse de o temă ca aceasta, ar putea fi parcurs în lumina unei reflecții a lui N. Iorga, asumată ca motto: „Românii s-au aflat prea aproape de Rusia și prea departe de Dumnezeu”. Este, cumva, o sentință prea categorică, însă ea ar putea fi pusă în discuție cu alt prilej, căci e vorba de factori insondabili. Al doilea element, tot din afara textului, ar putea fi prefața entuziastă a unui alt istoric, Laurențiu Chiriac, fost elev și devot al autoarei. Prefațatorul consideră noua carte a profesoarei ca o motivată „ofrandă” adusă românilor care s-au jertfit, în ultima conflagrație mondială, pentru a elibera Basarabia și Nordul Bucovinei, zone rămase până azi sub dominație străină.

Războiul și jertfa datoriei, volum întocmit cu multă strădanie științifică, se prezintă de pe acum ca o realizare deosebită, în care spiritul sistematic al autoarei și propensiunea ei pedagogică se recunosc peste tot, profesoara bârlădeană fiind preocupată să ofere date noi despre acea perioadă, însă și să stimuleze atitudini conforme

cu idealurile lumii noastre din epoca respectivă.

Profesoara Oltea Rășcanu-Gramaticu, eminentă cercetătoare în domeniul istoriografiei, ne-a deprins de câteva decenii cu apariții editoriale de real folos în sfera didactică și în cercetarea științifică. Lista de lucrări accesibilă

impresionează și pe cei mai severi analiști ai domeniului. Am avut ocazia, în ultimii ani, să mă refer, în presa culturală, la unele scrieri ale profesoarei, subliniind mereu calitățile deduse din bibliografie, ca și din numeroasele inițiative cărțurărești asumate ca președinte al Societății de Științe Istorice, filiala bârlădeană.

Deprinsă cu exigențele catedrei, însă și cu cele impuse de metodologia investigației istorice, autoarea noului studiu a procedat monografic, dând evenimentului ce i se cuvine și în egală măsură exegezei respective. A rezultat, acum, o prezentare sistematică a elementelor de fundal și a celor mai concrete, de istorie locală sau de istorie a tagmei noastre militare. Titlul însuși se vădește edificator, ca și subtitlul noului volum. La cele șapte capitole ale materiei, cu sistematizări judicioase, încheiate cu o sinteză despre *Marșalul (Ion Antonescu) la Tribunalul istoriei*, autoarea a socotit necesar

încă unul, mai tehnic, cu rost de *who's who*, la îndemâna celor interesați de biografiile personajelor implicate. Un capitol de *comentarii*, cu analize semnate de Simion Bogdănescu, Ioan Agrigoroaiei, Laurențiu Chiriac, Elena Popoiu, și o bibliografie selectivă, însă destul de amplă, încheie noua carte scoasă de profesoara bârlădeană. La fel de utilă e lista de „lucrări semnate de autor”, listă susceptibilă a defini un amplu orizont tematic. Doamna Oltea Rășcanu-Gramaticu și-a adjudecat astfel încă un drept la recunoștința breslei.

Note:

1. Alexandru Zub, *Istorie și discurs civic la Bârlad*, în *Convorbiri literare*, 145, nr. 9 (sept. 2011), p. 29-30; *Bârladul – eroism și virtute militară*, în *Dacia literară*, 7-8, iul.-aug. 2014, p. 123-124; *Un edificiu somptuos, „Istoria Bârladului”*, în *Cronica veche*, V, 2(49), feb. 2015, p. 4; Prefață la *Personalități bârlădene. Dicționar*, de Oltea Rășcanu-Gramaticu, Bârlad, 2014.

2. Oltea Rășcanu-Gramaticu, *Războiul și jertfa datoriei. Bătălia pentru Basarabia și Nordul Bucovinei*, Iași, Editura PIM, 2016, 454 p.

3. A se vedea ampla bibliografie din volum, p. 337-407.

Avocat Carmen FRĂȚIMAN

Raiul din care bătaia poate fi ruptă

Oare care o fi, în mintea românului, legătura dintre rai și bătaie? Cum s-a ajuns la un proverb ce leagă raiul de bătaie? Pot fi în rai corecții fizice? Bătaia, indiferent cum am privi-o, nu e decât un act degradant, prin care un om produce deliberat dureri fizice unui alt semen de-al său, fie el copil sau adult, umilindu-l și atât. Am auzit că ar exista și bătaia „cea bună”, cea izvorâtă din dragoste, la vreme și cu multă înțelepciune, ce apare ca îndemn, atât în Vechiul Testament, cât și în cel Nou, dar Slavă Domnului că legiuitorul nostru nu crede asta. În aceste condiții a apărut legea care reglementează emiterea ordinului de protecție, Legea nr.217/2003

Potrivit Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre următoarele măsuri – obligații sau interdicții:

- evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;
- reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;

- limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;

- obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;

- interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;

- interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;

- obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;
- încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora;

- suportarea de către agresor a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri de familie locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială;

- obligarea agresorului de a urma consiliere psihologică, psihoterapie sau poate recomanda luarea unor măsuri de control, efectuarea unui tratament ori a unor forme de îngrijire, în special în scopul dezintoxicării.

Durata măsurilor dispuse prin ordinul de protecție se stabilește de judecător, **fără a putea depăși 6 luni** de la data emiterii ordinului. Cererea pentru emiterea ordinului de protecție este de competența judecătoriei de pe raza teritorială în care își are domiciliul sau reședința victima iar aceasta poate fi introdusă de victimă personal sau prin reprezentant legal.

Cererea privind emiterea ordinului de protecție se întocmește potrivit formularului pe care instanța îl pune la dispoziție și este scutită de taxa judiciară de timbru, se judecă de urgență, în camera de consiliu, participarea procurorului fiind obligatorie, și, în orice situație, soluționarea acestora nu poate depăși un termen de 72 de ore de la depunerea cererii.

Potrivit reglementărilor legale, o copie după dispozitivul hotărârii prin care s-a dispus cererea de emitere a ordinului de protecție se comunică, în maximum 5 ore de la momentul pronunțării hotărârii, structurilor Poliției Române în a căror rază teritorială se află locuința victimei și/sau a agresorului. Pentru punerea în executare a ordinului de protecție, polițistul poate intra în locuința familiei și în orice anexă a acesteia, organele de poliție având îndatorirea să supravegheze modul în care se respectă hotărârea și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executare.

Foarte important de știut faptul că încălcarea oricăreia dintre măsurile dispuse prin ordinul de protecție constituie infracțiunea de nerespectare a hotărârii judecătorești și se pedepsește **cu închisoare de la o lună la un an**, dar împăcarea înlătură răspunderea penală.

Statistic vorbind, în prezent, numărul solicitărilor pentru emiterea ordinului de protecție a crescut. Cu toată durerea, cu toată rușinea, chiar și părinții apelează la emiterea ordinului pentru a se apăra de copiii lor, pentru că raiul e un loc din care bătaia poate să fie ruptă.

Nicolaie MIHAI

Președintele C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

Gânduri și impresii de... centru

Proaspăt întors de la ședința Comitetului Director al Federației Naționale a Pensionarilor din România, am socotit nimerit să vă împărtășesc – fără intenții prea protocolare – câteva, măcar, din impresiile și gândurile mele sincere, eu împărtășind opinia că membrii Casei Noastre trebuie să fie informați și despre relațiile pe care le avem cu ... **CENTRUL**.

Ședința a avut loc la București, în ziua de joi, 16 februarie, 2017. O ordine de zi nu foarte stufoasă a facilitat o desfășurare relativ relaxată a dezbaterilor.

Președintele F.N.P.R., domnul Preda Nedelcu, el însuși într-o foarte bună dispoziție sufletească, a conferit greutate fiecăruia din cele 6 puncte ale Ordinii de zi, cel de al VII-lea, Diverse, lăsându-l la latitudinea membrilor din teritoriu ai Comitetului Director. S-au exprimat, în cel mai democratic mod, păreri și... păreri, în cele din urmă, rezultatul – indiferent de natura lui – fiind o hotărâre luată prin consens. Deși unele propuneri, ca de pildă cea referitoare la contribuția bănească a filialelor din țară la fondul central al Federației, nu au fost finalizate, recomandarea politicoasă a fost ca acestea să primească și acordul formal al membrilor pensionari din teritoriu. Așa s-au soluționat toate problemele actuale de interes ale organizațiilor de pensionari, demonstrându-se încă o dată că mișcarea democratică a ideilor în rândul segmentului de pensionari din populația țării este însușită în mod conștient, ceea ce o face viabilă și o recomandă ca model de conviețuire.

Aprobarea Bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul 2017 precum și a execuției bugetare pe 2016 s-au făcut după serioase și elaborate luări de cuvânt. Tonul acestor dezbateri a fost dictat de responsabilitatea care apasă pe umerii Federației, dar și de asigurarea realizării încasărilor firești de către asociațiile de pensionari din țară. Așa stând situația, Raportul Comisiei de Cenzori a subliniat modul participativ al Președintelui Federației și al Comitetului Director, dar și activitatea concretă, de informare și de implicare a membrilor Consiliului Național.

Foarte animate au fost discuțiile despre Programul activităților/acțiunilor Federației pentru trimestrul I, ianuarie-februarie-martie 2017. De ce? Fiindcă, pe lângă chestiunile organizatorice curente (ședințe, întâlniri), s-a aprobat transmiterea către președinții celor două camere ale Parlamentului României a propunerii de înființare a funcției de Consilier pentru problemele pensionarilor, dar și acreditarea la Senat și Camera Deputaților a doi reprezentanți ai pensionarilor care să participe, cu drept de vot deliberativ, la luarea hotărârilor Parlamentului.

E destul de bogat Programul Federației. În cele trei luni vor fi sprijinite organizațiile teritoriale în desfășurarea adunărilor de Dare de seamă pe 2016 și a aprobării Bugetului pe 2017; înființarea, acolo unde situațiile o cer, a unor cămine pentru

asistarea pensionarilor, reiterându-se propunerea adresată deja Guvernului, ca și acordarea de ajutoare pensionarilor cu pensii foarte mici; pregătirea și tipărirea ziarului „Tribuna Seniorilor”, organizarea Zilei de 8 Martie; susținerea adoptării de măsuri pentru mărirea valorii punctului de pensie; propunerea privind anularea legilor prin care se acordă pensii speciale și pentru respectarea principiului contributivității la calcularea pensiei.

Sesizați și dumneavoastră că absolut toată problematica discutată are legătură cu viața noastră, a pensionarilor, cu practica noastră cotidiană, iar eu cunoscând bine chestiunea, mi-a fost ușor, dar gândindu-mă la membrii Casei pe care o conduc, mi-a fost ușor să fiu de acord cu unele și să obiectez, motivat, la altele.

Mărturisesc tuturor că am fost foarte atent la dezbaterile proiectului Comitetului de femei, privind Programul activităților pe anul 2017. Programul prezentat în proiect este interesant și relativ complet, dar nu depășește capacitatea intențiilor noastre, de la Bârlad, Casa Noastră stând foarte bine din acest punct de vedere. Organizarea unor schimburi de experiență zonale și a unor dezbateri în cadrul asociațiilor teritoriale pe teme obișnuite – „Protecția drepturilor și libertăților femeilor pensionare în România” sau „Abuzul și violența asupra femeilor” –, precum și celelalte obiective, reprezintă un interes deosebit, meritul în stabilirea acestora avându-l doamna Luciana Cănilă, președintele executiv al Federației și președinta Comitetului de femei, cu o experiență vastă.

Am apreciat însă un Comunicat, redactat și semnat de domnul președinte Preda Nedelcu, care face publică aprecierea membrilor organizațiilor din structura Federației față de creșterea veniturilor a milioane de pensionari români, măsuri intrate în vigoare la începutul anului, prin grija Guvernului.

De remarcat poziția Federației, care cere Guvernului legitimat prin votul cetățenesc să continue activitatea de aplicare a măsurilor prevăzute în Programul de guvernare. De asemenea, cere demnitarilor și politicienilor să renunțe la declarații care ar putea propaga ura între cetățeni, pentru a ieși, cât mai curând, din „**regretabila criză care a apărut recent în România**”.

Ecourile acestui comunicat ne-au dat mai multă încredere în ceea ce trebuie să întreprindem pentru membrii asociațiilor pe care le conducem, în așa fel încât, prin experiența noastră de-o viață, să facem din România o țară a democrației adevărate, a libertăților cetățenești, a bunăstării și a încrederii în oameni.

Doar așa vom fi cu adevărat, și noi, demne exemple de urmat pentru nepoții noștri.

Gânduri și impresii de la... CENTRU, pe care am dorit să vi le transmit și Dumneavoastră.

De-a lungul unui an ...

Teodora Elena ZALDEA

An nou, luna lui făurar, dar afară deja „mroase” a primăvară, a ghiociei.

An nou, vremuri nici prea bune, nici prea rele, așa cât să nu uităm că pe-acest pământ nu-i totul numai pe roze.

An nou, mi-aș dori și v-aș dori să fie presărat numai de bucurii, cu sănătate și belșug în case, cu liniște și armonie, cu dorințe împlinite și proiecte realizate în speranța unui viitor mai bun.

C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad vă va fi mereu aproape, și-n buna-i tradiție, a pregătit și pentru anul 2017 numeroase activități cultural-artistice.

Luna ianuarie a debutat cu:

► **13 ianuarie a.c.**, Conferința „Argint e pe ape și aur în aer...”, omagiu pios adus marelui Poet Național Mihai Eminescu la comemorarea a 167 de ani de la nașterea sa. Poetul Petruș Andrei, conferențiarul evenimentului a ales să aducă în fața membrilor prezenți în sala „Alexandru Ioan Cuza” albumul semnat pictor Ion Daghi – „Plastica eminesciană” realizat la Chișinău în anul 2015. Volumul în discuție conține un număr de 39 de picturi inspirate

din lirica filosofică eminesciană, „câte o lucrare pentru fiecare an pământesc al lui Eminescu”, așa cum remarcă eminescologul Theodor Codreanu;

► **13 ianuarie a.c.**, prof. Gruia Novac în cadrul Conferinței „Ziua Culturii Naționale, emblemă a spiritului

românesc” a realizat o scurtă pledoarie privitoare la stadiul în care se regăsește cultura română. Manifestarea dedicată Zilei Culturii Naționale (15 ianuarie) s-a situat în categoria acelor evenimente menite a reaminti concitadinilor noștri și nu numai, românilor, că nu trebuie să lăsăm timpul să aștearnă uitarea și nepăsarea peste valorile fundamentale și perene ale națiunii române;

► **15 ianuarie a.c.**, asociația noastră a fost prezentă la Centrul „Mihai Eminescu” Bârlad la vernisarea expoziției grafice „Eminescu nemuritor”, semnată prof. Dionisie Gradu. Pe marginea personalității și operei Marelui Poet au susținut alocuțiuni prof. Theodor Codreanu, prof. Petruș Andrei și părintele protopop Vasile Lăiu;

► **23 ianuarie a.c.**, Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”

Bârlad în parteneriat cu Societatea de Științe Istorice, filiala Bârlad au organizat *Simpozionul „Unirea, Națiunea a făcut-o!”*, manifestare dedicată aniversării a 158 de ani de la unirea Moldovei cu Țara Românească (24 ianuarie 1859). Despre acest act istoric, etapă crucială pentru evoluția României au vorbit profesorii Oltea Rășcanu Gramaticu, președintele Societății de Științe Istorice, filiala Bârlad, Costel Pascaru și Marcel Proca;

Februarie a venit cu:

♦ **2 februarie a.c.**, prima conferință-eseu din ciclul evenimentelor dedicate

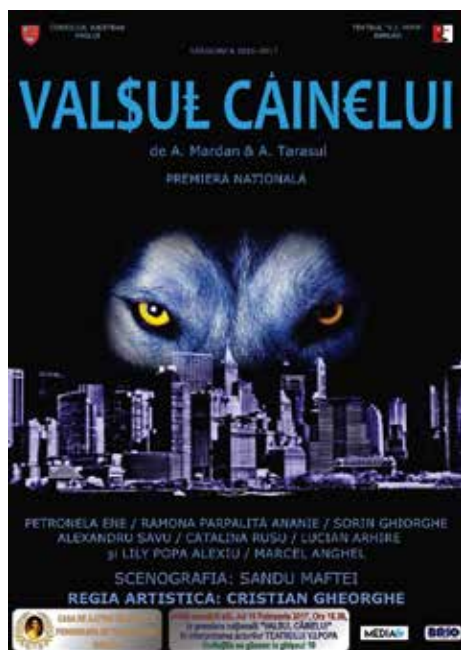
femeii pe care asociația noastră le-a realizat pe parcursul lunilor februarie-martie Conferința „Rezonanța cântecului pădurii în codrul fost frate cu românul”. Amfitrionul manifestării, Gruia Novac, a ales să evoce, pentru o primă astfel de conferință, personalitatea reginei Elisabeta, trecută în neființă în ziua de 1 februarie 1916, cunoscută în mediul literar-artistic sub pseudonimul Carmen Sylva. De asemenea, tot acum au fost aniversate prof. Lucia Munteanu ce a împlinit frumoasa vârstă de 72 de ani și Aneta Matei, membra Corului

„Crizantema” al C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad ce a aniversat 65 de ani;

♦ **14 februarie a.c.**, Centrul „Mihai Eminescu” Bârlad a pregătit *manifestarea culturală „Grigore Vieru, acum și în veac”*. Prof. Gruia Novac și criticul/istoricul literar Mircea Coloșenco au evocat personalitatea poetului moldovean Grigore Vieru, care dacă ar fi fost printre noi ar fi împlinit vârsta de 82 de ani;

♦ **16 februarie a.c.**, membrii asociației noastre au putut urmări în premieră națională piesa de teatru „*Valsul câinelui*” aparținând dramaturgilor ucrainieni A. Maradan și A. Tarasul pusă în scenă de actorii Teatrului „Victor Ion

Popa” Bârlad;

♦ **22 februarie a.c.**, iubitorii Thaliei au putut viziona în interpretarea Teatrului „Fani Tardini” din Galați celebra comedie a lui Ion Luca Caragiale – „O

scrisoare pierdută”;

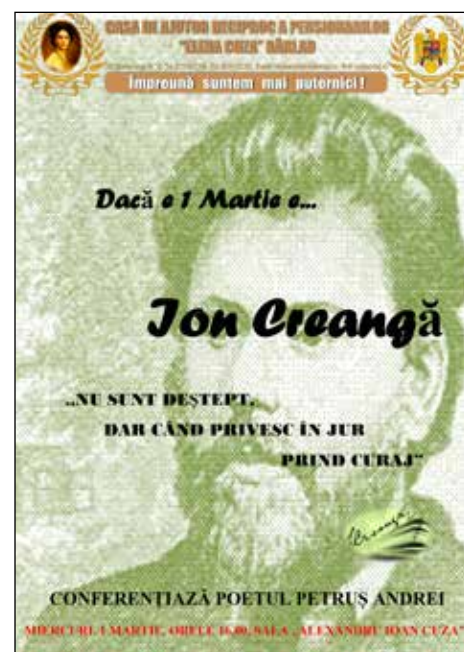
♦ **24 februarie a.c.**, parteneriatul dintre C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad și Societatea de Științe Istorie, filiala Bârlad s-a materializat încă o dată în cadrul Simpozionului „*Răscoala care zdruncină România*”, manifestare organizată cu prilejul împlinirii a 110 ani de la marea răscoală din 1907. Informații de ordin

istoric au fost prezentate de profesorii Oltea Rășcanu Gramaticu, Marcel Proca și Aurelia Juverdeanu, în vreme ce prof. Lucia Munteanu a ales să vorbească despre modul în care scriitorii epocii au ales să înfățișeze evenimentul. Tot acum, prof. Gruia Novac, în expunerea „*La români, Dragobetele-i în fiecare zi!*” a readus în atenția membrilor Casei vechi tradiții și obiceiuri specifice zilei de 24 februarie;

♦ **1 martie a.c.**, C.A.R.P. „Elena

Cuza” Bârlad, cu prilejul Mărțișorului și Zilei internaționale a Femeii (8 martie) a pregătit pentru membrii săi *Recitalul „Femeia, izvor curat de muzică și poezie”*. Poeții Petruș Andrei, Iftene Cioriciu și Ionel Dorin au închinat versuri în chip de omagiu femeii în multiplele-i ipostaze de mamă grijulie, de soție devotată, de profesionistă desăvârșită etc. De

asemenea, prof. Petruș Andrei a dorit să aducă un omagiu scriitorului copilăriei Ion Creangă, născut la 1 martie 1837 în cadrul conferinței „*Dacă-i 1 martie e Ion Creangă*”;

♦ **15 martie a.c.**, Paul Surugiu alias Fuego va poposi la Bârlad, în speță la asociația noastră cu ultimul său spectacol „*Lăsați-mi muzica!*”, spectacol aniversar prilejuit de împlinirea a 10 ani de turnee naționale.

În data de **9 februarie a.c.**, a avut loc prima ședință a Comitetului Director al Federației Naționale a Persoanelor Vârstnice din România din anul 2017.

Pe ordinea de zi a acestei întâlniri s-au regăsit următoarele puncte de discuție:

- ◆ informare privind unele probleme actuale de interes pentru federație și organizațiile teritoriale;
- ◆ concluziile analizei bugetelor pentru 2017 ale organizațiilor membre și a execuțiilor bugetare pentru 2016;
- ◆ prezentarea programului activităților pentru 2017 al Comitetului de femei;
- ◆ discutarea cererilor de afiliere la Federația Națională a Persoanelor Vârstnice din România ale unor organizații județene de pensionari;
- ◆ aprobarea datei ședinței pentru semestrul I a Consiliului Național și a proiectului ordinii de zi.

Din partea Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad la această primă întrunire a anului 2017 a participat președintele asociației, magistrat pensionar Nicolaie Mihai.

De asemenea, pe **16 februarie a.c.**, la Vaslui a avut loc ședința ordinară a Comitetului Consultativ de Dialog Civic pentru problemele Persoanelor Vârstnice. Discuțiile din cadrul întâlnirii s-au centrat pe analiza activității organizațiilor de pensionari din județul Vaslui în anul 2016.

C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad a fost reprezentată de președintele său, magistrat pensionar Nicolaie Mihai și de contabilul șef Dumitru Dima ce a prezentat bilanțul anului 2016 (mișcări de membri, număr de împrumuturi contractate, numărul de ajutoare nerambursabile oferite membrilor etc. pe parcursul anului 2016). Totodată, președintele Consiliului Județean al Persoanelor Vârstnice, Ioan Stamate a ținut să menționeze principalele activități derulate în anul ce a trecut. Le redăm și noi mai jos înspre informare:

- ▶ autoritățile publice locale și județene s-au implicat direct în buna organizare și desfășurare a activităților dedicate sărbătoririi Zilei Internaționale a Vârstnicilor și a sărbătoririi a 50 de ani de la căsătorie;
- ▶ datorită sprijinului direct primit de la autoritățile locale s-au putut organiza și desfășura activități sociale, culturale, de agrement, de socializare etc.;
- ▶ s-a renunțat la finanțarea primită de la Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice București;
- ▶ s-au publicat diferite materiale referitoare la situația materială și socio-medicală a persoanelor vârstnice, în presa locală, susținerea de interviuri la radio și dezbateri

la televiziunile naționale și locale;

- ▶ s-au oferit servicii de reprezentare pensionarilor și persoanelor vârstnice în relațiile cu instituțiile statului, telefonic și direct pe probleme de pensii, sociale, medicale, juridice.

De asemenea, Ioan Stamate a ținut să menționeze obiectivele pe care Consiliul Județean al Persoanelor Vârstnice Vaslui și le-a fixat pentru anul 2017, respectiv:

- ▶ înființarea de cluburi ale pensionarilor în toate comunele județului;
- ▶ subvenționarea pentru pensionari a transportului public local și interurban;
- ▶ realizarea de demersuri pentru dotarea centrelor de permanență din comunele județene cu instrumentarul medical-sanitar necesar îngrijirii pacienților.

CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

Împreună suntem mai puternici!

dispune de cel mai performant

APARAT pentru AEROSOL

Util în tratarea

- Bronșitei;
- Astmului bronșic;
- Laringitei;
- Mucoviscidozei;
- Faringitei;
- Pneumoniei;
- Traheitei;
- Deshidratării;
- Pre/post operativ;
- Sinuzitei.

Program

Luni - Joi 8.00 - 15.00

Vineri 8.00 - 14.00

PREȚ: 3 lei/ședință

Nebulizatorul Suchatzki
produs în Germania

Etaj 1, camera 19

Gruia NOVAC

Miopia ca paravan

Când efectele răului, în toate tonurile lui, se oficializează prin intervenția „legislativă” a puterii, poporul de rând, adică mulți și, adesea, ignorați de cei pe care chiar poporul i-a ales, se retrage la treburile sale (sic!), făcându-se (făcându-se?!) că nu... vede. Sau vede ca prin ceață. Sau ca printr-o sitică. El – poporul – știe că e „nepriceput”, „neinteresat” (!), „neputincios”, fiindcă nu foarte îndepărtatul trecut (200-300 de ani) l-a învățat și obișnuit cu... tăcerea și cumințenia.

Mi se va spune că poporul (nostru) n-a fost chiar întotdeauna așa, el a mai ieșit uneori din matca celor două însușiri, iar eu nu voi protesta. Dar acestea au fost accidente, nu permanențe. Revoluțiile, la noi, au fost întotdeauna bengale și mereu imitații dintr-o aiureală continentală. Iar răcoalele, la nivelul lor inițial, nu la imaginile exagerate ale orânduiri roșii, au avut caracter instinctual sau epidermic, cu aplecări spre primitivism și haos.

De dovezi nu e nevoie, că în România acestea nu funcționează. Cine aduce dovezi dacă a fost sau n-a fost ceea ce se zice că este evenimentul final al anului 1989? Ce dovezi oare trebuie să mai aducă cineva, ba chiar subsemnatul, realității că viața noastră, **in integrum**, de atunci și până în clipa în care scriu, e mai proastă, mult mai proastă decât în timpul susnumitului, cu o hilaritate nedeclarată, comunism? Societatea toată, de sus până jos, e infectată; și nimeni nu găsește leacul. Nu că nu s-ar găsi, dar nu se vrea. Băsescu, ajuns președinte dintr-un golan, ales însă în această funcție de un popor de orbeți, semianalfabeți și așteptând pomeni, indiferent din ce parte ar veni, azi încearcă nu știu ce regrete, nu că i s-ar fi trezit ceea ce nu are, conștiința, ci disperat că i se va cere – cumva, cândva – să pună umărul și efortul la reclădirea țării! Care țară? Țara căreia i-a uitat și numele, fiindcă școala românească, în afara unor excepții ne semnificative, dacă le raportăm la întreg, scoate pe bandă rulantă analfabeți cu diplomă. Așa se și explică de ce hăhăitul de Băsescu a putut dărâma țara, instituind teroarea, ruinând industria și flota, distrugând mijloacele de asigurare a sănătății oamenilor și... și...

Dar, mai aproape de noi! Priviți-l pe actualul președinte, cetățean român și-atât, că părinții au întors spatele țării și oamenilor care i-au făcut ceea ce sunt și s-au pripășit pe undeva printr-un land merkelez... Uitați-vă ce zâmbet are!

De vulpoi interesat doar de găinile grase, după care aleargă, sub pretexte diferite, pe multe meridiane, că la turism de găinar se pricepe. Urmăriți-i privirea! Zâmbetul fățarnic al gurii se prelungește în ridurile de la coada ochilor, lăsând impresia că rânjește viclean. Iar când nu vrea să răspundă întrebărilor dificile puse de ziariști, rostește lung

și somnoros, accentuând rostirea teutonică a consoanelor, un „mull-tzu-mesc” crispat, dublat de rictusul parșiv al gurii forțate să zâmbească scârbos. Țștia ne sunt conducătorii!

Să fie clar: nu mai dorește nimeni, dar nu exclud existența câtorva declasați, reîntorcerea la regimul impus de Moscova Sovietică. Dar traiul decent, revenirea la liniște, eradicarea fricii de ziua de mâine, reorganizarea statală și lupta împotriva dezordinii, micșorarea distanței dintre cei foarte bogați (niște lichele „înainte”!) și cei sărăciți de efectele „democrației” actuale, toate acestea, și altele 1001, avem dreptul să le solicităm. Nu în numele unor principii frumos redactate și demagogic prezentate, ci în numele vieții, al apropierii între români, între români și vecini, între români și neamurile celelalte, de mai departe chiar. Nu vrem aur, vrem un căuș de mălai auriu, nu vrem ospete boierești, vrem un măr, o nucă din livezile noastre și-un colăcel strămoșesc, ca să știm și noi că suntem ai lui Dumnezeu, nu ai Satanei.

Și vrem, vrem să nu ne mai prefacem că nu vedem. Miopia e o făcătură, o minciună conjuncturală, un paravan. Vrem zări deschise și transparență.

21 ianuarie 2017
Bârlad

UN CUVÂNT VECHI: NEABEȚEDAT (!)

Gruia NOVAC

E multă vreme trecută de când nu se mai folosește, cuvântul **neabețedat**. E atât atât de vechi, încât ne-ar trebui îndelungă cercetare ca să-i stabilim vârsta. Rostindu-l, nu cred că vă cere mare efort ca să-l asociați cu foarte cunoscutul „abecedar”, prima carte cu care face copilul cunoștință în primară. V-ați dumirit deci: **neabețedat** este individul care n-a avut parte de abecedar (sigur, din vina lui!) și-a rămas... analfabet.

Cuvântul e inclus în foarte numeroasa familie a noțiunii **prost**, așa că „neabețedatul” nu e străin de starea asta. N-am de gând, fiindcă nu-mi îngăduie nici spațiul, nici intenția, să explic împrejurările (sociale, familiale, economice, psihologice, intelectuale etc.) de care depinde un individ, în școlarizarea lui. Unii nu vor, alții nu pot. Pentru societate, ambii vor deveni o problemă, iar etichetarea lor cu epitete variate se explică, mai ales, prin comportamentul acestor nevolnici intelectual și atitudinal. Nu întâmplător, în funcție de zone, de rânduielile obștiilor sau neputința „subiecților” de a se adapta cerințelor, măcar minimale, ale comunității, li s-a spus (și încerc o selecție subiectivă din mult peste suta de cognomene): **bleg, nătăflet, nerod, prostănac, hăbăuc, metehău, tălălău, gogoman, prostănac, anapoda, balamut, ponc, tontovan, găgăuță, nebleznic, tontolog, lud, zevzec** și multe, foarte multe altele, arătându-ne nouă câte posibilități expresive are limba română, dar și cât de creativ este vorbitorul din veac al limbii române.

A fi prost înseamnă a nu ști carte, a nu avea judecată, a-ți lipsi inteligența, dar și a te comporta ca un primitiv, negândit, golănește, necivilizat, a deranja conștient pe cei din jur, fiindcă nu ai habar de consecințele comportamentului tău.

Folclorul și-a făcut din proști eroi, vezi, de exemplu, Tândală sau Bulă, ori Ionică Prostu' sau Bălălău. Într-o amplă și nereeditată culegere intitulată **Proverbele românilor** (1900-1901), Iuliu A. Zanne, culegătorul neobosit a mii de apoftegme (ziceri, proverbe), ne-a făcut cunoscute sute de asemenea „judecăți” despre prostie și proști, împărțindu-le pe sexe și îndeletniciri. Un proverb cu valabilitate universală este: „**Mai bine la vreme o picătură de minte decât în urmă un sac de minte**”, proverb pe care ar trebui să-l aibă în cap cei cărora gura le vorbește înainte de a gândi.

Literatura universală la îndemână nu-i iartă nici ea pe proști. În celebra comedie „Femeile savante”, Molière pune următoarea replică în rostirea unui personaj: „**Un prost învățat e mai prost decât un ignorant**”. Poetul Heinrich Heine, ironizându-i pe cei fără judecată, ne amintește: „**Proștii cred că pentru a cuceri Capitoliul trebuie să ataci mai întâi găștele**”. Pe când teoreticianul Boileau, în „Arta poetică”, ne atrage nouă atenția că „**Un prost găsește totdeauna pe unul mai prost care să-l admire.**” (Sic!)

Așa nu trebuie întinsă mai mult. E păcat că între noi, din motive de nediscutat aici, se află destui proști. E păcat. Dar

atâta vreme cât îi vom tolera, găsim-le **merite**, înseamnă că ne merităm soarta. Chestiunea nu-i nouă, e veche, se pare, de când lumea. Important este ca, atât cât se poate, dar trebuie să se poată, să stopăm ascensiunea proștilor, fiindcă ei sunt tupești; și nesimțiți. Convingeți-vă, citind cu atenție această poezie scrisă de Mihai Eminescu în 1877, adică exact acum 140 de ani.

Sună pietricica

Sună pietricica-n vale,
Cine-a pus țara la cale
Și acum la bătrânețe
S-a întins pe critice!

Ți-am citit cu indulgență
Și cu-amor eu criticaua,
O hazlie – impertinență,
Bat-o poarca, mănec-o caua.

Zice Darwin, după tine,
Cum că omul e-o maimuță –
Simt humorul de gorile
Când desmiard-o pisicuță.
Pisicuță criticoasă
Ce îți speli curata labă
Și-ți întorci dulce mustață,
Fii de treabă, fii de treabă.

Nu se scuipă-așa în oameni,
Nu se mănă astfel linte,
Fă politică, iubito,
Fii cuminte, fii cuminte.

Acolo vei pute spune
Tot ce vrei – căci ș-așa nime
Nici te-aude, nici te crede,
O, sublimă, o sublimă!

Nu se trec la noi potcoave
De la iepe de mult moarte –
Pune-te de nvață, dragă:
Nu știi carte, nu știi carte.

(1877)

Sistemul nervos vegetativ

Daniela TEODURU

Specialist în kinetoterapie și motricitate specială

Motto: „Atunci când lucrurile nu ies în modul în care voiam noi să iasă, cu siguranță suntem feriți sau protejați de ceva.”

(Maria Timuc)

Așa cum în ultimii ani se discută și se pune accent tot mai mult pe drenajul limfatic, mi-aș dori ca și sistemului nervos vegetativ să i se dea o mai mare importanță, mai ales că din ce în ce mai mulți pacienți sunt diagnosticați cu acest dezechilibru al sistemului nervos vegetativ.

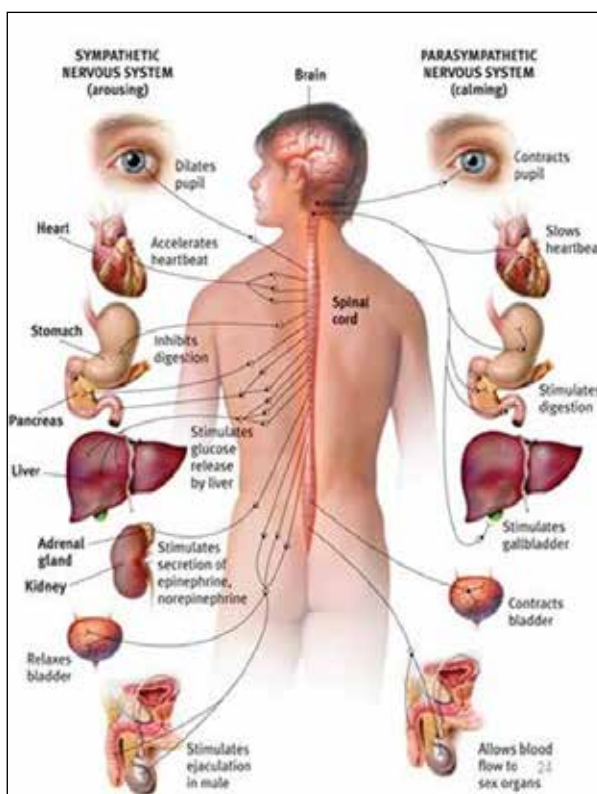
După cum știm, din punct de vedere funcțional sistemul nervos poate fi clasificat în sistem nervos somatic și sistem nervos vegetativ.

Dar ce rol are sistemul nervos vegetativ numit și sistem nervos autonom? Reglează activitatea organelor interne (viscerelor) la vertebre, și împreună cu sistemul nervos somatic asigură echilibrul organismului și mobilitatea mușchilor. Acest sistem nervos vegetativ, funcționează relativ independent de sistemul nervos central, adică de creier. Controlează funcțiile importante vieții organismului cum ar fi: presiunea sanguină, activitatea cardiacă, procesul de digestie, procesul de schimburi între organism și mediu, mai poate coordona organele sexuale sau mușchii globului ocular. De asemenea, influențează sistemul nervos central și sistemul nervos periferic. Acest sistem nu poate fi controlat în mod conștient de un individ.

Tulburările acestui sistem pot apărea izolat sau ca rezultat al unei alte afecțiuni cum ar fi: Parkinson, alcoolism, diabet. Aceste probleme pot afecta fie o parte a sistemului, fie întreg organismul.

Foarte mulți pacienți în urma unor probleme cum ar fi: supărare, stres, oboseală cronică ajung în prima fază la cabinetele de cardiologie pentru că starea pe care o au este una foarte ciudată, iar în subconștientul lor este clar că au probleme cu inima. Mulți dintre ei nu reușesc să explice, să descrie medicului ce simt: ba nu pot respira, ba transpiră foarte mult, unii se simt fără puteri, sunt foarte moleșiți, alții simt furnicături, amorțeli etc. Iar toate aceste confuzii nu fac decât să îngreuneze munca medicului, pentru că de multe ori

după investigațiile făcute, pacientului i se transmite că inima lui este perfect sănătoasă și că ar fi mai bine să se îndrepte către un neurolog.

„Binele nostru depinde de binele celorlalți.”
(Maria Timuc)

Sindromul de durere regională se caracterizează prin durere intensă sau senzații de arsură. Cauza nu este cunoscută, dar se spune că un „scurtcircuit” în sistemul nervos este responsabil. Acest „scurtcircuit” afectează fluul de sânge și glandele sudoripare din zona afectată. Nu există un test diagnostic specific, luându-se în calcul numai semnele și simptomele manifestate. Acest sistem este alcătuit din celule ce formează centrii reglatori situați în măduva spinării, trunchiul cerebral și creier, primind informațiile pe căile senzoriale, provenind de la fiecare organ.

Auzim de multe ori: „domnule am fost la doctor și mi-au zis că nu am nimic, că sunt perfect sănătos, dar totuși eu mă simt foarte rău.” Aceste persoane sunt considerate ca fiind nebune, numai prin faptul că nu li se poate pune un diagnostic clar.

Îngrijorător este faptul că în ultimul timp acest fenomen s-a generalizat, cuprinzând toate vârstele și toate păturile sociale, dar în mod special la cei care se reîntorc acasă din străinătate, neputând face față stresului. Acești oameni ajung să învețe că singura lor

suferință este cea pe care și-o produc.

Este foarte adevărat că trăim într-o lume falsă, o lume plină de mincinoși și vrem nu vrem stresul ne doboară. Ne simțim încorsetați pentru că mulți dintre noi observăm cum piesele de teatru nu se mai joacă pe scene, se joacă în afara lor, cu actori falși, actori mincinoși, cu tot felul de marionete. Păcat ... păcat, că nu lăsăm adevărații actori să-și facă meseria cum știu ei mai bine, așa cum se cuvine adică pe scenele adevărate, iar noi dacă ne mai numim OAMENI să-i aplaudăm.

În fraza de încheiere nu-mi rămâne decât să vă doresc pace și liniște sufletească.

Formația vocal-instrumentală „Doina Similei” VIS ȘI REALITATE!

Motto: „Când îți dorești ceva cu adevărat, tot universul conspiră pentru îndeplinirea visului tău.”

(Paulo Coelho)

Formația de mandoline „Doina Similei” însumează valorile culturii populare din comuna Alexandru Vlahuță, identificând, conservând și valorificând datele folclorice, proiectându-le în contextul socio-politic contemporan.

Ansamblul stimulează în mod susținut procesul de creație populară la nivelul genurilor artistice, sub semnul configurării valorice în context local și zonal.

Astfel principalele direcții de activitate sunt: sprijinirea activității extrașcolare, realizarea programelor de educație permanentă în parteneriat cu instituțiile de specialitate din județ și din țară, inițierea și sprijinirea proiectelor și programelor de promovare a obiceiurilor și tradițiilor populare.

Din punct de vedere etnofolcloric, regiunea „Colinele Tutovei” conferă un vast spațiu de studiu și cercetare. Nevoia de exprimare artistică a țăranului, într-un mod atât de divers și stilizat, s-a concretizat în creații artistice de mare valoare. Noi am promovat piese folclorice cum ar fi: „Sunt țărană mititică”, „Pe Valea Bârladului”, „Sunt fată de la Bârlad”, „Sârba de la Pogonești”, „Sârba asfaltul”, „Hora maramei”, „Florica”, „Polca din Vaslui” și multe alte piese, multe preluate din Culegerea de folclor vasluian a profesorului Niolae Balan, fostul dirijor al Ansamblului folcloric „Trandafir de la Moldova” din Bârlad.

Unicitatea creațiilor artistice ale culturii țăărănești rezidă în îmbinarea valorilor tradiționale pline de vigoare, păstrate cu grijă de-a lungul generațiilor și transmise cu consecvență mai departe. Numeroasele aspecte ale vieții spirituale (obiceiuri, moduri de viață etc.) împreună cu pitorescul etnografic al ținutului constituie un complex de forme

mani-festate în arhitectura țăărănească, țesături, meșteșuguri, obiceiuri, cântece și jocuri.

Șansa noastră este dată de ceea ce aproape toate națiunile occidentale au pierdut: sacrul, viața rurală, existența unor forme de cultură populară și de viață arhaice, a patrimoniului imaterial, pe care nu le mai putem întâlni altundeva.

Moldova este depozitarul unei culturi populare de o valoare deosebită, pe care noi și prin noi, poporul român s-a străduit permanent să o pună în valoare și, mai mult de atât, să o pună în circulație, în țară și în lume. Tocmai această bogăție ne obligă să nu uităm nimic, începând de la oamenii care au muncit de-a lungul anilor până la cele mai mici obiceiuri și detalii legate de tradițiile comunei noastre, ale județului nostru.

În derularea proiectelor și programelor culturale pe care și le propune, Formația de mandoline „Doina Similei” colaborează cu diverse instituții și organizații culturale județene, cu instituții de specialitate, organizații nonguvernamentale, persoane juridice de drept public sau privat și cu persoane fizice, fără a exprima niciun fel de interese de grup (etnice, politice, religioase, etc.). Conjugarea eforturilor între diverși parteneri culturali își demonstrează eficiența prin inițierea și derularea unor proiecte culturale complexe, adresate unui număr mare de beneficiari, urmărind atingerea unor indici de performanță ridicați.

În acest an am colaborat cu Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, Asociația

nonguvernamentală „Neam unit”, Mănăstirea Alexandru Vlahuță, Școala Gimnazială „Al. Vlahuță” (sub al cărui patronaj funcționăm) și doamna senator Gabriela Crețu, care ne-a ajutat la deplasarea formației noastre la festivalul de la Tecuci..

Prima realizare a formației noastre din acest an a fost în 24 ianuarie când, o nouă generație de instrumentiști au început studiul interpretării la mandolină, mandolă și țimbal. Este vorba de un număr de 15 interprete la mandolină, trei interprete la mandolă și un interpret la țimbal.

Pentru anul următor ne propunem inițierea unor elevi în arta interpretării la acordeon și contrabas.

Anul 2016 a fost bogat în activități pentru formația noastră, participând la două festivaluri de folclor (Cozmești-Galați, 9 mai 2016, trei premii I, un premiul III și o mențiune), (Tecuci-Galați, 28 august 2016, trofeul festivalului și diplomă de excelență) și Concursul interjudețean al obiceiurilor de iarnă DATINA – Vaslui, 17 decembrie 2016, premiul I.

Activitățile cultural-educative la care a participat formația noastră au fost mult mai multe.

Amintim cu drag cele sponsorizate de CARP „Elena Cuza” din lunile aprilie („De la Florii la Paște”), iulie („Icoana țării, noi o purtăm în suflet!”), octombrie (Înțelepciunea bătrâneții și elanul tinereții dau vigoare vieții”) și decembrie („Ninge iarăși în decembrie, cu credință-n visuri mari!”).

Activitățile cultural - educative inițiate de Școala Gimnazială „Alexandru Vlahuță” și Mănăstirea Alexandru Vlahuță sunt mult mai multe.

Spațiul de lucru în care își desfășoară activitatea Formația vocal-instrumentală „Doina Similei” se află în clădirea Școlii Gimnaziale „Alexandru Vlahuță”. Aceasta cuprinde o sală de clasă și o magazie de materiale.

Mulțumim C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad pentru colaborarea în inițierea și realizarea unor frumoase activități cultural-educative.

De asemenea, mulțumim Școlii Gimnaziale „Alexandru Vlahuță” și Asociației „Neam unit” pentru sprijinul acordat pentru achiziționarea unor materiale de practică culturală.

Instructor artistic
Prof. Jorj DULGHERU

Ecouri

Stimate domnule profesor Gruia Novac,

Prin bunăvoința maestrului Serghei Coloșenco, am intrat în posesia publicației „Viața noastră” nr.33. Chiar de la prima copertă, am fost profund impresionat. Fotografia este magistrală. Ca pensionar, de un cincinal, fotografia mi-a mers la inimă.

Revista este plină de materiale remarcabile! Poezii, proză, dar și rebus. Vreau să vă felicit din toată inima, pentru minunata revistă!

Felicitări echipei redacționale!

Am citit revista, pagină cu pagină, m-am delectat cu rebusurile din cuprinsul revistei. Domnul Vasile Ilucă cu a sa rubrică „Proză scurtă în grai moldav”, mi-a mers la inimă!

De departe cel mai mult m-a impresionat materialul dumneavoastră: „Viața ca dezlegare... de rebus!” Regretatul Nicolae Viorel Vilceanu, a realizat timp de mulți ani, la Radio Iași, rubrica rebusistă „Enigmistică sonoră”. Cu mâna pe inimă vă spun că am ascultat toate emisiunile. Am rezolvat cu mare plăcere problemele propuse. Am avut un singur eșec!

Vă expediez și câteva „Scurtissime”, dacă o să le găsiți interesante, le puteți publica.

Kolea Kureliuk

Sat Măriștea Mică, comuna Dărmănești, județul Suceava

10 scurtissime

1. Regii pot totul! Dar cei care sunt lângă regi, pot și mai mult.
2. Dacă ai un alt punct de vedere decât al șefului, treci pe la oculist până nu-i târziu.
3. Uneori mâinile se strâng pumn, ca să nu mai tragi palme.
4. Dacă ești o comoară, să dai statului partea ei.
5. Își ieșea din fire, ca din cabinetul șefului.
6. Memorii – povești despre sine.
7. Cei mai mulți bărbați plâng numai din cauza cepelor.
8. Unde beau doi, al treilea nu trebuie chemat, vine singur.
9. Nu pune punct la sfârșitul unei lucrări, s-ar putea să fie nevoie de semnul întrebării.
10. Uneori cei orbi văd ce noi nu putem pipăi.

VIZIUNEA EPIGRAMIȘTILOR ROMÂNI DESPRE „VIAȚA NOASTRĂ” ÎN FAMILIE

Selecție de Nelu Vasile - NEVA

Femeia

Strunită de-un talent cum se cuvine,
Femeia-i o vioară ce o știi
Capabilă de sunete divine,
Dar nu în orice mâini de ageamiu.

Ilie CIOBESCU

Vârsta femeilor

Și la vârstă-naintată
Ne va demonstra femeia
Cum că ea, la vârsta-a treia,
Nu ajunge niciodată...

Teodor PORTĂRESCU

Unui soț

La groapă stă îndurerata-i soață
Cu ochii plânși și sufletul cernit
Încât, chiar mortul, de-ar fi fost în viață,
De-atâta chin și jale-ar fi murit.

Traian MECOTĂ

Unei soții

Erai frumoasă ca un vis
Când să te ia el a decis.
Dar bietul nu avea habar
Din vis c-o să-i ajungi... coșmar.

Nicolae GĂRDESCU

Unei tinere fete

‘Nainte de-a te mărita,
Deschide ochii, draga mea!
Dar, după ce ești măritată,
Închide ochii câteodată!

Ion I. MIOC

Bărbatul

În trecut spunea tot natul
Că stăpânul e bărbatul;
Astăzi, însă, cine oare
S-ar complăce în eroare?

Nicolae HALMAGHI-SCOREANU

Femeilor de ziua lor

An de an, cu mare fast,
Ziua le-o sărbătorim.
Dar mă mir, că, prin contrast,
Numai noi îmbătrânim.

Mircea OANCEA

Conjugală

„Ea e jumătatea mea!”
Spuse domnul plin de sine;
De! Probabil că știa
Ce procent îi aparține.

Ion ZAHARIA

Femeia

Îi displace mult minciuna,
Păcălită greu se lasă,
Dar te crede totdeauna
Când îi spui că e frumoasă!

Sorin BEIU

Portret de bărbat

Zâmbet pe figură,
Riduri câte vrei,
Țigaret în gură,
Ochii... pe femei.

Nelu IONESCU-QUINTUS

Armonie conjugală

În treburile mici decide ea,
De-s mari, decizia-i a mea;
Doar că-n meniul meu model
Probleme mari nu sunt defel.

Virgil ȘCHIOPEȘCU

Domestică

Ca marinar de cursă lungă,
De când la pensie îl scoase,
Plictisul soața i-l alungă,
Ținându-l doar în cart la vase!

Barbu MORCOVEȘCU-BARMO

Unei doamne

Privind-o lung îmi spun mereu,
Prins de-o sublimă încântare:
Ce splendid ar fi versul meu
Să aibă-asemenea picioare!

George LESNEA

Soțul în suferință

Mi-a dispărut, acum un an,
Soția-n blană de-astrahan.
Și, ca din piept să-mi vindcă rana,
Rog, pe făptaș, s-aducă... blana.

Gheorghe PĂUN-ULMU

Căsnicie „model”

Menajul nostru mult sporit
S-a transformat, pe nesimțite,
Că „de la lingură-am pornit”
Și-acuma suntem la cuțite.

Dimitrie JEGA

Căsnicie modernă

În viață, vrând o mângâiere,
Un lucru bun au învățat:
Repetă lunile de miere,
Făcând concediul separat.

Titu IONESCU-BOERU

Unei amice

De patruzeci de ani în șir,
O felicit de ziua ei.
De patruzeci – ca un martir
Și ea susține că de... trei!

Ion PENA

Argument

Eu nu mă cert cu soața niciodată
(Oricât ar fi de mare supărarea),
Căci totdeauna, ca și prima dată,
E foarte scumpă... împăcarea!

Nicolae MOISIU

În noaptea nunții

Mireasa albă ca de nea
Pășește ferm și natural,
Că drumu-acesta-l cunoștea
Și fără marșul nupțial.

Pavel BUCȘA

Conviețuire

Cam așa e-n viață
Când nu e tandrețe:
Unul face față,
Altul, fețe-fețe!

Nicolae LUPESCU

Negarea negației

Insist să-i cer un rendez-vous,
Dar poți ghici ce vrea femeia?
Deși o ține „Nu!” și „Nu!”
Discretă îmi strecoară cheia!

Cornelius ENESCU

Soției mele

De-mi faci capul calendar,
Las la voia dumatăle
Să reduci din el măcar
Sărbătorile legale.

D.F. IONESCU-GHINDENI

Unui dirijor

Cu plecăciune viu și te implor
Să-mi faci un mare bine, dacă vrei,
Primește-o pe nevasta mea în cor,
Să scap și eu puțin de gura ei...

Ion BUTNARU

Femeile trăiesc mai mult decât bărbații

Statistica ne-a lămurit:
Sub bolta zărilor albastre
Mai multe zile-au de trăit
Că le mănâncă pe-ale noastre.

Constantin POPESCU-BERCA

Catrina, de N. N. Tonitza

Florian Pricop

60 de ani de rugby la Bârlad

(6)

Ediția 1959

În această ediție de campionat, constructorii evoluează pe prima scenă valorică a țării alături de echipe consacrate, fiind a doua reprezentantă a Moldovei la acest nivel. La finele turului, *Constructorul* ocupă poziția a VI-a în clasament, dând speranțe iubitorilor de rugby din Bârlad pentru un frumos final de campionat. Nu a fost să fie așa pentru că o serie de jucători au plecat odată cu mutarea șantierului în altă zonă a țării, o parte dintre jucătorii militari s-au liberat, iar fondurile începeau să fie din ce în ce mai puține, deși echipa a avut o evoluție bună în prima parte a campionatului. Așa că retrogradarea a fost iminentă.

Componenta Diviziei „A”:

1. Progresul București
2. CFR Grivița Roșie
3. Dinamo București
4. Știința București
5. C.C.A. București
6. Metalul București
7. Știința Cluj
8. Știința Timișoara
9. Știința Petroșani
10. C.S.M.S. Iași
11. Petrolul Ploiești

12. Constructorul Bârlad

Lotul folosit: Gheorghe Dobrescu, Iulian Brăescu, Gheorghe Vasiliu, Nicolae Cheleş, Mihai Popa, Vasile Aelenei, Anton Grandore, Mihai Partene, Laurențiu Cosma, Aurel Stanciu, Ilie Pascal, Nicolae Duță, Gheorghe Băncănu, Ioan Alexandru, Dumitru Năstruț, Emil Gidei, Ioan Patrichi, Eugen Gidei, Carol Ardöi, Ioan Dănilă, Gheorghe Scobercea, Viorel Călin, Mircea Paiu, Cornel Văleanu, Nicolae Balcan, Mircea Mănescu, Gheorghe Melinte, Ion Zbîncu. Antrenori: Dragoș Țenescu și Nicolae Balcan.

Au mai făcut parte din lot: Zbîncu, Păun, Melinte (internațional), Calalb, Giugiuc (internațional la lotul de

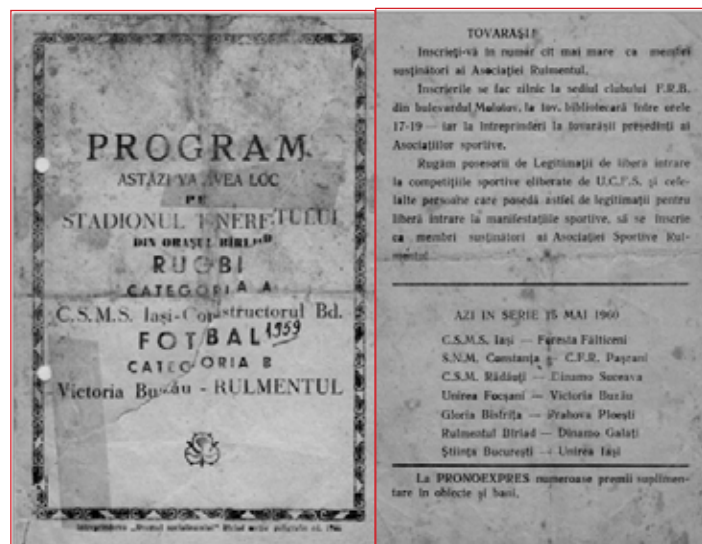
tineret), Glavasky (internațional), Pitrop și Negrilă.

Din anul 1959 avem un program de meci care anunță un cuplaj rugby – fotbal, pe Stadionul Tineretului din Bârlad. Astfel, rugbyștii de la *Constructorul* întâlneau pe cei de la C.S.M.S. Iași, iar fotbaliștii de categoria „B” de la *Rulmentul* jucau în compania celor de la *Victoria Buzău*.

Iată XV de start al constructorilor: Vasiliu, Zbîncu, Dobrescu, Grandore, Păun, Melinte, Pascal, Cosma, Calalb, Ardöi, Scobercea, Giugiuc, Paiu, Gidei, V. Călin.

Pentru ieșeni au jucat: Mihailov, Herghelegiu, Caia, Borșaru, Rotaru, Arfire (viitorul profesor de geografie, mai târziu component și al lotului bârlădean), Papanagă, Drobotă, Mazilu, Săndulescu, Mănescu (ex-bârlădean), Vizitiu, Huțanu, Mațievski și Rozemberg.

Autorul programului de meci atenționa faptul că ieșenii aveau în lot câțiva jucători de perspectivă în rugbyul românesc ca Arfire, Mihailov, Mihalcea etc., dar și rezultate bune, practicând un joc modern. Meritele fiind și ale antrenorului Jinga. În afara de lotul amintit, nimic despre bârlădeni.

Gazeta „Rulmentul” în care au apărut materiale sportive, legate de activitatea rugbyștilor.

Ediția 1960

Echipa celor de la *Constructorul* este preluată de Fabrica de Rulmenți și înscrisă în campionat cu denumirea de *Rulmentul*, denumire ce o va purta timp de 47 de ani, adică până în anul 2007 când echipa este preluată de Consiliul Local și Primăria Bârlad și înscrisă în campionat cu numele de *Rugby Club Bârlad*.

O serie de jucători pleacă la echipe din Ploiești și Brașov, precum Mirea, Melinte, Turlacu, Zbîncu, Păun, Calalb, Brăescu etc.

Evoluând în Divizia „B”, bârlădenii câștigă Seria a III-a, merg la București pentru a susține meciul de baraj în compania celor de la *Olimpia* Brașov. Rulmentistii ratează șansa de a reintra în Divizia „A”, așa că se mulțumesc să atace acest obiectiv în edițiile următoare de campionat. Acest deziderat se va împlini doi ani mai târziu, în 1962, după care va urma o lungă perioadă de staționare pe prima scenă valorică a rugbyului românesc.

Pe Stadionul „Tineretului”, bârlădenii urmăresc primul meci internațional intercluburi *Rulmentul – Poznany* (Polonia). Scor final: 12-9.

Iată lotul folosit în acest an: Anton Grandore, Mihai Popa, Gheorghe Dobrescu, Gheorghe Vasiliu, Alexandru Stanciu, Laurențiu Cosma, Gheorghe Bănceanu, Ilie Pascal, Ștefan Cristea, Ion Patrichi, Dumitru Năstruț, Viorel Călin, Ionică Florin, Ioan Dănilă, Carol Ardöi, Constantin Cîrlan, Constantin Datcu, Mircea Paiu, Ioan Alexandru, Gheorghe Scobercea, Octavian Ștefaniu (de la *Zimbrul* Tecuci), Emil Gîdei, Eugen Gîdei, Sergiu Arfire, Mihai Partene, Silviu Călin. Antrenor și jucător: Nicolae Balcan.

Dintr-un program de meci din 15 mai 1960, aflăm că în acea duminică avea loc un alt cuplaj rugby – fotbal, cuplaje care făceau deliciul miilor de spectatori. De la ora 15:15, în cadrul Campionatului de calificare, rulmentistii întâlneau pe *Dinamo* Bacău, iar de la ora 17:00, fotbaliștii jucau cu cei de la *Dinamo* Galați, în cadrul categoriei „B”. Pe pagina a doua găsim un apel către tovarășii și tovarășele din orașul nostru:

„A.S. *Rulmentul* mergînd pe drumul trasat de Hotărîrea C.C. al P.R.M. și a Consiliului de Miniștri din 2 iulie 1957, dezvoltă zi de zi sportul de performanță în orașul Bîrlad.

Pentru dezvoltarea cu succes a sportului de performanță este necesar ca asociația noastră să-și creeze o puternică bază materială.

Această bază materială nu poate fi creată fără sprijinul dumneavoastră, suporteri, susținători activi ai A.S. *Rulmentul*

Bîrlad.

În acest sens, lansăm un călduros apel și vă invităm să deveniți membri susținători ai Asociației. Membri susținători pot deveni acei ce plătesc o cotizație lunară de 10 lei și vor primi pe baza tichetului de susținător, bilete cu preț redus.”

Această pagină mai cuprindea și echipa probabilă a rulmentistilor.

Pagina a III-a este ocupată cu loturile celor două echipe de fotbal, precum și un indemn de a juca la „Pronosport” și „Pronoexpres”, pentru a contribui la dezvoltarea bazei materiale, a mișcării de cultură fizică și sport.

Pagina a IV-a, un alt apel și o altă rugămintă:

„Înscrieți-vă în număr cât mai mare ca membri susținători ai Asociației Sportive *Rulmentul*. Înscrierile se fac zilnic la sediul F.R.B. din bulevardul Molotov, la tov. bibliotecară între orele 17-19, iar la întreprinderi la tovarășii președinți ai Asociației sportive. Rugăm posesorii de Legitimății de liberă intrare la competițiile sportive eliberate de U.C.F.S. și celelalte persoane care posedă astfel de legitimății pentru intrare liberă la manifestațiile sportive, să se înscrie ca membri susținători ai Asociației Sportive *Rulmentul*.”

În altă ordine de idei, duminică, 17 iulie 1960, de la orele 18:00, bârlădenii au avut ocazia să urmărească, pentru prima dată în Bârlad, un meci internațional între *Rulmentul* și echipa poloneză *Poznanya*, meci pe care bârlădenii aveau să-l câștige cu 12-9.

Iată câteva gânduri de dinaintea acestei întâlniri:

Dumitru Berlea, președintele Secției de rugby: „Legătura și voința manifestate în ultimul timp de echipă mă fac să anticipez o victorie a noastră, cu toate că, pentru prima dată *Rulmentul* întâlnește o echipă străină și de certă valoare. Deși echipa se află în pauză după prima parte a campionatului (acesta se derula pe perioada unui an calendaristic, primăvara-toamna, ca și acum de altfel), totuși exigența antrenamentului de pînă acum, cît și voința manifestată de jucători pentru realizarea unui meci de calitate, întărește afirmația făcută și, în mod sigur, va satisface spectatorii bârlădeni”.

Nicolae Balcan, antrenorul echipei: „Nu anticipez rezultatul ce-l vom obține. Am încredere în băieți și sper că nu vor înșela așteptările. Doresc de la echipa pe care o conduc, același joc eficace și spectaculos, indiferent că în față va avea un adversar de valoare, ca echipa *Poznanya*”.

Mircea Paiu, căpitanul echipei: „Un rezultat favorabil în primul nostru meci internațional m-ar bucura mult. Noi însă dorim și ne vom strădui să facem un joc de calitate, spectaculos pentru a satisface, în primul rînd exigențele publicului bârlădean, care s-a dovedit a fi în ultimul timp un bun cunoscător al jocului cu balonul oval”.

Gheorghe Bănceanu, jucător de linia a II-a: „Privesc acest joc cu cea mai mare seriozitate și doresc să obținem un rezultat bun. Dorința mea, ca și a tuturor colegilor de echipă, este să facem un meci frumos, indiferent de valoarea adversarului”.

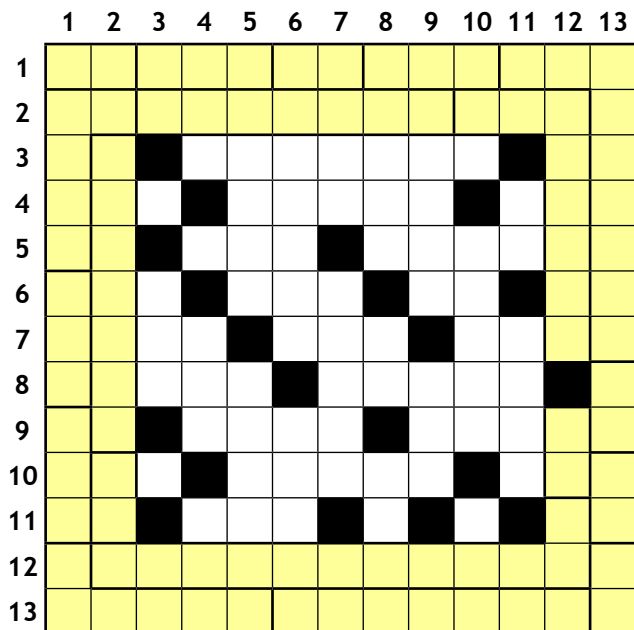
Laurențiu Cosma, jucător de linia a III-a: „Joc pentru prima dată cu o echipă străină și de aceea sunt foarte emoționat. Ca jucător de înaintare, mă voi strădui din răsputeri pentru a aduce din plin contribuția mea la jocul echipei, în felul acesta să obținem o victorie de prestigiu pentru rugbyul bârlădean, dovedind publicului că merităm atenția ce ne-o acordă”.

Cu un lot numeros și valoros, rulmentistii, care ocupau în acel moment locul întâi, s-au impus cu 12-9, fără să forțeze prea mult. Echipa *Poznanya* activa în prima ligă poloneză.

Din lotul aliniat de bârlădeni au făcut parte și câțiva ieșeni, de la C.S.M.S., Ion Borșaru, Gheorghe Herghelegiu, Gheorghe Droboță, Emil Rădulescu, precum și antrenorul Gustav Fanella.

VIZIUNE PRIVIND VIAȚA NOASTRĂ (5)

(fantezie)

ORIZONTAL: 1) ... 2) ... 3) Ros pe margini! - Absolvire de plată - E gălăgios pe margini! **4)** Cea de colo - Spus în consecință - Găunos fără miez! **5)** Prinse la strâmtoare! - Avantajul maturului! - De culoarea cuprului (pl.). **6)** Cod aeroport Rio Cuarto (Argentina) - A parca în centru! - Semn nemărginit! - Tratat bilateral! **7)** Să mergem (var.) - Numit în lipsă - Trece prin parc. **8)** Dânsa s-a făcut de râs - Baie cu aburi. **9)** Stup gol! - Pulpa piciorului (pop.) - E doar o porție. **10)** În mijlocul unui triedru! - Se rupe la un an de la naștere - Un om oarecare. **11)** Scoși din vid! - E întreg - Nică nu suportă comparație! **12) ... 13) ...**

VERTICAL: 1) ... 2) ... 3) Urcate în arcă! - Trecută prin apă - Lăsat în urmă! **4)** Localitate în Franța - Mediu marin! - Spus de la obraz. **5)** Plantă fără sevă - Are rolul lui în viață (pl.). **6)** Bici rusesc (pl.) - Oxid de titan. **7)** A pierde din vedere - Înlocuitor de pățul - Suit pe jumătate! **8)** A fi în așteptare - Secată fără limite! - Măsoară presiunea. **9)** O opinie - Curat în sine! - Puse în naos! **10)** Grupul doamnelor - A lăsa pe altădată - Probe funcționale ventilatorii (abr.med.). **11)** Jumătatea lui Pele! - Băgate în samă! - Plătit de la centru! - Siloz gol! **12) ... 13) ...**

Dicționar: RCU, AAS, PFV.

P.S.: Pornind din stânga sus și urmând în spirală traseul rasterat, veți descoperi viziunea lui Gheorghe Șchiop cu privire la viața noastră (epigrama cu titlul "Cursul vieții").

Nelu VASILE - Turburea, Gorj

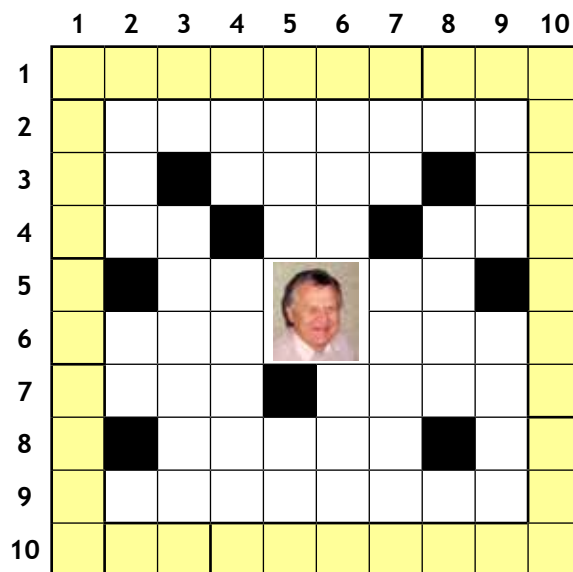
Stimate Domnule Serghei Coloșenco,
 Iubit prieten,

Asigurându-vă de respectul nemărginit și aleasa prețuire ce vi le port, aniversarea zilei Dumneavoastră de naștere îmi oferă prilejul să vă adresez sincere urări de sănătate, bucurii nesfârșite, împliniri depline, inspirație perpetuă și tradiționalul...

La mulți ani !

Adaug o felicitare specifică:

ANIVERSARE (fantezie)

ORIZONTAL: 1) ... 2) Divertisment muzical la teatru. **3)** Prinse-n snop! - Trecere rapidă în zbor - Cost mediu! **4)** Avantajul oricărui matur! - Scăpată de amar! - Ținută la școală (pl.). **5)** Incluse în urbe! - Gheb în spate! **6)** Lelița de la țară - Sculă pentru bușteni. **7)** Are treabă la oraș - Stradă centrală pietonală. **8)** Se poate lăuda cu podoaba facială - Coș gol! **9)** La urma urmei (var.). **10) ...**

VERTICAL: 1) ... 2) Animal ținut în brațe - Adăpostite în radă! - Îndemn la sădire! **3)** Rămurat la exterior! - Ieșire pentru apidele lucrătoare. **4)** Spărgător de piatră - A se zbengui la gârlă. **5)** Patronul bisericii - Cară grăunțe la moară. **6)** Mai mare peste dune - Înălțimi. **7)** Lied neatacat! - Haină cu carouri. **8)** Caz marginalizat! - Vechiul șef de sală (var.) - Ieșire din cale! **9)** Motiv de cusătură - Duce o viață retrasă. **10) ...**

Nelu VASILE

**URĂRILE
 LUI
 DUMITRU
 DAVID
 (Luică)**

Domnului Serghei COLOȘENCO

DE ANIVERSARE

(Triverb anagramat: 2, 5, 3...)

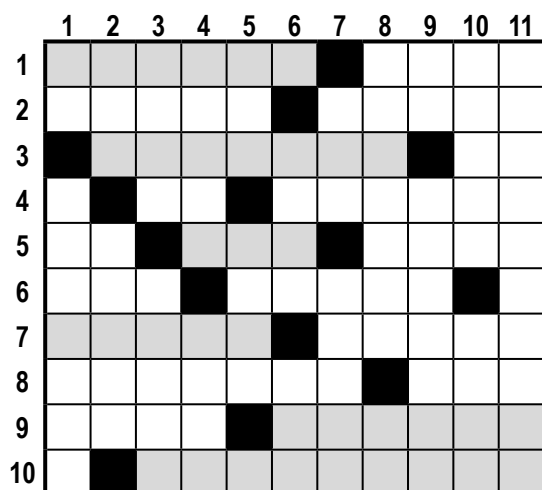
(Biverb: ...2, 7!)

SERGHEI

U³ Ri

Dezlegări: Viziune... UNRAUCUAPELIN - EACASNICALENI - RS - SCUTIRE - GS - AIA - ATARE - AHT - MT - ATU - ARAMII - RCU - ARC - EM - TT - AIDA - IOC - ALEE - ILARA - SAUNA - C - SP - ICRA - RATIE - IED - TURTA - INS - VD - TOT - O - P - NI - NIAERISRAFSEA - URTNILUROVZIU (Un râu cu ape liniștite/ Ce-și au izvorul într-un vis/ Iar marea casnică le-nghite/ În nesfârșirea-i de plictis"). Aniversare: SERGHEICOL - INTERMEZZO - NO - RAID - OS - ATU - MR - ORE - E - RB - EB - N - DADA - CEAC - EDIL - CORSO - S - NASOS - CS - ADICATELEA - SISICEZETP (SERGHEI COLOȘENCO, ȘAPTEZECI ȘI ȘASE DE ANI). De aniversare: LA MULȚI ANI (i-ul mai nalt)... CU BUCURIE!

PRIMĂVĂRATICĂ

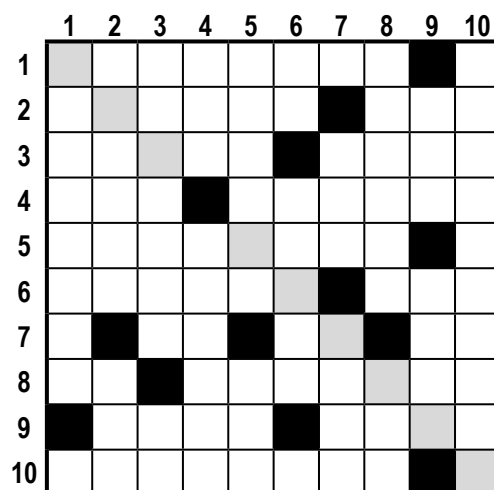
Fetița pădurarului,
de N. N. Tonitza

ORIZONTAL: 1) *Lună de primăvară* – Pește de apă dulce, cu botul lung și ascuțit. 2) *Cocă* – Ins din America Latină. 3) *Lună de primăvară* – Unde! 4) *Cută la fustă!* – Transmis printr-o genă a unui urmaș. 5) *Curte!* – *Lună de primăvară* – Acoperit cu zăpadă. 6) *Animal din Tibet* – În compoziția unui butoi. 7) *Lună de primăvară* (pop.) – vas mare de metal. 8) *Cu pete de culori diferite* (pl.; fem.) – În Turda! 9) *Sloiuri de gheață* (pl.) – *Lună de primăvară* (pop.). 10) *Lunile martie, aprilie, mai* (pl.).

VERTICAL: 1) 12 martie! – Limbaj greu accesibil. 2) *Vânt* (reg.) – Omul din sat. 3) *Fracturat* – Cântec de pasăre. 4) *Meleag* – Furtună de zăpadă, în Franța. 5) *A se ivi* – Râu în Spania. 6) Râu în Italia – Aeroport în Papua-Noua Guinee (cod.). 7) *Țesătură de bumbac înflorată* (reg.) – Indicată cu degetul. 8) *Scriitor român care a spus că s-a născut la 1 martie 1839* (lon) – Aproape mov! 9) *Capăt de alee!* – Bursuc. 10) *Sobă de fier cilindrică* – Din când în când (var.). 11) *Poetul de la Mircești, autorul pastelurilor: Oaspeții primăverii, Cucoarele, Floriile, Paștele* ș.a. (Vasile).

Dicționar: URD, INII, ALA, ECIR, ADRA, LAIO, TFM.

ZIUA FEMEII

ORIZONTAL: 1) *Nehotărât*. 2) *Fleac* (fam.) – *Acele*. 3) *Pătuț* – *Hidromel*. 4) *Părinte* – *Țesătură*. 5) *Ținuturi*. 6) *Țară* – *Întorsură*. 7) *Cămașă* – *Către!* – *Bune!* 8) *Servește!* – *Pilot*. 9) *Etape* – *Răpitoare* (pl.). 10) *Abandonată*.

VERTICAL: 1) *Serves masa* (pl.). 2) *Tumoare osoasă* – *Lichidul vieții*. 3) *Pictor român* (Henri) – *Suprafață agricolă*. 4) *Tainuri medii!* – *Persoană distinsă*. 5) *Foarte nesățioși* – *Iluzie deșartă*. 6) *Unealtă casnică* – *Prinși manuali*. 7) *Pom fructifer* – *Neascultător* (diminutiv). 8) *Ținut secret* – *Faraonul eminescian*. 9) *Diodă luminiscentă* – *Instrument muzical*. 10) *Meticulozitate exagerată*.

Dicționar: AVĂ, INU, TLA.

(Metagramă anagramată:
XXXXXXNXXX - XXX XXXTXX = 3, 6)

NUME DE FAMILII

ARITMOGRILĂ

	1	2	3	4
1	16	15	1	2
2	13	8	12	11
3	3	7	14	6
4	10	9	5	4

ORIZONTAL: 1) *A se năpusti spre a prăda* (înv.). 2) „Encyclopedia of Public International Law” (siglă). 3) *Cadre în care se pun fotografii*. 4) *Mineral, amestec de iridiu și osmiu, cu oxizi de fier și crom, în mineralogie*.

VERTICAL: 1) *Ziua care a trecut*. 2) *Sacagiul de altădată*. 3) *Actori de pantomimă*. 4) *Șoim din Asia Centrală*.

*

De la 1-16: cele trei luni ale primăverii.

SIMBOLURI

(Frazifon anagramat: 4 + 6 = 10)

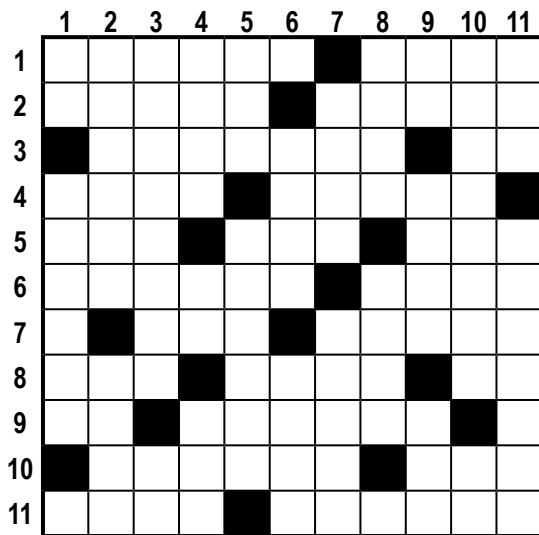
CAPITALA ITALIEI + ORAȘ ÎN CARAȘ-SEVERIN =
Mici obiecte de podobabă care se oferă la 1 martie,
mai ales femeilor și fetelor.

TEST (Anagramă: 6, 3)

În ce luni ale anului s-au născut ARETA și MIMI ?

Dezlegări: *Primăvăratică:* MARTIE – CEGA – ALUAT – CREOL – APRILIE – DE – C – TA – ATAVIC – RT – MAI – NINS – IAC – DOAGE – A – PRIER – CAZAN – TARCATE – URD – INII – FLORAR – C – PRIMAVERI. *Ziua femeii:* OSCILANT – P – SPANAC – ALE – PATUC – MIED – AVA – OLANDA – TARAMURI – N – ANGLIA – COT – R – IE – TR – BE – IA – AVIATOR – PASI – ULII – PARASITA – E. *Aritmogrila:* IAMA – EPIL – RAME – IRIT. *Metagramă:* OPT MARTIE (patronime). *Simboluri:* MĂRȚIȘOARE (Roma + Reșița). *Test:* MARTIE, MAI. *Mama:* COSBUC – OBST – URMAS – NASTE – FAMILII – RI – MARA – ELENA – ANA – EDA – IBN – NANASA – ATUE – D – DII – PRUNC – REA – NORA – AU – AM – DIDONA – L – ISANOS – MIC – CLAN – RANTIE. *Fetele în careu:* TAMARA – OLGA – IRENE – ALINA – NATALITA – O – BALASA – EMA – MILIȚA – ELIS – ELIZA – ADA – I – GICA – CRINA – ATENA – SIA – A – OTILIA – L – ANDRA – DARIA – DIDINA – ZIZI. *Mama mamei:* BUNICA LARISA. *Sadoveniană:* CALOMFIRA – CANDACHIA – CONSTANȚA – ELENA – MARIA – DOMNICA – FLOAREA.

MAMA

Mama și copilul,
de N. N. Tonitza

ORIZONTAL: 1) Liric român, autorul poeziei „Mama” (George) – Obstacol (abr.). **2)** Odrasla mamei – A aduce pe lume un copil. **3)** Mama, tata și copiii (pl.) – Rodica Ionescu. **4)** Mama lui Trică și a Persidei din romanul omonim lui Ioan Slavici – Mama poetei Coca Farago. **5)** Mama lui Roman din povestirea „Pribegii”, de Mihail Sadoveanu – Localitate în Suedia – Fiu, la arabi. **6)** Nuiaua folosită de mamă când copiii erau neastâmpărați în „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă – Provincie în Nigeria. **7)** Îndemn cabalin – Copilul în primele luni de viață. **8)** Ca Muma Pădurii – „Fiica” mamei soacre – Ana Ursu. **9)** Inima mamei! – Nume feminin. **10)** Poeta care în „Mama” a scris: „Ghemuită-n inima ei/mama gemea” (Magda) – De vârstă fragedă. **11)** Familie – Haină neagră purtată de măicuțe.

VERTICAL: 1) Împreună la măicuțe! – Cum e o mamă încântată de copiii ei. **2)** Copila rămasă fără mamă – Fiul lui Vasile Popazu, alungat de acasă, după moartea mamei, în „Locul unde nu s-a întâmplat nimic”, de Mihail Sadoveanu. **3)** Mama lui Nică, „plină de minunății”, descrisă de Ion Creangă – Casă! **4)** Plantă leguminoasă – 2,3 măicuțe! – Fiul doamnei Deleanu din „La Medeleni”, de Ionel Teodoreanu. **5)** Deschideri în casă – Liric rus, autorul poeziilor „Scrisoare mamei” și „Scrisoare de la mama” (Serghei). **6)** Mama gemenilor Castor și Pollux (mit.) – Comoara mamei. **7)** Unul din fiii vitregi ai Catrinei Moromete (Marin Preda) – Divinitate romană. **8)** Mama mieilor – Formă superioară de ozon. **9)** Bianca Stoica – Copilul Catrinei din drama „Lipitorile satelor” a lui Vasile Alecsandri – Diviziune administrativă daneză. **10)** Mama bunicii pentru strănepoți – Ion Istrati. **11)** Arborele amintit de Mihai Eminescu în poezia „O, mamă...” – Cronicarul care ne evocă mama lui Ștefan cel Mare (Ion).

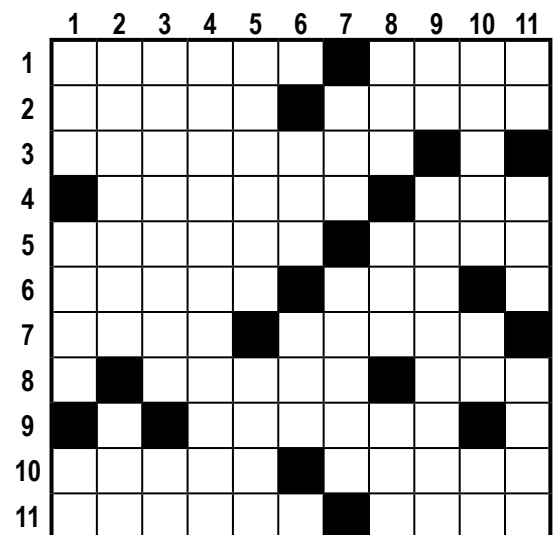
Diționar: EDA, IBN, ATUE, ARAN, AMT.

MAMA MAMEI

(Biverb reflexiv: 6, 6)

AR A^C U^B

FETELE în CAREU

ORIZONTAL: Numele a douăzeci de fete, una mai frumoasă ca alta...

VERTICAL: 1) Abreviere medicală pentru rețeta „Ter in nocte” (trei pe noapte) – Prefix pentru foarte mare – În cadă! **2)** Pământuri agricole (masc.) – Vârste. **3)** Făcută din fier – Decade! **4)** Cercetători. **5)** A povesti amănunțit – Gaz incolor și fără miros. **6)** Fiord în Islanda – „Colegiul Național de Informatică” (siglă). **7)** Fir textil – Eroul poemului eminescian „Strigoii”. **8)** La solar! – Eduard cel alintat – Mic lac natural, format în albia unui râu. **9)** Cap de listă! – Năzuință spre ceva (pl.). **10)** Spiridușii ce păzesc bogățiile subpământene – Posezi – Miros specific. **11)** Abis! – Birlici – Cortegiu.

Diționar: ISA, OLA.

SADOVENIANĂ

• aritmogrif •

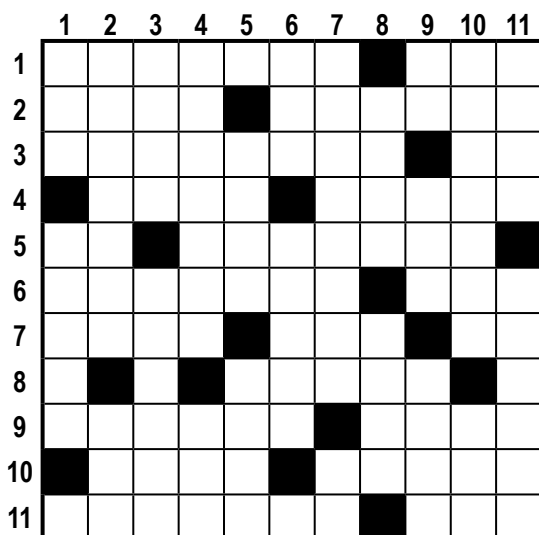
1	7	2	8	9	M ¹	10	11	5	2
2	7	2	6	12	A ²	7	13	11	2
3	7	9	6	14	T ³	2	6	3	2
4			4	8	E ⁴	6	2		
5			1	2	R ⁵	11	2		
6			12	9	1	N ⁶	11	7	2
7			10	8	9	A ²	5	4	2

1) Mama lui Ion Vodă cel Cumplit, a lui Nicoară Potcoavă și a lui Alexandru Potcoavă (Nicoară Potcoavă). **2)** Mama micuțului Manole, fiul lui Cristea Jder (Frații Jderi). **3)** Fiica baronesei Eufrosina Corban (Paștele blajinilor). **4)** Mama cucoanei Leona (Venea o moară pe Siret). **5)** Mama preotesei Aglaia, din Măgura (Baltagul). **6)** Mama lui Ion Ursu (Ion Ursu). **7)** Mama lui Nicula Ursake (Ochi de urs).

A – B: Ca o mamă.

Pagini realizate de Serghei COLOȘENCO

FLORI

ORIZONTAL: 1) Flori roz, roșii sau albe (sg.) – Jumătate de petală! 2) Cărări printre flori – Cadrul din poezia „Floare albastră”, de Mihai Eminescu. 3) Floare roșie sau galben-verzuie – Petale de lalea! 4) Îndemn bovin – Întins. 5) Esență de năut! – Florile lui Luchian. 6) Flori purpurii sau liliachii – Copil de casă (od.). 7) Personaj legendar – Florica alintată – Primele camelii! 8) Indicator de hotar. 9) Instrument optic – Povestea despre floarea de colț scrisă de Carmen Sylva. 10) Trandafir – Arbuști cu flori albe și parfumate. 11) Dedițel – Petale de ricin!

VERTICAL: 1) Floare roșie – Poezia lui Șt.O. Iosif în care micii negustori strigă: „- Hai la ghiociei frumoși!” 2) Produse din floarea-soarelui – Flori roșii-purpurii dispuse în spic. 3) Casa de iarnă a florilor – Voce lirică feminină, autoarea poeziilor „Macii”, „Toporași”, „Flori” (Magda). 4) Cu floarea roșie sau albă – Petale de frezie! 5) Sufix toponimic românesc – Pășitul din poveste. 6) Pistil, jos! – Floarea societății. 7) A mirosi – Primele micșunele! 8) Localitate în Japonia – Florile de crin (masc.). 9) În cale! – „Tratatul de Neproliferare Nucleară” (abr.) – Grădina cu flori. 10) Arbust cu flori albe sau colorate, plăcut mirositoare (var.) – A cunoaște. 11) Salcâm (reg.) – Iasomie.

Dicționar: IALA, RISA, EZI, TIL, ISAO, TNP.

(Triverb reflexiv: 5, 2, 7)

U (πi)^D

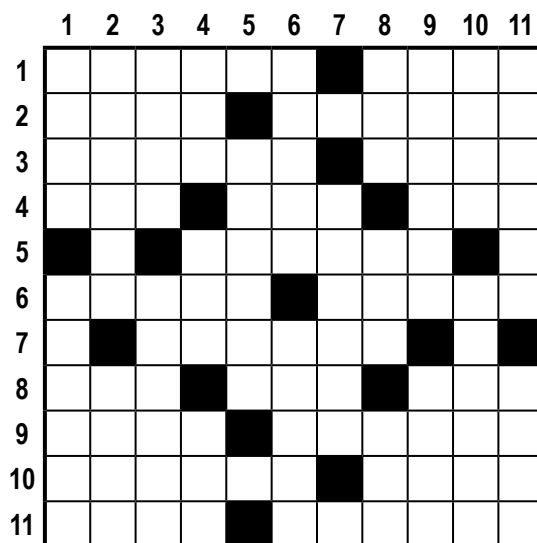
(Monoverb: 5-9)

Ș L

Dezlegări: Flori: MUSCATA – ALA – ALEI – IDILIC – CERCELUS – LA – IALA – LATIT – AU – ANEMONE – PRIMULE – PAJ – RISA – ICA – CA – I – A – STALP – S – LUNETĂ – BASM – ROZA – MIRT – SISINEI – CIN. Triverb: DALII ȘI PETUNII; MICȘUNELE. Anagrame încrucișate: CULISA – OMAT – ANOD – VORACE – RICOSA – BRAS – ITA – ERA – UTA – A – ORICAT – C – FRICA – ORASE – I – NATALI – I – ORE – AGI – CRI – RUGA – ETALON – OLACAR – SAPE – SALE – AMICAL. Vestitori primăverii: PIETRAR – COCOȘAR – DREPNEA – PIȚIGOI – SCORȚAR – GOTCANI – CANEPAR – LOPATAR – BUFNITA – IERUNCA – TOPIRCEANU.

ANAGrame ÎNCRUCIȘATE

ORIZONTAL: 1) SĂLCIU - ATOM. 2) DONA - REVOCA. 3) CARIOS - SÂRB. 4) TĂI - REA - TĂU. 5) CROITA. 6) CIFRĂ - SOARE. 7) LATINĂ. 8) REO - GĂI - CIR. 9) GURĂ - OLTEAN. 10) CORALĂ - PASE. 11) LAȘE - MALACI.

VERTICAL: 1) ACRI - FOIȘOR. 2) TAURIN - URLA. 3) OLAC - GENIAL. 4) DOI - OAC - CEA. 5) ARESTA. 6) AVIAR - AGREA. 7) TOCILĂ. 8) ROB - RĂI - ȘAI. 9) TRAUMĂ - CALC. 10) ATAC - PĂROȘI. 11) SECETĂ - LIEN.

Costel FILIUȚĂ

VESTITORII PRIMĂVERII

Aritmogrif

A						
3	4	7	1	5	8	5
6	2	6	2	12	8	5
14	5	7	3	9	7	8
3	4	1	4	13	2	4
12	6	2	5	1	8	5
13	2	1	6	8	9	4
6	8	9	7	3	8	5
11	2	3	8	1	8	5
15	10	16	9	4	1	8
4	7	5	10	9	6	8
B						

Orizontal: Păsări; unele dintre ele sunt vestitori ai primăverii. A-B: Poetul care a scris „Rapsodii de primăvară” (1886-1937)

EVENIMENT EDITORIAL

La București, în ziua de 10 martie 2016, în incinta Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”, Asociația Națională „Cultul Eroilor Regina Maria” a decernat premiile „Comandor Virgil Alexandru Dragalina” pe anul 2016.

Între tipăriturile premiate, volumul **Omagiu eroilor județului Vaslui**, ai cărui autori sunt Col.(rtg.) Constantin CHIPER, Magistr.(pens.) Nicolaie MIHAI și Maior (rtg.) Mircea FITCAL, a primit Premiul Special al Juriului.

Editat la Editura Sfera din Bârlad, în 2016, de către C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, volumul amintit se înscrie pe linia valorificării cultului pentru eroii neamului românesc.

Premierea s-a făcut în prezența autorilor.

C. Chiper

N. Mihai

M. Fitcal

ROMÂNIA Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”

Premiul special al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” pe anul 2016

Se acordă volumului: Col. (r) Constantin Chiper, magistrat pensionar Nicolaie Mihai, maior (r) Mircea Fitcal, **Omagiu eroilor județului Vaslui**, Editura Sfera, Bârlad, 2016.

Președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

General maior (r)

prof. univ. dr. Visarion Neagoe

București, 22 februarie 2017

Epistolă închinătoare

Stimați prieteni,

Nu e prima oară când afirmăm că președintele C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, în numele Consiliului Director, pune, în mod special, accentul pe activitatea de protecție socială. De altfel, acesta este și scopul primordial al instituției noastre, chiar dacă li se acordă importanță și altor preocupări vizând cultura personalității individuale a fiecărui membru și simpatizant.

Vrem, mai întâi, să vă reactivăm memoria. Cuvântul **sponsor** a intrat în limba curentă relativ recent, în perioada postdecembristă. El provine din limba latină (*sponsor, -oris*, însemnând „chezaș”, „garant” și *sponso* „a promite”, „a angaja”), dar a fost împrumutat prin filiera engleză, unde **sponsor** înseamnă „garant”, „inițiator”, „naș”, „nașă”.

V-am amintit originea cuvântului pentru a pricepe și mai bine că **sponsorul** e persoana sau instituția (îndrituită prin lege) care „garantează” printr-o contribuție bănească sau printr-o altă modalitate materială realizarea unor proiecte din planul de activități al, de exemplu, C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad. Fără acești sponsori – generoși, angajanți, chezași – multe din bunele intenții ale instituției n-ar fi fost posibil de îndeplinit.

Așa se face că, **în anul 2016**, către C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad au fost făcute **9.916** (nouămii nouă sute șaisprezece) **donatii**, de către persoane fizice și juridice, în valoare totală de **242.078,25 lei**. Din această sumă, **26.469,96 lei** provin de la **626 persoane care au „cedat” 2% din impozitul pe venit**, totul conform legilor fiscale în vigoare.

Prin revista „Viața noastră”, Comitetul Director al C.A.R.P. „Elena Cuza” și-a făcut un obicei civilizat și onest în a mulțumi și a admira generozitatea sponsorilor noștri, mulți dintre aceștia adresându-ne rugămintea de a lăsa numele în anonim, nedorind să facă din gestul lor nobil un motiv de glorie. Totuși, din șirul lung al acestora, remarcăm câțiva, precum: S.C. Confecții Bârlad S.A., S.C. Maroco Systems Iași, S.C. Andigeo Sport Bârlad, S.C. Geliman S.R.L. Piatra Neamț sau persoane fizice ca: Viorica Popa (București), Livia Ștefania Rădescu (Bârlad), Cristian Cozma (Bârlad).

Ne facem o plăcută datorie în a mulțumi cu grațitudine tuturor sponsorilor – persoane juridice ori fizice – care vin în întâmpinarea nevoilor stringente ale pensionarilor bârlădeni și din zonele limitrofe, înțelegând astfel esența eforturilor noastre. Pentru întreg efortul lor, dorim să-și îndeplinească toate proiectele economice planificate, spre binele întreprinderilor lor și a firmelor pe care le conduc, rugându-ne Bunului Dumnezeu pentru prosperitatea lor.

Sănătate tuturor și mult noroc!

În numele Comitetului Director,
Magistr. (pens.) **Nicolaie MIHAI**
Președintele C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

Regina **Elisabeta a României**
(1843-1916)

*De-i Regină, de departe
Licărind ca o scânteie
Ea dispăre fără veste
Și-o admiri abia în zbor:
Dar privește-o-n astă carte
Și mereu o vezi femeie,
O femeie, care este
Înger scump pentru popor.*

Bogdan Petriceicu Hasdeu

